

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 530

Poznań, wtorek dnia 17 listopada 1931

Rok XXVI

Burza na Dalekim Wschodzie

Po raz już trzeci Rada Ligi Narodów obraduje nad sprawą Dalekiego Wschodu, a po raz drugi zebrała się jej nadzwyczajna sesja w celu zlikwidowania zatargu chińsko-japońskiego w Mandżurji. Od czasu jej ostatnich obrad nad tą sprawą dane zatargu nie zmieniły się. Natomiast ogólna sytuacja doznała zaostreżenia wskutek walk nad rzeką Nonni, krwawych zajęć w Tien-Tsinie, w Tsi-Tsi-Kar — itd. Słowem, walki w Mandżurji nie ustają.

Chiny w dalszym ciągu uważają Japonię za napastnika i nie chcą z nią pertraktować, zanim wojska japońskie nie cofną się do swoich stref. Japonia natomiast uważa, że napastnikiem są Chiny, gdyż oddawna nie dotrzymywały zobowiązań traktatowych, tolerowały napady „bandytów” chińskich na Japończyków, nie przeciwstawiały się bojkotowej akcji japońskiej w Chinach itd. Dlatego też rząd japoński pragnie pertraktować bezpośrednio z władzami chińskimi, a nie przed wycofaniem z Mandżurji swoich wojsk, by nie tracić tego środka nacisku i mieć gwarancję, że Chiny wypełnią swe zobowiązania. Jeżeli rząd chiński alarmuje świat, że Japonia gwałci postanowienia traktatów międzynarodowych, to rząd japoński z równą energią dowodzi, że właśnie jego akcja ma na celu przywrócenie działania traktatów, gwałconych przez Chińczyków.

Słowem, mamy do czynienia z klasycznym przebiegiem sporu: każda ze stron zarzuca drugiej gwałcenie prawa, każda broni się przed zarzutem, że jest napastnikiem. Okazuje się namacalnie, jak istotnie trudno ustalić, kto w zatargu jest napastnikiem, a pojęcie to jest przecież podstawą systemu bezpieczeństwa, zalecanego przez Ligę Narodów.

W całym tym zatargu na szwank narazony jest też głównie autorytet Ligi Narodów. Cóż ona może zrobić dla zlikwidowania zatargu? Zarządzić ekspedycję karną? Ale z jakimi siłami? Jakie państwo — zwłaszcza w chwili obecnej — odda jej do dyspozycji swoją armję? Wszystkie natomiast próby moralnej perswazji, wszystkie noty, jakie p. Briand w imieniu Rady Ligi wysłał do obu zainteresowanych rządów, nie odniosły skutku. Odpowiedzi, jakie uzyskiwała Rada Ligi z Tokio i z Nankinu, były i są tak sprzeczne, że dotychczas z całą pewnością nie można nawet ustalić formalnej strony zatargu.

W poglądach zresztą na te sprawy zachodzi duża zmiana. Początkowo pod wpływem sekretariatu Ligi Narodów ustaliła się opinia, że wszystkiemu winna jest Japonia i że należy Chiny wziąć w obronę. W tym też kierunku szły dotychczasowe uchwały Rady Ligi i dotychczasowa jej polityka.

Obecnie widać znamieny zwrot, zwłaszcza we Francji. Prasa francuska stawia tezę, że Japonia reprezentuje na Dalekim Wschodzie porządek, a Chiny — anarchję, Francja zatem winna sta-

Grandi w Ameryce

Wizyta u Hoovera, Stimsona i senatora Boraha

Berlin, 17. 11. (Tel. wł.) Donoszą z Nowego Jorku: Min. Grandi spotkał się zarówno w Nowym Jorku jak i w Waszyngtonie z serdecznym przyjęciem. Oficjalna wizyta powitała u prez. Hoovera, przewidziana pierwotnie na kilka minut, przeciągnęła się i trwała zgórą pół godziny. Po tej wizycie Grandi udzielił krótkiego wywiadu dziennikarzom, w którym wspomina ogólnie o potrzebie współpracy narodów w dziele przywrócenia spokoju w stosunkach politycznych i gospodarczych. Włochy z

zadowoleniem patrzyły na zbliżenie francusko-amerykańskie, dokonane przez wizytę Lavala.

Wczoraj odbył Grandi dłuższą rozmowę z sekretarzem stanu Stimsonem i senatorem Borahem. Niewiadomo, czy treść rozmów wybiegła poza wymianę zwykłych uprzejmości.

„Herald Tribune” pisze, że rząd waszyngtoński będzie robił usiłowania w kierunku porozumienia z Włochami na konferencji rozbrojeniowej, i że poruszona będzie kwestja długów i odszkodowań.

Strony wojujące nieprzejednane — Rada Ligi Narodów bezsilna

Koncentracja sił japońskich — Walki z kawalerją chińską

Moskwa, 17. 11. (PAT.) Donoszą z Szanghaju, że z Korei przerzucono na teren mandzurski nowe oddziały wojsk japońskich w sile około 10 000 ludzi. Oddziały te skierowane zostały w stronę Mukdena.

Prasa sowiecka podaje ze źródeł chińskich, że Japonia zmobilizowała w Korei 5 000 osób dla robót przy budowie nowej kolei, mającej połączyć Kiryn z Hajrenem. Budowę tej linii przeprowadzają w forsownym tempie japońskie oddziały techniczne.

Moskwa, 17. 11. (PAT.) Wedle doniesień prasy sowieckiej, Japonia skoncentrowała na odcinku Cichkar 1

brygadę piechoty, 2 pułki kawalerji, 30 armat polowych, 2 działa ciężkie i znaczny oddział awiacyjny. Ogółem siły japońskie na tym odcinku wynoszą 30 000 ludzi.

Tokio, 17. 11. (PAT.) Według oficjalnych wiadomości, otrzymanych przez min. wojny, większość wojsk gen. Ma-Czang-Szena znajduje się obecnie w odległości mniejszej, niż 10 mil, od Tah-Sing. Kawalerja gen. Ma-Czang-Szena zagraża prawemu skrzydłu wojsk japońskich. Kawalerja chińska zaatakowała wczoraj Japończyków koło Sung-Hua-Yuan, lecz atak został odparty. Japończycy stracili 10 ludzi.

Zdania podzielone

Paryż, 17. 11. (PAT.) Trudno przewidzieć, jak się zakończy obecna sesja Rady Ligi Narodów.

Sytuacja jest w wysokim stopniu skomplikowana nie tylko z racji nieprzejednanego stanowiska, zajętego przez strony zainteresowane, lecz i z tego powodu, że według obiegających koła zainteresowane pogłosek wśród samych członków Rady Ligi panuje wielka rozbieżność zapatrywań na konflikt chińsko-japoński.

Japonia posiada wśród nich wielu zwolenników. Uważają oni ją za strażniczkę porządku w przeciwstawieniu do anarchji, panującej w Chinach. Zwolennicy Japonji zaznaczają, że traktaty zawarte przez Japonję z Chinami, dają jej zasadnicze prawo przedsięwzięcia potrzebnych środków dla ochrony swych obywateli oraz ochrony swych interesów w Mandżurji.

Rozruchy antyżydowskie na uniwersytecie wiedeńskim

Wiedeń, 17. 11. (PAT.) W południe w gmachu uniwersytetu odbyło się zebranie studentów nacjonalistycznych, na którym mówcy domagali się zaprowadzenia prawa studenckiego na zasadzie rasowo-narodowej.

Jeden z mówców oświadczył: Na hasło żydowskie „bić faszystów”, należy

odpowiedzieć hasłem niemieckim: „bić Żydów i ich parobków, gdzie się ich trafi!”

W auli zostało kilku studentów żydowskich pobitych. Policja opróżniła rampę uniwersytecką i plac przed uniwersytetem. Popołudniu zapanował spokój.

nać po stronie porządku. Wiąże się to z ciągłą troską Francji o zachowanie bezpieczeństwa w najbardziej stosunkowo zagrożonej jej kolonii, w Indochinach, które podkopyje wywrotowa akcja Chińczyków i komunistów. Posądza się następnie Chińczyków, że działają w porozumieniu z Sowietami, że za akcją Nankinu stoi Moskwa i komintern. Niedawno „Temps” zamieścił bardzo gwałtowny artykuł przeciw Sowietom, dziś występuje zdecydowanie przeciw Chinom. „Temps” zwraca się zwłaszcza do Rady Ligi Narodów, aby nie rozruchowała dalej Chińczyków. Twierdzi, że

gen. japoński Honjo rozpoczął już pertraktacje z generałem chińskim Ma, lecz ten stawia opór, bo liczy na pomoc moralną Ligi Narodów. Podobne tendencje budzą się również w Anglii i w Ameryce.

Wszystko to wskazuje, że burza na Dalekim Wschodzie przybiera coraz rozleglejsze i głębsze rozmiary polityczne. Wysuwają się zwłaszcza coraz silniej zagadnienia rosyjskie i stosunek do niego poszczególnych mocarstw. Dlatego też sprawy te stają się coraz aktualniejsze i ważniejsze dla nas. Poświęćmy im osobne uwagi.

Pochód hitlerowców ku władzy

Z dużym napięciem oczekiwano w całych Niemczech wyniku wyborów do sejmiku krajowego Hesji. Hesja do tej pory uchodziła za wyłączną niemal domenę centrum katolickiego i socjal-demokratów. Była ona jedynym krajem Rzeszy Niemieckiej, w którym od chwili ogłoszenia republiki, t. j. od 13 lat bez przerwy stała u steru rządów t. zw. koalicja wejmarska, złożona z centrowców, demokratów i socjal-demokratów. To też zaniepokojenie było duże, czy i wybory heskie wykażą taki przyrost głosów hitlerowskich, jak gdzieindziej.

Kampanja wyborcza była bardzo ożywiona i wzięli w niej udział najwybitniejsi przywódcy stronnictw. Kanclerz Brüning wygłosił wielką mowę wyborczą w Moguncji, przywódca socjalistów Breitscheid przemawiał w Darmstadzie. Również Hitler wystąpił osobiście na zebraniu wyborczym w tem mieście.

Rezultat wyborów przeszedł wszelkie oczekiwania i wywołał wśród szerokiej opinii publicznej — mimo, że zdążyła się już ona przyzwyczaić do zwycięstw hitlerowskich — wprost osłupienie. Okazało się mianowicie, że przyrost głosów hitlerowców od chwili ostatnich wyborów do Reichstagu, t. j. od mniej więcej roku, wynosi 110 procent, co stanowi rekord wśród wszystkich dotychczasowych wyborów na terenie Rzeszy Niemieckiej. Ugrupowania umiarkowane zostały formalnie zmiażdżone, gdyż zwolennicy ich gremjalnie przeszli pod sztandary hitlerowskiej swastyki. Ale i socjaliści ponieśli wielkie straty na rzecz swych rywali z prawicy nacjonalistycznej, stracili bowiem od chwili zeszłorocznych wyborów do Reichstagu blisko 50.000 głosów. Tylko część (około 22.000) tych głosów wchłonęli komuniści — większość padła na listy Hitlera.

Z pośród stronnictw umiarkowanych utrzymało swój stan posiadania — podobnie jak wszędzie gdzieindziej, gdzie odbywały się wybory — jedynie centrum katolickie, mimo, że na czele zwalczanego tak namiętnie przez hitlerowców rządu stoi centrowiec Brüning.

W porównaniu ze składem poprzedniego sejmiku heskiego przesunięcia sił są następujące (w nawiasach podana jest poprzednia liczba mandatów): hitlerowcy 27 mandatów (1), socjaliści 15 (24), centrum 10 (13), komuniści 10 (4), „Landvolk” 2 (9), Niem. Partja Ludowa 1 (7), Partja Państwowa 1 (3), chrześ.-społeczni 1 (—), Volksrechtspartei — (2), niemieckonarodowi 1 (3), Socjalistyczna Partja Robotnicza 1 (—), opozycja komunistyczna 1 (2). Ogólna liczba mandatów wynosi 70, hitlerowcom brakowało więc już tylko 9 mandatów do uzyskania większości absolutnej.

W ciągu kilku zaledwie tygodni hitlerowcy osiągnęli ogromne zwycięstwa w wyborach bądź krajowych, bądź komunalnych w Oldenburgu, Hamburgu, Anhalcie (gdzie przyrost ich głosów wynosił 75—100 proc. w stosunku do wyborów do Reichstagu), w Meklenburg-Schwerin (przyrost głosów średnio 50 procent) w Bremerhaven i Vegesack. W ubiegłą niedzielę padła ostatnia twierdza żywiolów, które w r. 1918 utworzyły republikę „wejmarską”, a mianowicie Hesja. Gdyby w chwili obecnej zarządzono wybory do Reichstagu, niewątpliwie hitlerowcy zdobyliby co najmniej 200—250 mandatów.

Wszystko to świadczy, że chwila ich dojszcia do władzy jest już niedaleka.

Spoleczno-gospodarczy program hitlerowców

W chwili, kiedy Partja Narodowo-Socjalistyczna Hitlera w Niemczech dąży do objęcia steru rządów, nie od rzeczy będzie zapoznać się z społeczno-gospodarczym programem tego obozu.

Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partja Robotnicza, jak brzmi jej oficjalna nazwa, oświadcza w swym programie, że walczy tak przeciwko „kapitalizmowi”, jak i przeciwko „marxizmowi”. Zdaniem Adolfa Hitlera kapitalizm i marxizm mają wspólne korzenie. Mogły rozwinąć się tylko na gruncie gospodarki indywidualistycznej, egoizmu klasowego i różnic klasowych. Hasłom „marxistów” hitlerowcy przeciwstawiają ideał państwa narodowego, jako organizmu, połączonego jednolitością interesów i pozostającego pod kierownictwem jednostki dla dobra ogółu. Wedle programu narodowo-socjalistycznego zadaniem gospodarstwa narodowego jest „pokrywać zapotrzebowanie, a nie osiągać największą rentowność kapitału pieniężnego”. Dlatego też hitlerowcy uważają za użyteczną każdą czynność, wytwarzającą materialny dobrobyt, i na równi z robotnikiem wysuwają na pierwszy plan osobę pracobiorcy. Z faktem tym ściśle związana jest ogromna niechęć do wielkich przedsiębiorstw, do towarzystw anonimowych, dla których „przewodnią zasadą jest dążenie do osiągnięcia największych zysków z kapitałów, a nie tworzenie wartości dla wykonywania usług potrzebnych społeczeństwu”. Ten ustęp ich programu oświeśla nienawiść hitlerowców do kapitału finansowego, do dochodów pieniężnych i do wszystkich operacji na giełdach i w bankach.

„Defraudacje, złośliwe spekulacje, wzbogacenie się kosztem państwa należy karać śmiercią”. Ten znów punkt programu skierowany jest przeciwko wszystkim, którzy wzbogacili się w czasie inflacji, którzy spekulowali po ustabilizowaniu się marki i którzy wzbogacili się w czasie wojny.

W pierwszych wydaniach programu narodowo-socjalistycznego nie był jasno sformułowany stosunek hakenkreuzlerów do własności prywatnej. Powodowało to pomiędzy rolnikami i drobnymi właścicielami ostrą agitację przeciwko Hitlerowi. Dlatego obecnie w programie partji powiada się wyraźnie, że hakenkreuzlerzy uznają prawo własności prywatnej. Jednakowoż przyznanie to nie ma tej treści, jaką się zazwyczaj w nie wkłada. Pod słowem „własność” rozumieć należy to, „co wytworzone zostało pracą”, lub co przypadło jako dziedzictwo, spadek po osobach, które do majątku doszły drogą pracy, a nie drogą spekulacji lub machinacji pieniężnych — wreszcie po osobach, na których majątek nie składały się dochody pasorzytnicze, ale uzyskiwane drogą twórczej czynności gospodarczej, korzystnej dla całego narodu. Dlatego w programie Partji Narodowo-Socjalistycznej powiedziano, że „dobro narodu wytycza granice gromadzenia bogactw w rękach jednostek”, przytem hakenkreuzlerzy nie ukrywają się z tem, że ograniczenie to skierowane jest przeciwko właścicielom kapitałów pieniężnych i papierów wartościowych.

Jest oczywiście inna strona polityki niemieckich socjalistów narodowych, na którą trzeba zwrócić uwagę. W programie ich zaznaczono, że obowiązkiem każdego Niemca jest pracować dla dobra społeczeństwa. Punkt ten sformułowany tak, że wszyscy Niemcy tworzą kolektyw pracy, którego celem jest osiągnięcie dobra powszechnego i podniesienie kultury, przyczem każda praca, każdy rodzaj fizycznej czy duchowej czynności oceniany jest pod kątem korzyści całego społeczeństwa.

Hitlerowcy dobrze wiedzą, że zasady te mogłyby prowadzić do obowiązku pracy według wzoru marxowskiego w tej formie, jak to się widzi w Rosji sowieckiej — i dlatego odnośny punkt programu zaopatrzonej jest odpowiednim komentarzem. Obowiązkowa praca dla dobra społeczeństwa jest specjalną normą, w ramach której każdy Niemiec może zarabiać, przyczem uznaje się własność prywatną. Każdy obywatel może swych dochodów używać dowolnie. Przy objaśnieniu tych zbyt niejasnych postanowień programu oficjalna uwaga powiada, że w punkcie tym narodowi socjaliści chcą zadokumentować swe zasadnicze przeciwieństwo wobec każdego „planowego” gospodarstwa w mar-

xowskiem znaczeniu tego słowa, zarówno jak i wobec socjalistycznych tendencji kapitału finansowego (regulacja cen, trusty, syndykaty, kartele). Przeciwnie, narodowi socjaliści, jak twierdzi się w tym komentarzu, starają się wytworzyć wielką ilość samodzielnych przedsiębiorców i przedsiębiorstw, związanych ideą służby społecznej dla nowego państwa.

Wreszcie dla każdego Niemca drogą ustawy obowiązywać będzie „rok obowiązku pracy”, który ma każdą jednostkę nauczyć pracy dla dobra społeczeństwa.

Równoległe z tem hitlerowcy wysuwają żądanie, aby wszystkie przedsiębiorstwa, należące obecnie do towarzystw, były oddane państwu. To samo odnosi się do trustów i karteli. Jeśli natomiast chodzi o gospodarke rolną, to program narodowych socjalistów oświadcza, że wszystkie małe, średnie i wielkie majątki ziemskie powinny zostać w rękach prywatnych, ale nie może być utrudniona sprawiedliwa reforma rolna.

W jednej osobie

O wspomnianej już przez nas niesłychanej książce p. Kostka - Biernackiego, b. komendanta twierdzy brzeskiej, obecnego wojewody, a zarazem ideologa zbrodni i szermierza bezbożnictwa w jednej osobie, Polska Katolicka Agencja Prasowa pisze ze swej strony, co następuje:

Znany jest nie tylko w Polsce były komendant twierdzy brzeskiej, a obecny wojewoda nowogródzki, p. Wacław Kostek - Biernacki, wydał książkę p. t. „Djabł Zwycięzca” (siedem opowiadań). Książka ta, nie posiadająca nawet pretensji do jakiegokolwiek wartości literacko-artystycznej, nie wprowadzi nazwiska p. Kostka - Biernackiego do literatury, bo jest jednym bajorem cuchnącej zgnilizny moralnej i jako taka musi być jednomyślnie potępiona przez całą opinię katolicką w Polsce, niezależnie od przekonań politycznych.

Najwłaściwszym nawiązaniem do tej książki byłoby uczynić nad nią zupełne milczenie, bo oprócz wstydu i wstydu, nie daje ona nic. Takie stanowisko zupełnej pogardy wobec książki p. Kostka - Biernackiego byłoby najwłaściwsze, gdyby nie to, że jest on w obecnej chwili wysokim dygnitarzem państwowym.

Sięgnijmy do cytaty, aby zwrócić uwagę kompetentnych czynników kościelnych i państwowych oraz społeczeństwa naszego na ten niepojęty wybrzytek sadyzmu, cynizmu, bicia, kopania i plucia na wszystko, co Polak kiedykolwiek szanował i, dopóki Polska będzie, szanować i czcić będzie.

P. Kostek - Biernacki — to trzeba mu przyznać — postępuje konsekwentnie, przedstawiając się beczceremonjalnie publiczności. Brzmi to mniej więcej tak: Ja, b. komendant twierdzy brzeskiej, wysoki dygnitarz państwowy, „sam jestem demonologiem” (str. 111), a nie chrześcijaninem (str. 115). Dusza ludzka, stworzona na obraz i podobieństwo diabła (str. 39), to „rodzaj plugawy”, a twierdzenie, że „Bóg przebaczenia i miłości zabieram nad złym, mściwym” tym rodzajem, jest tylko „omyłka, godną hipokryty” (str. 139).

Wobec tego, dla religij, Kościoła, jego nauki i jego wiernych, a przede wszystkim dla jego sług — duchowieństwa, „matolików” (str. 57), „starych drani” (str. 221), „złodziei” i „duchownych brzuchów” (str. 201), „popów” i „spryciarzy” (str. 202), „cwaniaków” (str. 208), „kropiących” i „śpiewających za pieniądze egzorcyzmy”, „za pięć dolarów” (str. 206 i 208), dla biskupów Kościoła Katolickiego ma pan pułkownik i wojewoda uczucie głębokiej nienawiści, dochodzącej do brutalnych i karczemnych wyzisk. Ordynarne wymyślanie zakonów, a w szczególności jezuitom (str. 209 i 221) przechodzi wszelką miarę.

„Tam, gdzie ścierają się wielkie idee i wielkie złodziejstwa” — oto szczyt historiozofji p. Kostka - Biernackiego — „niema miejsca na drobiazgi, na jubilerską delikatność wobec cierpienia” (str. 106) — „tembardziej” — czytamy w innym miejscu — „że szeroko i głęboko rozlała się po pięknym kraju naszym wolność wszelkiego złodziejstwa, równość wielkich kanaliż wobec bezprawia i niepodległość rzymskich popów wszelkiej rangi” (str. 44).

Trudno powiedzieć jak dalece program ten da się zrealizować; już sama tylko próba uskutecznienia tych żądań musiałaby doprowadzić do rewolucji gospodarczej, która w swych następstwach może dorównałaby temu, co stało się w Rosji sowieckiej. Hitlerowcy chcą unarodowić wszelki wielki przemysł oraz banki, chcą znacznie ograniczyć prawo własności prywatnej, starają się uniemożliwić powstawanie wielkich przedsiębiorstw, chcą zlikwidować giełdy i papiery wartościowe i zaprowadzić nowy rodzaj powszechnego obowiązku pracy, a to wszystko w tym celu, aby wytworzyć wielką ilość małych właścicieli, których interesy byłyby dostosowane do interesów „trzeciej Rzeszy”.

Wiele punktów swego programu przyswoili sobie hitlerowcy z programu Marxa, niektóre punkta zgodne są z punktami programu faszystowskiego ale wszystkie swe zasady do pewnego stopnia dostosowali do niemieckiego ideału „Kleinbürgertum” — ideału niemieckiego małomieszczanstwa.

Oczywiście w praktyce realizacja tych haseł może wyglądać inaczej. — Liczą widocznie na to pewne kółka wielkiego przemysłu, które popierają finansowo ruch hitlerowski.

Jedno jest tylko lekarstwo na „obrońców narodowego honoru”, którymi są „plebanje, senatorowie, apteki i inne szachrajstwa”, oraz inni „mniejszej apostołowie chrześcijaństwa (str. 41), mający kontakt „spirytystyczno-stolikowy” z jakąkolwiek „mądrością” (przez duże „M” — str. 41), a tem lekarstwem jest... Bat (przez duże „B”). „symbol” pewnego systemu rządzenia (str. 38 i 45).

Jedna rzecz jest najlepiej znana p. Kostkowi - Biernackiemu, to psychologia najbardziej zdegenerowanej zbrodni, najgłębszych metów społecznych: bandytów, szwindlarzy i prostytutek, różnego kalibru „Mierzawców” (str. 24) i „frajerów”, „birbantów” i „szwendaków”, zbójów i pijanic z szynku, oraz innych „poważnych fachów złodziejskich” (str. 162).

Ludziom tym nietylko nie należy grozić batem (którym „jak wyżej słyszeliśmy, w stosunku do innych należy się posługiwać”), ale nawet należy im zaoszczędzić „zbawiennych rad i jawnej pogardy” (str. 34), ponieważ jest to rzeczka zupełnie naturalna, że: „normalny człowiek zawsze tęskni za mordercą... jest to najstarsza i najzacowniejsza tęsknota ludzka, objawia się ona najwyraźniej w tłumach, zarówno ludzi półdzikich, jak i o najwyższej kulturze ducha” (str. 168).

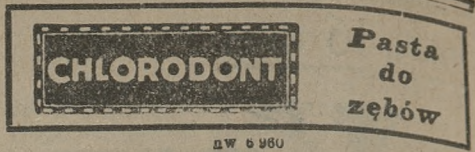
Jakżeż blado wyglądają wobec tego wszystkiego inne obrzydliwe wycieczki, na jakie pozwala sobie p. Kostek - Biernacki wobec sakramentu spowiedzi i małżeństwa, wobec Bożego Baranka, który gładzi grzechy świata (str. 32), wobec miłosierdzia Bożego, przebaczenia i miłości wobec cudu nad Wisłą (str. 52) i t. d.

Jedyną wrażliwość, jakie pozostaje po odrzuceniu od siebie tej zgnilizny moralnej, jaką jest omawiana książka, to typ owego szachraja - lekarza Wydry, który „wyrósł i wychował się gdzieś na przedmieściu, w najniższej, najmniej kulturalnej warstwie społecznej”, człowieka który „z zawodu” jest... „robotnikiem asenizatorskim” (str. 213), człowieka bez najmniejszego zmysłu moralnego. Sadyści. Degenerata. To jest ideał książki.

W czyjem imieniu i do kogo ta przemowa: „Brak jeszcze decydujących czynów, które ukoronują Rzeczpospolitą (czem?), ale co się odwiecze, to nie uciecze. Mamy czas” (str. 70) „W imię sprawiedliwości społecznej trzeba tę dzierzawę rozszerzyć. Strachy dla wszystkich — oto hasło mądrego, dobrego jutra!” (str. 226).

Nie wątpimy ani na chwilę, że książka p. Kostka - Biernackiego będzie z wdzięcznością wyzyskana przez bezbożników moskiewskich i stanowić będzie również odpowiedni materiał dla propagandy antypolskiej. Zapytujemy odpowiedzialne czynniki rządzące, czy w państwie o tysiącletniej kulturze chrześcijańskiej, państwie o cywilizacji Zachodu, może typ taki jak p. Kostek-Biernacki zajmować jakiegokolwiek stanowisko państwowe?

Tyle Polska Katolicka Agencja Prasowa. Od siebie zaś zapytujemy się: czy nie znajdzie się prokurator, który się z urzędu zajmie książką, rojącą się od cynicznych bluźnierstw?

Znowu napaść na Pomorze

W londyńskim tygodniku gospodarczym „The Economist”, politycznie związanym z obozem liberalnym Lloyd George’a, ukazały się w wydaniu z dn. 14. bm. dwa artykuły, poświęcone kwestji Locarna wschodniego. W rubryce listów do redakcji niejaki R. G. Walmsley z Liverpoolu ostrzega rząd angielski przed wyrażeniem zgody na jakiegokolwiek gwarancję, dotyczącą nienaruszalności granic polsko-niemieckich; autor przypuszcza, że Francja tylko pod tym warunkiem zgodzi się na redukcję zbrojeń.

W dalszym ciągu swych wywodów autor przedstawia problem „korytara pomorskiego” w duchu żądań niemieckich, przechodząc całkowicie do porządku nad uprawnionymi interesami polskimi. Artykuł roi się od nieścisłości i fałszów i świadczy o grubej ignorancji autora, który jest powodem, bezkrytycznym narzędziem propagandy niemieckiej. Nie będziemy powtarzać jego jednostronnych argumentów, stale zresztą wypowiadanych w prasie niemieckiej, ograniczymy się tylko do cytowania kilku zdań, w których ujęta jest istotna tendencja tego artykułu. „Obecna sytuacja jest nie do zniesienia” — pisze p. Walmsley. „Dla nas zagwarantowanie niemieckich granic wschodnich byłoby aktem zbrodniczego szaleństwa. Dopóki korytarz wiślan nie będzie całkowicie usunięty, Locarno wschodnie jest nie do pomyślenia. Wielka Brytania nie ma najmniejszego interesu w zachowaniu źródeł przyszłej wojny”.

Poglądy wyżej wyrażone przyswajają sobie, chociaż w formie ogólniejszej, również redakcja „Economisty”, która uważa, iż warunki nowego porządku rzeczy na wschodzie Europy nie odpowiadają słuszności i że nie należy ich utrzymywać, gdyż są one źródłem powszechnego niepokoju i zaognienia stosunków politycznych i gospodarczych. Opinia „Economisty” pokrywa się zatem z poglądami wyrażonymi niedawno przez senatora Boraha.

„The Economist” reprezentuje od dawna wyraźnie germanofilski odłam prasy angielskiej i nigdy nie ukrywał swej niechęci dla Polski, podobnie jak inny organ liberalny „Manchester Guardian”, który w ubiegłym roku prowadził gwałtowną kampanję przeciwko Polsce w związku z słynną „pacyfikacją” wschodniej Małopolski w okresie wyborów do Sejmu.

Z powyższych głosów wynika jednak, że propaganda niemiecka przypuszcza zdwojony atak na nasze granice zachodnie w chwili osłabienia naszego prestiżu politycznego i moralnego w świecie, co wywołane jest brakiem aktywności naszej polityki zagranicznej oraz błędami polityki wewnętrznej.

Żydzi zabiegają o subwencje państwowe

„Gazeta Warszawska” przypomina, że celom utrwalenia żydowskiej siły gospodarczej w Polsce służą m. in. bezprocentowe kasy pożyczkowe, zasilane w dolary przez Żydów amerykańskich. Kasy te wyciągają obecnie ręce do skarbu polskiego po zasiłki.

Żydowski „Nasz Przegląd” donosi, iż u p. ministra pracy i op. sp. gen. Hubickiego „była delegacja w sprawie uruchomienia i wypłacenia subsydjum rządowego dla żydowskich bezprocentowych kas pożyczkowych „Gmilas Chasodim”. Delegacja składała się z pp.: pos. Wiślickiego i dr. Silberscheina, którzy zreferowali gen. Hubickiemu obecny stan i działalność kasy „Gmilas Chasodim”. Prosił, by 150 tys. zł figurujących w budżecie Państwa za rok 1931-2 zostały wypłacone do dyspozycji kas. Oprócz tego delegacja prosiła, aby w budżecie państwowym na rok 1932-33 również figurowało subsydjum rządowe dla żydowskich kas pożyczkowych. P. minister gen. Hubicki przyrzekł porozumienie przez delegację sprawy rozpatrzyć”.

Zatem skarb polski wspierać ma Żydów zasiłkami pieniężnymi wtedy, gdy sam przeżywa ciężkie chwile i gdy setki tysięcy ludności chrześcijańskiej pozabawione chleba, cierpią nędzę?

Pacyfistyczny kongres za wojną

Komentarze do mowy biskupa berlińskiego Schreibera

Berlin, 17. 11. (Tel. wł.) Mowa biskupa berlińskiego dr. Schreibera, wygłoszona na katolickim kongresie pacyfistycznym w ubiegłym tygodniu omawiana jest tutaj ciągle jeszcze żywo, zarówno w kołach katolickich, jak i w kołach pacyfistycznych. Komentarze oficjalnej prasy centrowej podkreślały zwłaszcza te ustępy, w których biskup Schreiber mówił o wojnie sprawiedliwej, nazywając pacyfizm, przeciwstawiając się wszelkiej wojnie, „pacyfizmem fałszywym”. „Integralny pacyfizm” odrzucając one jako niezgodny z katolizmem.

Interpretacja ta jest oczywiście mi-

le widziana w kołach militarystycznych. Znikome są wyjątki, które jej się przeciwstawiają. „Welt am Montag” zamieszcza na temat kongresu uwagi pod tytułem „Katolicki kongres za wojną”, w których między innymi pisze, że „mowa biskupa obejmuje część główną, część poboczną i część, zawierającą zapewnienia pokojowe, które należy brać poważnie, które jednak przez część główną mowy zostały sparaliżowane i odwrócone właśnie przeciwnie. W ten sposób kongres pacyfistyczny nazewnątrz i w całym swoim działaniu stał się katolickim kongresem za wojną”. (d)

Echa prowokacji żydowskich

Zajścia w szeregu miast na prowincji

Kraków, 17. 11. (Tel. wł.) Okazuje się, że pastwa rozwydrzenia Żydów, którzy obrzucili kamieniami kościół O. O. Bernardynów w Krakowie padł m. i. cenny witraż z XVII w. w kaplicy błog. Szymona. Stłuczonych zostało także kilka szyb w oknach refektarza zakonnego.

Lublin, 17. 11. (Tel. wł.) W Lublinie odbyło się w niedzielę nabożeństwo żałobne za duszę s. p. Wacławskiego. Po nabożeństwie studenci i uczniowie sformowali pochód, demonstrując przeciwko Żydom. Manifestantów rozproszyła policja, aresztując 9 osób.

Sosnowiec, 17. 11. (Tel. wł.) — W kilku miastach Zagłębia Dąbrowskiego: Sosnowcu, Będzinie, Starym Sosnowcu demonstrowano przeciw Żydom. Wszędzie interwenjowała policja.

Łowicz, 17. 11. (Tel. wł.) W uzupełnieniu doniesień o zajściach antyżydowskich w Łowiczu doniesie należy następujące szczegóły: W niedzielę odbyło się na dziedzińcu gimnazjum tłumne zebranie uczniów gimnazjum, seminarjum, nauczycielskiego i szkoły

handlowej przy udziale około 800 osób. Po wiecu doszło do demonstracji na ulicach miasta, przyczem do demonstrantów przyłączyli się tłumy ludności. Wznoszono okrzyki przeciw Żydom. W kilku sklepach żydowskich wybite zostały szyby. Interwenjowała policja. Kilkanaście osób jest poturbowanych.

Włocławek, 17. 11. (Tel. wł.) — W niedzielę w godzinach południowych doszło w Włocławku do manifestacji antyżydowskich. W kilku lokalach żydowskich wybite zostały szyby. Policja aresztowała 11 osób.

„Sanacyjny” „Ill. Kurjer Codzienny” podaje:

„W dniu 14 b. m. w jednej ze szkół średnich w Częstochowie podczas wykładu pewien uczeń wstał i zawołał głośno: „Precz z Żydami!” Okrzyk ten podchwycyony został przez klasę. Zresztą Częstochowa nie jest w tej sprawie odosobniona, bowiem akcja ta rozszerza się gwałtownie w zakładach średnich i innych miast, jak Radom, Sosnowiec i t. d.”

Strajk tramwajarzy w Warszawie

Warszawa, 17. 11. (Tel. wł.) — Dzisiejszej nocy odbyło się trwające do wczesnego ranka zebranie Związku Tramwajarzy, którzy pobierali pobory wedle stawek przy uwzględnianiu wzrostu lub niżki kosztów utrzymania. Wskutek tego nie odnosiła się do nich obniżka poborów o 15 proc. Jednakże teraz stwierdzili oni, że wskutek spadku cen kosztów utrzymania obniżka poborów wynosiła więcej, aniżeli u innych pracowników miejskich, którym obcięto 15 proc. Kiedy magistrat chciał zastosować do nich znowu obniżkę poborów o 1,7 proc. (o tyle ceny utrzymania spadły w Warszawie), tramwajarze proklamowali strajk.

Tramwaje i autobusy stanęły. Toczy się nieustannie narady pomiędzy magistratem a związkami robotniczymi.

Zdaje się, że strajk przeciągnie się czas dłuższy, a nie jest wyłączone, że pracownicy tramwajowi znajdą poparcie także u innych pracowników miejskich. (w)

Unieruchomione warsztaty pracy i fabryki

Warszawa, 17. 11. (Tel. wł.) — W Górnośląskim związku górniczo-hutniczym wypowiedziano wczoraj pracę wszystkim urzędnikom. Huta „Laura” postanowiła zwolnić 721 robotników, huta cynkowa w Wełnowcu 200, „Nowa Helena” w Brzozowiskach 80 i huta cynkowa w Kropaczewie 150.

Kalisz, 17. 11. (Tel. wł.) Zakłady Kaliskiej Manufaktury Pluszowej, które zatrudniały 560 robotników, zostały zamknięte. (w)

Proces przeciw posłom „Centrolewu”

Zeznania posła Arciszewskiego z P. P. S.

Warszawa, 17. 11. (Tel. wł.) — Dzisiaj w procesie więźniów brzeskich zeznaje prezes centralnego komitetu wykonawczego P. P. S. poseł Tomasz Arciszewski. Obrona toczyła najpierw długą batalię z prokuraturą o zaprzysiężenie świadka. Prokuratura bowiem starała się nie dopuścić do zaprzysiężenia świadków obrony. W tym wypadku obrona zwyciężyła i Arciszewski zeznał po zaprzysiężeniu.

Dotyychczasowe jego zeznania obejmują historię milicji od r. 1905. Opowiada on, jak milicja wówczas wyglądała, charakteryzuje jej stronę organizacyjną podkreślając, że szereg ludzi z milicji był na utrzymaniu partii. Z chwilą wybuchu wojny część jej wstąpiła do legionów, część do P. O. W. Po odmowie przysięgi przez legiony, partja utworzyła pogotowie bojowe, które istniało do r. 1918. W tym czasie upaństwowiono „milicję ludową” i z czasem część jej wciągnięto do wojska, a resztę do policji.

W ciągu 1919 r. partja utworzyła straż porządkową, która do dzisiaj istnieje. Natomiast organizacji spiskowo-bojowej P. P. S. w wolnej Polsce nie tworzyła, gdyż walczyła środkami legalnymi.

Po wypadkach w grudniu 1922 r. po zabójstwie prezydenta Narutowicza, a było to w czasie pogrzebu jednej z ofiar zająć ulicznych, gdy nadeszła wiadomość o zabójstwie Narutowicza, z trudem udało się przywódcom partji wstrzymać ludzi od samosądu.

Tegoż samego dnia zwrócili się do świadka obecny wojewoda białostocki Kościatkowski i obecny wice-wojewoda warszawski Włoszkiewicz, domagając się, ażeby P. P. S. wystąpiła czynnie w Warszawie przeciwko narodowemu demokratom. Odbyło się zebranie C. K. W., na którym postanowiono wydać odezwę, nawołującą do spokoju i przeciwstawić się zakusom czynnych wystąpień, gdyż do wystąpień takich uprawniony jest tylko rząd. Nieraz zwracano się do świadka w sprawie wystąpienia i do dzisiaj czyni się wymówki partji, że się wtedy z „endekami” nie rozprawiła.

Nominacje

Warszawa, 17. 11. (Tel. wł.) — Premier Prystor był w południe na Zamku Prezydent Rzplitej podpisał nominację p. Stamirowskiego na podsekretarza w prezydium Rady Mini-

strów a p. Nakoniecznikoff - Klukowski na wiceministra spraw wewnętrznych. (w)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.87% zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.65 zł. gotówką 209.60 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.66 do 173.92 zł. gotówką 173.32 zł.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 17. 11. 1931 r.

Spędzono: wołów 79, buhajów 125, krów 246, świń 2105, cieląt 434, owiec 186, razem 3175 zwierząt.

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły: Pełnomięsiste wytuczone nieoprzegane 70—82
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 60—68
Mięsiste tuczone starsze 44—52
Miernie odżywione 36—42

Buhaje: Wytuczone pełnomięsiste 64—68
Tuczone mięsiste 54—60
Nietuczone dobrze odżywione starsze 44—50
Miernie odżywione 36—42

Krowy: Wytuczone pełnomięsiste 70—80
Tuczone mięsiste 60—66
Nietuczone dobrze odżywione 40—40
Miernie odżywione 30—40

Jałowice: Wytuczone pełnomięsiste 70—80
Tuczone mięsiste 60—68
Nietuczone dobrze odżywione 42—50
Miernie odżywione 36—42

Młodzież: Dobrze odżywione 42—50
Miernie odżywione 36—40

Cielęta: Najprzedniejsze cielęta wytuczone 70—80
Tuczone cielęta 60—68
Dobrze odżywione 50—48
Miernie odżywione 40—48

OWCE:

Wytuczone pełnomięsiste jałowice i młodsze skopy 70—80
Tuczone starsze skopy i maciorci 60—64
Dobrze odżywione 60—60

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 100—106
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 90—96
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 82—88
Mięsiste świnię ponad 80 kg żywej wagi 74—80
Maciorcy i późne katastry 76—86
Świnie bekonowe 74—8.

Przebieg targu bardzo spokojny.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 17. 11. 1931 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.

Standardy: w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) żyta 713 kg (121 f w h.), 2) pszenicy 748 kg (127 f w h.), 3) jęczmienia a) 64 kg do 66 kg., b) 68 kg., 4) owsa 43.55 kg (74.1 f w h.).

Ceny tranzakcyjne

Żyto 150 tonn par. Poznań 25.00
Uspokobienie spokojne 25.00
Pszenica 0 tonn par. Poznań 25.50
Pszenica 30 tonn par. Poznań 25.50
Uspokobienie spokojne

Ceny orientacyjne

Jęczmień a) 64—66 kg. 22.25—23.25
Jęczmień b) 68 kg. 23.75—24.75
Uspokobienie stałe
Jęczmień brzołowy 27.50—28.50
Uspokobienie spokojne
Owies 24.25—24.75
Uspokobienie stałe
Maka żytnia 65% wł. work. 36.50—37.50
Uspokobienie stałe
Maka pszena 65% wł. work. 37.50—39.50
Uspokobienie stałe
Otręby żytnie 17.25—18.00
Otręby pszenne 16.50—17.50
Otręby pszenne (grube) 17.50—18.50
Rzepak 33.00—34.00
Gorzyczka 39.00—43.00
Groch Victoria 24.00—29.00
Groch Polgera 28.00—30.00
Ziemniaki jadalne 3.80—4.00
Ziemniaki fabr. za kilo % 0.00—0.20
Słoma luźna 4.25—4.50
Słoma prasowa a 5.50—6.00

Ogólne uspokobienie spokojne.

Tranzakcje na odmiennych warunkach: żyta 90 tonn, pszenicy 30 tonn, jęczmienia 60 tonn, owsa 75 tonn.

Ziemniaki w gatunkach specjalnych powyżej notor

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIEŻNA

Poznań, 17. 11. 1931 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Materiału było naogół poddostatkiem i kursy nie uległy większym zmianom.

Z pap. procent., w których jedynie doszło do notowania, płacono za 5 proc. poz. konwers. 40½ proc., również 8 proc. oblig. m. Poznania z 1926 r. były w płaceniu po 92 proc. Z pap. lokacyjnych P. Z. K. zwyżkowały ponownie 8 proc. listy dolarowe (stare) na 80 proc., jednakże były po tym kursie w oddaniu, natomiast 4 proc. listy zast. konwert. poszukiwano nadal po 29% przy słabej podaży. — 6 proc. listy żytnie osłabiły się nieco w kursie i notowały 15— w oddaniu. Reszta papierów bez kwalifikacji do notowania.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 40½% P.
8% oblig. m. Poznania z 1926 r. 92½ P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 80% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kred. 29% P.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredytowego 15.— O.

Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 17. 11. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.87½, sp.: 8.89½, kup.: 8.85½.

Dewizy:

	trans.	sprzed	kup.
Gdańsk	174.00	174.43	173.57
Holandja	358.90	359.80	359.00
Nowy Jork	8.921	8.941	8.901

	trans.	sprzed	kup.
Nowy Jork	8.928	8.948	8.908
Kabai	33.85	33.93	33.77
London	34.98	35.07	34.89
Pariz	26.42	26.48	26.36
Praga	173.95	174.38	173.52
Szwajcaria	46.18	46.30	46.06
Włochy	211.70		
Berlin			

Dolar pryw. 8.87½.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	1.00	79.50
4% prem. dol.	0.00	43.00
3% poz. bud.	0.00	33.00
5% poz. konw.	41.50	41.75
7% poz. stabil.	59.25	59.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—110.00
Haberbusch	0.00—53.00

Tendencja utrzymana.

Komentarz

Dla papierów państw. i listów zast. tendencja niejednolita, dla akcji utrzymana. Bank Polski i Haberbusch utrzymani.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, 17. 11. 1931 r.

Pszenica march	75—76 kg.	225.00—228.00
Państwowa pszenica march	70—71 kg.	211.00—213.00
Tendencja mocna.		
Żyto march	72—73 kg.	197.00—199.00
Tendencja stała.		
Jęczmień		166.00—175.00
Jęczmień pastewny i przemysłowy		162.00—165.00
Tendencja słabsza.		
Owies march		145.00—149.00
Tendencja mocniejsza.		
Maka pszena		28.50—32.50
Tendencja utrzymana.		
Maka żytnia 70%		27.00—29.50
Tendencja mocniejsza.		
Otręby pszenne		10.50—11.00
Tendencja utrzymana.		
Otręby żytnie		10.50—11.00
Tendencja utrzymana.		
Groch Victoria		24.00—30.00
Groch drobny jadalny		25.00—28.00
Peluszka		17.00—20.00
Łubin niebieski		11.00—12.50
M. kuchy. linae		13.60—13.90
Makuchy arachid. 50% loco		13.20—13.60
Hamburg		
Maczka arachid. 50% loco		13.10—13.30
Hamburg		6.10—6.20
Wytłoki suche paryt Berlin		
Srót soya ekstrahowany 46% loco Hamburg		0.00—11.80
Srót soya ekstrahowany 46% loco Szczecin		0.00—12.40
Słoma żytnia pras drut.		0.80—1.15
Słoma pszena pras drut		0.60—0.75
Słoma owsiana pras drut		0.70—0.85
Słoma jęczmienna drut.		0.60—0.75
Słoma żytnia dl. wiąz		0.85—0.90
Słoma żytnia pras sznur.		0.50—0.70
Słoma pszena pras. sznur.		0.50—0.60
Sieczka		1.25—1.45
Tendencja stała.		
Siano, handlowe		1.20—1.50
Siano dobre i pok.		1.75—2.25
Lucerna luźna		2.40—2.70
Tymoteusz luźny		2.35—2.70
Siano koniczynowe luźne		2.25—2.55
Tendencja cicha.		
Ogólna tendencja mocniejsza		

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 17. 11. 1931 r.

Wypłaty na Warszawę 47.25—47.45

Noty wielkie 47.175—47.575

Głos Episkopatu Polski

I.
W projekcie kodeksu karnego, opracowanym przez komisję kodyfikacyjną, znajduje się artykuł 231: „Nie ma przestępstwa z art. 229 i 230 (spędzanie płodu), jeżeli zabieg był dokonany przez lekarza i przytem był konieczny ze względu na zdrowie kobiety ciężarnej, jej ciężkie położenie materialne, dobro rodziny lub ważny interes społeczny”.

Papież Pius XI w encyklice o małżeństwie chrześcijańskim tak pisze w tej sprawie: „Wyrzuliśmy już, Czciogodni Bracia, głębokie swoje współczucie dla takiej matki, której w spełnianiu obowiązku przyrodzonego zagrażają choroby a nawet śmierć. Lecz jakież kiedykolwiek przytoczyć można powód dla usprawiedliwienia zamierzonego zabójstwa niewinnego dziecka? — A przecież o to tu chodzi, i czy ono godzi w życie matki, czy w życie dziecka, zawsze sprzeciwia się przykazaniu Bożemu i głosowi przyrodzonemu: nie zabijaj! Życie dziecka tak samo jest święte jak życie matki. Stłumić go nikt, nawet państwo, nigdy nie będzie miało prawa. Niedorzecznie bardzo chce się stosować przeciw tym niewinnym istotom prawo miecza, gdyż ono obejmuje jedynie winnych. Nie wchodzi tu także w grę zasada godziwości krwawej obrony przeciw napastnikowi. (Któż bowiem niewinne takie maleństwo mógłby nazwać napastnikiem?) Niema też żadnego t. zw. prawa „bezwzględnej konieczności“, któreby mogło usprawiedliwić uśmiercenie niewinnego dziecka. Zasluguje zatem na pochwałę owi sumienni i doświadczeni lekarze, którzy starają się życie matki i życie dziecka zachować i obronić. Niegodnymi natomiast okazaliby się szlachetnego imienia i tytułu lekarskiego ci, którzyby ze względów leczniczych albo przez niewłaściwe współczucie nastawiali na życie matki czy płodu”.

Ojciec Święty o takiej matce, której w spełnianiu obowiązku przyrodzonego zagrażają choroby a nawet śmierć, po wyrażeniu dla niej głębokiego współczucia, ma jedną odpowiedź: nie zabijaj! Nie może być innej odpowiedzi. My czcimy nasze matki, bo pomiędzy innymi wiemy, że w bólach i cierpieniach nas na świat wydały, że nawet im śmierć groziła.

Omawiany projekt idzie jeszcze dalej, pozwala bowiem na spędzanie płodu ze względu na ciężkie położenie materialne kobiety, na dobro rodziny lub ważny interes społeczny, czyli, że zawsze wolno zabijać dziecko w łonie matki.

Ślepi i głusi nie widzą i nie słyszą, co się już dzieje. Wzrasta liczba tych zbrodni. Małuczko a kraj zaczyna się wyludniać!

W Rosji bolszewickiej, jak piszą, z

racji tych zabiegów już 37 proc. matek jest nieplodnych.

Bóg dał wolność Ojczyźnie, a jej dzieci chcą dla niej nowy grób wykopać! Już nawet kopią, bo w myśl tego projektu powstają poradnie, działające publicznie. Rodzice prawdziwie katolicy, prawdziwie kochający Ojczyznę, nigdy pod żadnym pozorem nie powinni iść za tą wstrętną, iście szatańską pokusą.

II.

W projekcie kodeksu karnego jest też rozdział o przestępstwach przeciw uczuciom religijnym. W rozdziale tym pomieszczone są wszelkie wyznania. — Twórcy projektu nie chcieli pamiętać o konstytucji, o jej artykule 114, który mówi: „Wyznanie rzymsko-katolickie, będąc religią przeważającą większości narodu, zajmuje w państwie szczególne stanowisko wśród równouprawnionych wyznań”. Należało to zaznaczyć w projekcie prawa karnego. Pragniemy jednoci kościelnej, nie chcemy nikogo poniżać, nie chcemy jednak mieszaniny wyznaniowej, jakiegoś dziwnego symultanizmu religijnego. Chociażby artykuł 114 konstytucji nie było, to nie wolno zapominać, żeśmy za wiarę cierpieli, że Kościół Katolicki zachował w nas moc przeciwstawiania się niewoli z nadzieją wolności, że pozbawieni własnego państwa głowy jego i rządu, myśmy czcili i czcimy naszą Królową Korony Polskiej.

Głos katolików i tutaj nie powinien dopuścić do pozbawienia obrony czci Najświętszej Marii Panny i Świętych Pańskich, do tej mieszaniny wyznaniowej, do tego zatopienia naszej świętej religii w innych wyznaniach.

Biskupi z bólem o tem wszystkim piszą. Woleliby o tem nie pisać. Konieczność ich do tego zmusza wobec grożących niebezpieczeństw naszej świętej wierze i duszom ich pieczy pasterskiej powierzonym.

Dan 10 listopada 1931 r. Warszawa.

W imieniu Episkopatu Polski

Komisja Prawna

- (—) † Aleksander Kardynał Kakowski.
- (—) † August Kardynał Hlond.
- (—) † Józef Teodorowicz, Arcybiskup Lwowski obrz. orm.
- (—) † Adam Sapieha, Metropolita Krakowski.
- (—) † Bolesław Twardowski, Metropolita Lwowski obrz. łac.
- (—) † Romuald Jałbrzykowski, Metropolita Wileński.
- (—) † Henryk Przeździecki, Biskup Podlaski.
- (—) † Adolf Szelażek, Biskup Łucki.
- (—) † Stanisław Łukomski, Biskup Łomżyński.

(K. A. P.)

Dalsze zajścia w Wilnie

Za nieskonfiskowaniem dziennikami wileńskimi podajemy opis zajść, które miały miejsce w Wilnie bezpośrednio po pogrzebie ś. p. Wacławskiego:

Po oddaniu ostatniego hołdu swemu koledze młodzież ruszyła ku centrum miasta. Nie spodziewał się nikt, że powrót ten zostanie zrozumiany jako chęć wszczęcia zajść na terenie miasta przez młodzież akademicką. Najlepszym dowodem, że młodzież, biorąc udział w pogrzebie, nie miała zamiaru demonstrowania, dowodzi to, że nie szła masą. Część udała się do miasta autobusami, ci zaś, którzy wracali pieszo ze sztandarami, rozbili się na kilka grup.

Najniespodziewaniej policja piesza i konna otoczyła i przyparła do płotu 3 p. saperów wracającą młodzież. Pod naporem partych naprzód przez policję akademików, płot runął. Jak silny był nacisk policji, dowodzi, że młodzież, cofając się, wygięła żelazne ogrodzenie ogrodu. Po przełamaniu płotu młodzież przedostała się na Cieletnik, gdzie ponownie została zaatakowana przez policję.

Cofając się przed policją, studenci starali się dotrzeć do urzędu wojewódzkiego, aby wystać delegację do wojewody i przedstawić sytuację.

Niestety, policja nie pozwoliła na zbliżenie się do wejścia do urzędu wojewódzkiego i wysłania delegacji i rozpoczęła rozpraszać młodzież przy użyciu gazów łzawiących. Pomimo, że pod działaniem gazów łzawiących młodzież zaczęła się wydostawać z placu Katedralnego w kierunku ul. Królewskiej i Zamkowej, oddział policji konnej przypuścił szarżę z gołymi szabłami, plązując kryjącą się pod bramami młodzież. W cza-

sie tej szarży najbardziej ucierpiali słuchaczk U. S. B. Szabla na rogu ulicy Królewskiej i placu Katedralnego uderzona została p. Wiktorja Korsakówna i po zadanych ciosie padła zemdlona. — Zemdlą również w czasie szarży studentka p. Anna Świszczewska.

Pomimo, że nieliczna stosunkowo grupa studentów rozbita została przez policję na drobne grupki, szarżowano jeszcze na ul. Mickiewicza i Zamkowej.

W czasie rozpraszania młodzieży aresztowano 18 osób.

Należy zaznaczyć, że młodzież pierwsze ukazanie się policji, która nie wywała do rozejścia się, powitała śpiewem hymnu narodowego. Wogóle młodzież polska często witała w ciągu ostatnich dni policję wiwatami na jej cześć, dopiero gdy zaatakowana została, bez zdania sobie sprawy powodu tego ataku, zaczęła wznosić okrzyki pod adresem policji.

Akcją kierowali komendant policji p. Izidorczyk i p. o. starosty grodzkiego p. Modliński.

Przez starszego przod. policji konnej (nr. 45), który przejawiał szczególny zapal w atakowaniu akademików, zostały poturbowane studentki Halina Zapaśnikowa (wydz. medycyny i Romana Narkiewicz - Jodkówna, a przez policjanta nr. 91 Irena Osiecimska. Studentkę Świszczewską Annę poturbował policjant nr. 211. Do red. „Dz. Wil.” zgłosił się

Stronnictwo Narodowe

Kolo Wilda

Zebranie miesięczne odbędzie się dziś, we wtorek, 17 listopada, o godz. 8 wieczorem w lokalu p. Zawadki, Górna Wilda 75.

Na porządku obrad referat p. posła Górczaka o położeniu rzemiosła

Wszystkich członków, zwłaszcza pp. mężów zaufania, zaprasza

ZARZĄD

Kolo Poznań-Lazarz

Zebranie miesięczne odbędzie się w środę, 18 b. m., o godz. 8-ej wiecz. w sali Cukierni Słowiańskiej przy ul. Marszałka Focha 70.

Referat wygłosi p. poseł Kawecki.

O liczne i punktualne przybycie członków, zwłaszcza pp. obwodowych, prosi

Zarząd

student Jan Piacewicz, l. 22 (Zamkowa 14—4), który oświadczył, że gdy wracał z pogrzebu u wejścia do skweru przy placu Katedralnym, w chwili, gdy zastanął jedną z koleżanek przed atakiem policji, jeden z policjantów strzelił mu w usta, a drugi w oczy patronem gazowym. Nie widząc nic prawie przed sobą, a tylko czując ogromny ból i pieczenie gardła, ust. oczu i uszu oraz szwi, biegł naoslep, wzywając ratunku. Został następnie podtrzymany przez dwóch kolegów, którzy umieścili go w jakiejś izdebce około saperów i udzielili pierwszej pomocy.

Gdy policja przegrodziła drogę pochodowi, ktoś ze studentów zdołał zawiadomić o tem prof. Komarnickiego, który w drodze powrotnej z pogrzebu znajdował się już przy ul. Mickiewicza

Zaalarmowany prof. Komarnicki niezwłocznie powrócił na plac Tyszkiewicza i widząc młodzież spokojnie śpiewając hymn narodowy zwrócił się do komisarza policji, prosząc o przepuszczenie młodzieży i po wymienieniu swego nazwiska zaofiarował się wezwać młodzież do spokojnego rozejścia się.

Komisarz odmówił przepuszczenia młodzieży, powołując się na rozkaz władz.

W chwilę później nastąpiła szarża. Wypadki obok prof. Komarnickiego obserwował wówczas prof. Hlasko.

Na wiadomość o zajściach na placu Katedralnym niezwłocznie udał się do J. M. rektora prof. posła Komarnicki, który domagał się, by władze uniwersyteckie interwenjowały zarówno w sprawie samych zajść, jak też i aresztowanych studentów.

Również interwenjował u rektora prezes Młodzieży Wszepolskiej p. A. Wazyński, który na wieść o wypadkach wileńskich powrócił z Suwałk, gdzie przebywał z powodu ciężkiej choroby ojca.

Pisma wileńskie podają wykaz imienny kilkunastu osób rannych i zatrutych gazem łzawiącym.

„W rekruty“

Sprawę powołania do służby wojskowej akademików, aresztowanych w Warszawie w czasie demonstracji antyżydowskich, poruszył pierwszy żydowski „Nasz Przegląd”. „Gazeta Warszawska” nie chciała wierzyć informacjom „Naszego Przeglądu”. „Metody takie — pisała — były wprowadzone w stosunku do młodzieży polskiej stosowane... ale przez rząd carski i w r. 1863”. Nawet socjalistyczny „Robotnik”, występujący w obronie Żydów, a przeciw młodzieży akademickiej, wyraził opinię, że byłoby to dokładne powtórzenie zarządzeń jednego z carskich ministrów oświaty, z końca ubiegłego stulecia. Byłoby takie zarządzenie dolaniem oliwy do ognia. A może właśnie o to chodzi Żydom?

Kto otrzymał odznaczenia?

Na liście odznaczonych krzyżem zasługi w dniu 11 listopada rb. znajdują się następujące nazwiska:

Natan Szwalbe, redaktor żydowskiego „Naszego Przeglądu”;

Bertold Merwin, współpracownik czołowego organu „sanacji” „Gazety Polskiej”;

dr. Henryk Goldszmid (Janusz Korczak), redaktor „Małego Przeglądu”, wychodzącego jako dodatek do żydowskiego „Naszego Przeglądu”;

dr. Ignacy Landau, wiceprezydent m. Krakowa;

doc. Fryderyk Zweig z Krakowa;

dr. Józef Reiss z Krakowa;

Władysław Szterling z Warszawy;

Izaak Markus z Białegostoku;

Abram Wertenstein z Białegostoku; b. p. Regina Englowa; art. malarz Artur Szyka; Izrael Ostyński z Rawy; Pejsach Altman z Rawy; Abram Lichtenstein z Białegostoku;

Maurycy Rosenblut z Augustowa; Szyja Rancman z Augustowa; dr. Maksymilian Łabędź z Warszawy;

inż. Maurycy Zajdenman, nacz. dyrektor żydowskiej Centrali Związku Kupców;

dyr. Aleksander Moszkowski z Banku Zachodniego;

Adolf Sztrasman, członek rady Centrali Związku Kupców żydowskich, oraz

Artur vel Aron Miller, twórca projektu ustawy o adwokaturze.

Zawieszenie „Rozwoju“

Donosiliśmy wczoraj o zawieszeniu narodowego „Dziennika Wileńskiego”. Obecnie prasa warszawska donosi, że władze administracyjne w Łodzi zawiesiły wydawnictwo dziennika „Rozwój”, przyczem jako powód podaje się to, że ostatnio skonfiskowane numery były rzekomo w dalszym ciągu kolportowane.

Na jakiej podstawie prawnej nastąpiło zawieszenie „Rozwoju” — nie wiemy, nieznany jest nam bowiem przepis, któryby do tego upoważniał.

Nowa kłapa

Onegdaj z powodu braku czytelników przestał wychodzić „sanacyjny” „Kurjer Kujawski”, wydawany w Inowrocławiu przez przywódcę B. B., adw. Kowalskiego. Całkowite urządzenie biur, oraz inowrocławskiej Drukarni Mieszczańskiej, gdzie pismo było drukowane, sprzedano z licytacji za dług.

Bojówkę litewską podpalają

Wilno, 17. 11. (PAT). W zabudowaniu mieszkanka wsi Matujre Józefa Majdura wybuchł nagle pożar. Spalił się doszczętnie dom, w którym mieściła się polska szkoła powszechna.

Właściciel domu zameldował policji, że pożar w jego zabudowaniach powstał wskutek podpalenia, dokonanego przez bojówkę litewską, która w ten sposób chciała się zemścić na nim, za to, że w domu jego mieści się polska szkoła.

Dochodzenia ustaliły, że pożar faktycznie powstał wskutek podpalenia. Nieujawnieni dotąd zbrodniarze oblażyli ściany domu naftą, oraz wrzucili na strych granaty ręczne, które eksplodowały, rozwalając zupełnie budynek. Dochodzenia są w toku.

Wielkie powodzenie wystawy kolonjalnej

Paryż, 17. 11. (PAT). Biuro prasowe wystawy kolonjalnej podaje do wiadomości, iż w dniu wczorajszym wystawę zwiedziło 558 793 osoby. Jest to najwyższa cyfra zwiedzających od otwarcia wystawy. Ogółem wystawę zwiedziło 33 490 339 osób.

Nie będzie więcej chorych dzieci!

Czy wiecie matki, że nadzwyczaj skutecznym środkiem na choroby dzieci jest Emulsja Tranowa „ERBE”?

Ten jedyny w swoim rodzaju środek odżywczy, zawierający najczystszy tran, witaminy, sole wapniowe i fosforowe jest przetworzem wyjątkowo smacznym, chętnie przez dzieci przyjmowanym „Emulsja tranowa Erbe” jest również preparatem wybitnie wzmacniającym dla osób dorosłych, osłabionych i rekonwalescentów.

Pw 8 495-39 199 Dr. L. K.

A. Piasecki S.A.

z czystego kakao i cukru
sporządzone Czekolady deserowe

Proces przeciwko red. Brzegowi

Przed tutejszym sądem grodzkim w osobie sędziego Powidzkiego rozegrał się dzisiaj proces prywatno-karny naczelnego redaktora „Kurjera Pozn.”, senatora dr. M. Seydy, przeciwko naczelnemu redaktorowi „Dnia Pomorskiego” dr. Brzegowi o zniewagę, zawartą w artykule tego pisma z lipca b. r. Tło sprawy jest następujące:

Red. Brzeg wystąpił był pod koniec czerwca w „Dniu Pomorskim”, w związku z przygotowaniem się uroczystościom wilsonowskim z artykułem, który podnosił przeciwko obywateli narodowemu oszczerstwą denuncjację, że zmierza do rewolucji. „Kurjer Poznański” — pod nieobecność swego naczelnego redaktora, który przebywał wówczas zagranicą — odparł oszczerstwą denuncjację ostrą notatką p. t. „Prowokacja”, skierowaną przeciwko red. Brzegowi i jego metodom walki, przypominając sprawę fałszywych ulotek komunistycznych. W odpowiedzi na to wystąpił red. Brzeg z artykułem, pełnym brutalnych obelg pod adresem dr. Seydy, za co teraz odpowiada w procesie prywatno-karnym.

Red. Brzeg bronił się w terminie, że jego artykuł nie godził rzekomo specjalnie w red. Seydę, lecz był fragmentem cyklu artykułów, w których walczył z obozem narodowym i bronił się przed jego napaściami, których ofiarą jest już od lat kilku. Szczególnie w sprawie fałszywych ulotek, z którymi nie miał związku, jak to zaświadczyła w swoim czasie rada nadzorcza „Dziennika Poznańskiego”.

Obronca red. Brzega, adwokat dr. Gidyński, wnosi o odczytanie notatki „Kurjera Pozn.” p. t. „Prowokacja”, ponieważ jej uderzenie w red. Brzega spowodowało replikę jego, skierowaną przeciwko red. Seydzie. Ponadto wnosi o odczytanie artykułów „Kurjera Pozn.” z marca r. 1928, skierowanych przeciwko red. Brzegowi w sprawie wspomnianych ulotek.

Adwokat dr. St. Celichowski, prowadzący sprawę red. Seydy, nie sprzeciwia się odczytaniu notatki „Kurjera Pozn.” p. t. „Prowokacja”, chociaż red. Seyda był wówczas zagranicą, ale w razie przyjęcia tego wniosku przez sąd prosi o odczytanie artykułu red. Brzega w „Dniu Pomorskim”, który zawierał fałszywą denuncjację obozu narodowego, a na który notatka „Kurjera Pozn.” p. t. „Prowokacja” była bezpośrednią odpowiedzią, odpierającą denuncjację. Adw. dr. Celichowski nie widzi związku prawnego artykułów „Kurjera Pozn.” z marca roku 1928 ze sprawą, która się obecnie toczy.

Sąd przyjmuje wnioski adw. Gidyńskiego, a odrzuca wniosek adw. Celichowskiego, t. zn. postanawia odczytać notatkę „Kurjera Pozn.” p. t. „Prowokacja” oraz artykuły jego o red. Brzegu z marca roku 1928, natomiast postanawia nie odczytać artykułu red. Brzega (zawierającego denuncjację i będącego przyczyną odpowiedzi „Kurjera Pozn.” p. t. „Prowokacja”).

Adw. Celichowski stwierdza, że wniosek jego został odrzucony mimo bezpośredniego związku z wnioskiem adw. Gidyńskiego. Analizuje czyn red. Brzega ze stanowiska prawnego. Podkreśla, że, jeżeli notatka „Kurjera Pozn.” była za ostrą może w formie, to była ona spowodowana fałszywą denuncjacją red. Brzega, która mogła dla wielu ludzi spowodować to, co się dla innych stało w Brześciu. Zresztą z notatką „Kurjera” nieobecny wówczas red. Seyda nie miał żadnego związku. Red. Brzeg na początku swego artykułu użył wprawdzie słów: „Jeżeli p. Seyda jest autorem notatki”, ale następnie z całą świadomością, bez żadnych już zastrzeżeń, pozytywnie, w najbrutalniejszej formie, szarpał red. Seydę.

Adw. Gidyński uważa, że red. Brzeg jest „ofiara” napastliwości przeciwników, którzy depczą jego „zasługi” polityczne i jego „dorożkę kulturalną”. Red. Seydzie red. Brzeg wcale nie ułżył; użył on tylko „literackich okrzyków” na wyraz swego oburzenia. Kilkakrotnie zabierał głos red. Seyda, który na koniec zreasumował swoje wywody w sposób mniej więcej taki:

Za notatkę p. t. „Prowokacja” nie odpowiada ani bezpośrednio, ani pośrednio, bo był wówczas zagranicą. Odpowiedzialny redaktor „Kurjera P.” nie „Sitzredaktor” — jak twierdził adw. Gidyński —, ale redaktor powa-

żny, który był już w swoim czasie redaktorem naczelnym jednego z pism, oświadczył gotowość przeprowadzenia przed sądem dowodu prawdy za pomocą świadków, że red. Brzeg nie był wprawdzie głównym sprawcą fałszywych ulotek komunistycznych, ale o ich nastąpić mającym pojawieniu się wiedział. Notatka „Kurjera Pozn.” była ostrą, ale była reakcją na system, stosowany przez red. Brzega, system ustawicznego szkalowania ludzi, i to w takiej podstępnej formie, by go nie można było pociągnąć do odpowiedzialności. Konkretnie zaś była to odpowiedź na artykuł, już nie spotwarzający obóz narodowy, ale denuncjujący go fałszywie tak, że mogło to ludzi niewinnych wtrącić do więzienia na tygodnie i miesiące. W dodatku między wierszami denuncjacja ta dawała w sposób potworny do zrozumienia, że to Niemcy za kulismis tych rzekomych przygotowań rewolucyjnych zacierają ręce. Jest rzeczą niesłychaną, jeżeli red. Brzeg, uprawiający system wiecznego szarpania cześci ludzkiej, występuje przed sądem w roli niewinnej ofiary. Dla zobrazowania oblicza red. Brzega red. Seyda wyznaje sądowi, że red. Brzeg w swoim czasie, będąc w ciężkim położeniu, zwrócił się do niego o pomoc, i że on, red. Seyda, przyszedł red. Brzegowi z

pomocą moralną i materialną, że go wprowadził najpierw do „Gazety Warszawskiej”, a następnie polecił czynnikom decydującym „Dziennika Pozn.” na naczelnego redaktora. Ze strony tego samego człowieka red. Seyda jest teraz przedmiotem niesłychanych napaści. Raz już musiał wytoczyć „Dziennikowi Pozn.” proces prywatno-karny z powodu oszczerstw i obelg red. Brzega. Redakcja „Dziennika Pozn.” zaproponowała wówczas ugodę, ale następnie właściwe ogłoszenie tej ugody, dającej satysfakcję red. Seydzie, trzeba było dopiero wymusić groźbą nowego procesu. Błoto, rzucone przez red. Brzega na red. Seydę nie ima się jego stóp. Red. Seyda mógłby przejść do porządku nad napaścią red. Brzega, bo ma w opinii publicznej pozycję dość silną. Pociągnął jednakowoż red. Brzega do odpowiedzialności karnej w interesie zdrowia publicznego, bo wszystkiego musi być pewna granica.

Adw. Gidyński oświadcza krótko, że red. Seyda po zakończonym przewodzie poruszył nowe kwestie (poruszył je przeważnie i przedtem już — red.), więc na to nie odpowie.

Red. Brzeg oświadcza, że nie będzie wracał do „prywatnych” spraw (t. zn. do tego, co moralnie i materialnie zawdzięcza red. Seydzie).

Sąd oznajmił, że ogłoszenie wyroku nastąpi w piątek o godz. pół do 1 w południe. (in)

Proszę

o przedpłatę na miesiąc grudzień. Kto nie uiszczy jej do 25 b. m. u mnie lub na pocztę, narazić się może na utratę pierwszych egzemplarzy grudniowych.

Wielki zjazd O. W. P. w Ostrowie

Uroczystość obozowa w Kościanie

Ostrów, 17 listopada. W niedzielę dnia 15 b. m. odbył się w Ostrowie I zjazd powiatowy Obozu Wielkiej Polski. W zjeździe wzięły udział placówki Ostrowi i delegacje placówek: Raszków, Ołobok, Rososzyc, Franklinów, Skalmierzyce Stare, Wysocko Małe i Wysocko Wielkie. Uczestnicy zjazdu zebrali się o godzinie 2 popoł. w sali Hotelu Polskiego, wypełniając po brzegi salę. Raport odebrał od kierownika powiatu, wydziału i kontrolera rejonowego O. W. P. p. Rzekieckiego red. Fikus z Poznania,

wyglaszając następnie obszernie przemówienie o zadaniach O. W. P. na tle dzisiejszych stosunków w Polsce i w świecie.

Pamięć zamordowanego przez Żydów żydowskich w Wilnie członka O. W. P. s. p. Wacławskiego zebrani uczcili przez powstanie.

Nastąpił uroczysty moment wręczenia godła organizacyjnych zgórą 40 kandydatom, którzy przeszli odpowiedni kurs wyszkolenia narodowego, poczem zabrał głos por. rez. p. Stawicki, apelując w gorących słowach do

wyższej pracy dla dobra Polski Wielkiej i mocarstwowej. Dwaj członkowie placówki ostrowskiej wręczyli red. Fikusowi dwa wielkie, artystycznie wykonane miecze, symbole walki i — wiary w zwycięstwo.

Pelen entuzjazmu zjazd zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych.

Kościan, 17 listopada.

W niedzielę dnia 15 b. m. odbyło się tu z okazji pierwszej rocznicy założenia placówki O. W. P. w Kościanie uroczyste zebranie z udziałem członków Stronnictwa Narodowego. Raport odebrał od kierownika wydziału powiatowego O. W. P. p. Bielawskiego, poseł Piestrzyński, jako przedstawiciel Komitetu Dzielnicy Zachodniej. Następnie p. Bielawski w krótkim przemówieniu wskazał na imponujący rozwój O. W. P. w powiecie kościańskim w ciągu roku sprawozdawczego. Poczem poseł Piestrzyński wygłosił referat, w którego wyniku przyjęto rezolucję, protestującą przeciwko wystąpieniom sen. Boraha i solidaryzującą się z akcją antyżydowską młodzieży akademickiej. Na zakończenie uroczystości poseł Piestrzyński dokonał dekoracji nowych członków O. W. P. Odśpiewaniem „Hymnu Młodych” zamknięto zebranie.

Zaciekłość odwetowa centrowców

Znany ze swych występów antypolskich przywódca niemieckiego Centrum katolickiego, pralut Ulitzka wygłosił znów gwałtowną mowę rewizjonistyczną na zebraniu centrowców w Bytomiu.

„Przed oczyma naszej partii — mówił ks. Ulitzka — stoi ciągle wielki cel odzyskania utraconej części Górnego Śląska. Wszyscy całym sercem trwają mocno przy tym celu”.

Pralut Ulitzka ostrzegł następnie przed tem, by przy omawianiu rewizji granic mówiono tylko o „korytarzu”. „Dla centrum — oświadczył Ulitzka — istnieje jedno tylko zagadnienie rewizjonistyczne, a mianowicie rewizja całej granicy wschodniej, przyczem Górny Śląsk z punktu widzenia historycznego (?) stoi tu bodaj na pierwszym miejscu”.

Wynurzenia ks. Ulitzki stanowią jeszcze jeden dowód, że centrum niemieckie w swej furji antypolskiej nie ustępuje zupełnie odwetowcom z pod znaku Hitlera, Hugenberg czy Seldtgo.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie w Chartowie pod Poznaniem

W dniu 8 bm. odbyło się w Chartowie zebranie Stron. Nar. w mieszkaniu p. Antoniego Augustyniaka, na którym referat polityczny wygłosił p. W. Bocian z Poznania. Wywody p. Bociana przyjęto z wielkim uznaniem i całkowitem zrozumieniem. Po dyskusji przyjęto dwóch nowych członków, poczem zakończono zebranie.

Kongres masonski w Paryżu

(KAP) Szósty międzynarodowy kongres masonski, który niedawno odbył się w Paryżu, cieszył się, w porównaniu do ostatniego kongresu we Wiedniu, stosunkowo słabą frekwencją. Było na nim obecnych 250 przedstawicieli 58 organizacji masonskich, reprezentujących 15 krajów. Obradowały sekcje organizacyj młodości, higieny, rewizji, zagadnień pedagogicznych, prasy, kwestii pokoju, praw człowieka i sekcja esperancka. Z pośród powyższych reszeracy godne jest zanotowania postanowienie utworzenia we Wiedniu masonskiej centrali dziennikarskiej. Ciekawym był referat o masonerii wśród Słowian, zwłaszcza Rosjan i Ukraińców. W związku z tem przypomnieć można notatkę wiedeńskiej „Freimaurer-Zeitung”, że w samym Paryżu istniało 5 łóż rosyjskich, do których w ostatnich czasach doszły jakoby jeszcze trzy nowe łóża.

W czasie kongresu paryskiego masoneria uroczysto obchodziła jubileusz 25-lecia niemieckiej loży „Goethe” w Paryżu, co dało okazję do szczególnych manifestacji sympatii pod adresem przedstawicieli symbolicznej wielkiej loży Niemiec. Nawiasowo należy nadmienić, że loża ta ostatnio została oficjalnie uznana przez austriacką wielką lożę.

NIECH NIKOGO NIE ZBRAKNIĘ — W KARNYCH SZEREGACH O. W. P.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

O sprzeniewierzenie depozytu sądowego

Rozprawa przeciwko b. podprokuratorowi Dembeckiemu — Ważne wnioski obrony

Dziś po dwudniowej przerwie podjęto przewód sądowy w głośnej sprawie b. podprokuratora p. Dembeckiego w sali nr. 1 sądu powiatowego.

W toku tego procesu dotąd odczytano już sporo różnych dowodów i przesłuchano kilkunastu świadków. Badania nieomal każdego trwały po kilka godzin z najszczegółowszym protokołowaniem zeznań. Obrona starała się wydobyc różne okoliczności, momenty i fakty, przemawiające na korzyść oskarżonego względnie paraliżujące zarzuty i poszlaki oskarżenia; również i prokurator rywalizuje z obroną, aby znaleźć dowody, które mogłyby odpowiednio wykazać. To też odnośni świadkowie są wprost zasypani gradem pytań.

Duże wrażenie wywarło oświadczenie oskarżających prokuratorów, że obie strony zgóry zgadzają się i nie będą sobie wzajemnie robiły trudności w tem, aby podano wszystkie dowody, które mogą mieć istotne znaczenie dla wszechstronnego oświetlenia sprawy. W tym kierunku obrona złożyła na piśmie wniosek o zbadanie aż 41 nowych dowodów. Sąd zapowiedział rozpatrzenie tego wniosku dopiero po przesłuchaniu wszystkich zezwanych świadków. Wniosek ten ma być podobno rewelacyjny, gdyż kieruje podejrzenia w inną stronę.

Przypominamy że sąd pierwszej instancji wydał skazujący wyrok odnośnie zarzutu sprzeniewierzenia tylko w jednym wypadku — mianowicie w sprawie Klossa, uwalniając oskarżonego od dalszych 6 zarzutów. Natomiast sąd apelacyjny na skutek odwołania prokuratora skazał oskarżonego za dwa jeszcze inne wypadki, a to w sprawie Trofimiuk i Szmyt - Bredary. Jak wiadomo, sąd najwyższy w Warszawie na skutek kasacji oskarżonego uchylił cały wyrok sądu apelacyjnego i przekazał temuż sprawę do ponownego rozpatrzenia i w związku z tem odbywa się właśnie rozprawa pod przewodnictwem wiceprezesa sądu apelacyjnego p. dr. Müllera w asystencji sędziów Ryniawca i Grabowskiego.

Przed rozpoczęciem procesu obrona wniosła o wyłączenie p. wiceprezesa Müllera, ponieważ przewodniczył on rozprawie dyscyplinarnej przeciwko oskarżonemu, gdzie zapadł wyrok, wydalający go ze służby. Motywowano konieczność wyłączenia tem, że przedmiotem oskarżenia dyscyplinarnego były wszystkie prawie te same zarzuty, co w niniejszej sprawie karnej. Sąd apelacyjny jednak wniosku obrony nie uwzględnił.

Szlakiem ognia

Szereg pożarów na prowincji

W pow. krotoszyńskim w Orpiszewie spłonęła stodoła i narzędzia u rolnika Andrzeja Gmura. Z zabudowań p. Gmura ogień przerzucił się na oborę p. Jana Litschkego, niszcząc ją doszczętnie. Straty wynoszą 15 tys. złotych.

W Radlińcu (pow. jarociński) powstał ogień u Wandy Stuerzenbecher, niszcząc stodołę ze zbożem, narzędzia rolnicze, dom mieszkalny, urządzenia domowe i piwnicę. Szkody oblicza się na 20 tys. zł.

Wskutek wadliwego komina wybuchł pożar u osadnika Jana Steinriedego w Lubiaszowie (pow. pleszewski). Pastwą płomieni padła stodoła i chlew, tegoroczne żniwo, narzędzia rolnicze oraz inwentarz żywy. Straty oblicza pogorzelec na sumę 55 tys. zł.

W sprawie pożaru w majątności Czachorowo (pow. gostyński) u p. Stanisława Modlibowskiego okazało się, iż ogień wywołał przez nieostrość palacz Andrzej Marciniak. Lakierował on komin znajdujący się w pobliżu stodoły lokomotywy i rozpałił ogień, używając wiorów oraz słomy. Silny wicher wyrzucił jednak iskry na dach pobliskiej stodoły powodując pożar. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 17 listopada 1931.

Słońce: wschód 6,20; — zachód 17,55; — długość dnia 10 godz. 55 min.

Księżyc: wschód 14,07; — zachód 20,34; — przed pierwszą kwadrą.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 3 st. C., wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 760 mm., pochmurno. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 7 st. C., najniższa plus 3 st. C.

Przewidywania pogody na środę: W dalszym ciągu pochmurno przy nieznacznych opadach. Temperatura bez zmiany.

Kal. rzk.: Salomea; jutro Maksym B. Kal. słow.: Zbislawa; jutro Radomir.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka pod Białym Orłem, Stary Rynek 41 — Apteka Św. Piotra, ul. Półwiejska 1. — Apteka Św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1. Wilda: Apteka pod koroną, Górna Wilda nr. 61.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha narożnik ulicy Niegołęwskich.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze.

OSOBISTE

Prof. dr. Lubarsch w Poznaniu. W Poznaniu nawiązał sławę anato-

tomopatolog, profesor uniwersytetu berlińskiego dr. Otton Lubarsch. Znakomity gość zwiędził między innymi Zakład Anatomji Patologicznej Uniwersytetu Poznańskiego, przyjmowany przez prof. dr. Ludwika Skubiszewskiego, który przedstawił znakomitego uczonemu i badaczce zgromadzonej właśnie na wykładzie młodzieży medycznej. Młodzież gorącymi oklaskami przywitała czołowego przedstawiciela anatomji patologicznej, który w serdecznych słowach wyraził jej swoją podziękę i życzył owocnej pracy w przyszłym zawodzie lekarskim. Po zwiedzeniu Zakładu Anatomji Patologicznej w towarzystwie prof. Skubiszewskiego znakomity uczonego pożegnał się, wynosząc z sobą bardzo miłe wrażenie z gorącego i szczerzego przyjęcia, jakie mu zgotowano. Wieczorem odjechał prof. Lubarsch do Berlina.

ZEBRANIA, ZJAZDY

Posiedzenie Rady miejskiej odbędzie się w środę, dnia 18 bm o godz. 18,30. Na porządku obrad protest przeciw oświadczeniu senatora Boraha w sprawie korytarza, różne wybory i sprawy urzędnicze, wybór bezpłatnego członka Magistratu w miejsce niezatwierdzonego p. dr. Lemańczyka i płatnego członka Magistratu w miejsce p. radcy Rucińskiego. Sprawa budowy dalszych domów robotniczych, konwersja krótkoterminowego kredytu w Komunalnej Kasie Oszczędności na pożyczkę długoterminową, przeniesienie targów dziennych do Centralnych Hal Żywnościowych na terenie Targów Poznańskich, uchwalenie dodatku miejskiego do opłat państwowych od patentów na wyrob i sprzedaż trunków, przetworów wódczanych i spirytusowych, ustalenie linii wytycznych, plan zabudowy, sprzedaż i kupno parcel.

III, walny zjazd delegatów Zrzeszenia Pracowników Banku Związku Spółek Zarobkowych odbędzie się w Warszawie w dniach 22 i 23 bm. przy ul. Jasnej nr. 8. III.

Z Sodalicii Pań Akademickich. Zebranie sekcji apologetycznej odbędzie się w środę, 18 bm. o godz. 20 w lokalu Katolickiego Związku Polek, św. Marcin 68. Omawianie Księgi Wyjścia r. 11—31.

Związek Zredukowanych Pracowników Umysłowych na Województwo Poznańskie zwołuje na czwartek, dnia 19 b. m. swych członków i sympatyków na zebranie informacyjne. Zebranie odbędzie się o godz. 10 na sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej. Wstęp mają tylko członkowie za okazaniem legitymacji członkowskiej i sympatycy za okazaniem karty ubezpieczeniowej Z. U. P. U. i dowodu osobistego.

KOMUNIKATY RÓŻNE

Czy spełniłeś swój obowiązek? — Każdy Polak, każda Polka winni należeć do Polskiego Czerwonego Krzyża, szerzyć jego idee, jednać mu jak najszersze poparcie w społeczeństwie w imię miłości bliźniego. — Zapisz się na członka!

Zabawa drukarzy na rzecz bezrobotnych kolegów. W sobotę, dnia 21 listopada rb. Polski Związek Zawodowy Drukarzy i Pokr Zawodowy urządza na rzecz doraźnej pomocy dla swych członków, nie otrzymujących już znikąd żadnych wsparć zabawę jesienną na sali „Łoży” przy Grobli 25. — Program zabawy wielce urozmacony. M. in. 45 minut w Pałacu Ilu-

zyj” oraz występ znanej i lubianej reprezentacyjnej orkiestry Goertz-Gloksyn-Band pod kier. dyr. Andrzeja Goertza z kawiarni „Grandka” przy pl. Wolności. — Polonez z czekoladą pod hasłem „Kupuj towar krajowy, a dasz pracę bezrobotnym” — Wstęp dla panów 3,— zł. dla pań 2,— zł. Po zaproszeniu zgłaszać się można telefonicznie pod nr 3378 i w sekretarjacie przy Al. Marcinkowskiego 26, II dom ogr. II ptr. codziennie od godz. 18—19.

W urzędzie pocztowym nr. 1 przy Al. Marcinkowskiego urządzono w hallu przy okienku 7 dział dla informacji i reklamacyj.

KRONIKA MIEJSCOWA

Cena bułki zwykłej wagi 50—55 gr wynosi z dniem 18 bm. 5 groszy.

Od p. Józefa Jachowskiego, właściciela restauracji w Poznaniu przy ulicy Wodnej 20, otrzymujemy następujące sprostowanie do artykułu, umieszczonego dn. 7 bm pod nagłówkiem „Ujęcie szajki włamywaczy”: Nieprawdą jest, bym trudnił się paserstwem i kiedykolwiek był sądowo nie karany; prawdą natomiast jest, że pewien osobnik, przebywający w mej restauracji jako gość, po spożyciu posiłku pozostał u bufetowej na przechowanie paczkę, twierdząc, że ją w tym samym jeszcze dniu odbierze. Ponieważ paczka ta zawierała rzeczy skradzione, o czem bufetowa nie wiedziała, władze śledcze ją skonfiskowały i przytrzymały mnie aż do wyjaśnienia stanu sprawy zgodnie z rzeczywistością, poczem natychmiast, tj. po kilku godzinach mnie zwolnili.

Nieprawdą zatem jest, jakoby był członkiem wspomnianej bandy złodziei i jakoby mnie zastano w mieszkaniu Nowaka, jednego z członków szajki. Prawdą bowiem jest, że sam w celu wyjaśnienia przyczyny skonfiskowanej w mej restauracji paczki udałem się do władz policyjnych i że nie mam nic wspólnego z wspomnianą w artykule bandą włamywaczy.

Bardzo miły wieczorek muzyczny urządziło znane z owocnej pracy na polu kulturalnym i artystycznym Pocztowe Towarzystwo Literacko-Artystyczne w Poznaniu Orkiestra pod batutą p. asesora Kierczyńskiego zbierała już nieraz dowody uznania podczas koncertów w Grodzku, Opalenicy, Kościanie, Mosinie i Jarocinie. Na wspomnianym na wstępie wieczorku w sali amantowej orkiestra smyczkowa wykonała kompozycję Friedmanna, E. Waldeufela i M. V. Wallace. — Produkcje te przyjęło audytorjum burzliwymi oklaskami. Kwartet męski (pp. Kazimierz Kielczewski, Julian Kierczyński, Stanisław Frużyński i Stefan Skorupski) wielokrotnie i bardzo udanie śpiewał na bis. Całość wypadła bardzo szczęśliwie i była zasłużonym sukcesem orkiestry smyczkowej, dętej oraz kwartetu i pracowitego a subtelne dyrygenta p. Kierczyńskiego. (k.)

KRONIKA WYPADKÓW

Parowóz najechał na wózek. Na przejeździe służbowym do ekspedycji towarowej Kościeszyn w Bydgoszczy przejeżdżający przez tor parowóz manewrowy uderzył wózek ręczny, naładowany przesyłkami. Robotnik Piotr Rajwer z Bydgoszczy odniósł tak ciężkie pokaleczenia, że po udzieleniu pierwszej pomocy przez pogotowie kolejowe przewieźć go musiało do szpitala. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

Na gorącym uczynku. Podczas usiłowanego włamania do piwnic, znajdujących się pod składem firmy Stanisław Szeszula przy ul. Fredry 2, przytrzymał niejakiego Tadeusza Leszczarskiego (ul. Kochanowskiego 24). Ujęcie nastąpiło w chwili, gdy Leszczarski przy pomocy swidru i wytrychu usiłował wylać z drzw. piwnicy. (k.)

Kradzieże i włamania. Przy ulicy Strzeleckiej 18 włamano się do mieszkania p. Franciszka Pawlickiego i skradziono futro męskie (wewnątrz białe koty, kołnierz karakulowy czarny) oraz męski letni płaszcz gabardynowy. — P. Janowi Wiśniewskiemu (ul. Kilińskiego 9) skradzione 360 zł gotówki i alpakowe etui do papierosów. — P. Stefanowi Sosze z Bni-na (pow. śremski) skradziono rower męski, pozostawiony w sieni domu przy ul. Pocztowej 25. Ogółem bieżąca kronika policyjna notuje 13 kradzieży i włamania. (k.)

Pobity przez złodziei. Jednej z ostatnich nocy stróż polowy majątności Świerczyn (pow. leszczyński) Tomasz Mazurkiewicz napotkał 3 osobników, kradnących ziemniaki z kopca. Mazurkiewicz strzelił na postrach, na co złodzieje odpowiedzieli również strzałami. Następnie złościny dobiegli do p. Mazurkiewicza i zbili go do utraty przytomności, zabierając broń, zegarek z łańcuszkiem i lampkę kieszonkową. Napastnicy zbiegli niepoznani. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

Sprawa zepsutego mięsa przed sądem apelacyjnym. Sąd apelacyjny w Toruniu jako instancja odwoławcza rozpatrywał sprawę Pawła i Juliana Katorczyńskich, którzy w styczniu ub roku odwołali się do sąsuw wojsku mięsa zepsutego. Afera ta była głośna, ponieważ po

Przy niedostatecznej funkcji kiszki, cierpieniach wątroby i dróg żółciowych, otyłości i artretyzmie, katarze żołądka i jelit, opuchlinie kiszki grubych, cierpieniach odbyticy naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” szybko usuwa objawy zastoinowe i bóle w podbrzuszu. Ządać w aptekach i drogerjach. nw 7021

spożyciu tego mięsa zachorowało kilku żołnierzy, a jeden zmarł. Sąd okręgowy w Toruniu zasądził Pawła K. na rok więzienia, Juliana K. został uwolniony. Od wyroku obie strony wniosły apelację. W ponownej rozprawie prokurator żądał dla Pawła K. wyższego wymiaru kary oraz zasądzenia Juliana K. Sąd apelacyjny, zatwierdzając częściowo wyrok pierwszej instancji, obniżył karę do 7 miesięcy więzienia z zaliczeniem więzienia śledczego, a uwolnił od winy i kary Juliana K. Zasadzony Paweł K. zgłosił od wyroku kasację do Sądu Najwyższego. (x.)

JARMARKI

Kepno. Jarmark na konie, bydło, trzodę chlewną i towary kramarskie odbędzie się we wtorek, 24 bm.

Miłostaw. Jarmark ogólny odbędzie się 25 bm. Spęd bydła i trzody chlewnej jest dozwolony jedynie w województwa poznańskiego.

Z WIELKOPOLSKI

Chludowo. (Zaginęła.) Od dnia 4 bm. zaginęła 30-letnia Michalina Małszewska, pochodząca z Kąkolewa pow. grodzkiego, która w dniu tym wyszła w poszukiwaniu pracy i dotąd nie dała o sobie znaku życia. Zaginiona jest blondynką średniego wzrostu, była ubrana w popielatą jesienkę i kapelusze ciemnoczerwony; miała z sobą walizkę i paczkę. Wiadomości o zaginionej należy składać w sołectwie w Chludowie.

Rogoźno. (Wieczór św. Mikołaja.) Komitet niesienia pomocy bezrobotnym wraz z Czerwonym Krzyżem w Rogoźnie urządza w dniu 6 grudnia br. dla dzieci wieczór św. Mikołaja. W programie przedstawienie p. t. „Imieniny św. Mikołaja”, gry i zabawy przy dźwiękach orkiestry oraz rozdanie dzieciom upominków i laskoc.

(Z ruchu Tow.) W salce parafialnej odbyło się zebranie Stow. Młodzieży Polskiej. Obradom przewodniczył prezes p. Adamczewski. Po przyjęciu sprawozdania członków zarządu, p. Jan Demski wygłosił interesujący referat p. t. „Szukajmy prawdziwej radości dla dusz młodych”. — Drugi referat p. t. „Oszczędność” wygłosił p. Napieček. Gospodarzem mającej się odbyć zabawy wybrano p. Rosolka Edmunda. W wolnych głosach omówiono wy-czerpującą sprawę nowego projektu małżeńskiego i uchwalono protest.

(Przedstawienie.) W niedzielę, dn. 22 bm. Stow. Młodzieży Polskiej urządza w sali Hotelu Centralnego przedstawienie amatorskie. Odegrany zostanie dramat w 3 aktach Roberta Rydza p. t. „Zemsta cygana”.

(Sekcja misyjna.) W salce parafialnej odbyło się pod przewodnictwem prezesa Jana Demskiego zebranie sekcji misyjnej. W czasie obrad ks. Bolesław Mielcarski wygłosił obszerny referat o znaczeniu czterech dzieł apostołskich i to: Papińskiego Dzieła Rozkrz. Wiary św. Dzia-ciątką P. Jezusa, Dzieło św. Piotra Kławaera oraz Związku Misyjnego Kleru.

(Kradzież.) Niewykryci dotychczas sprawcy dokonali kradzieży u p. Sikorzyńskiego. Skradziono kilka par obuwia. — Dochodzenia policyjne w toku. (ske.)

Wronki. (Usiłowane samobójstwo.) We wtorek w godzinach wieczornych goście znajdujący się w hotelu p. Koczorowskiego byli mimowolnymi świadkami niezwyklego wydarzenia. Otóż przebywający w restauracji hotelowej drogerzysta Jan G., po spożyciu pewnej ilości alkoholu, nagle zbil kieliszek i przeciął sobie szkłem żyły przy lewej ręce. Wskutek upływu krwi G. stracił przytomność. Po zapotrzeniu lekarskim odstawiono niedoszłego samobójcę do mieszkania. — Przyczyna targnięcia się na życie była podobno nieporozumienia rodzinne.

(Zabójstwo.) Dnia 11 bm. udał się 24-letni kowal Edmund Hachuj w towarzystwie kolegi do pobliskiego lasu, w celu zbierania suchych gałęzi na opał. W lesie spotkał ich gajowy Szymysł. Do którego widok Hachuj poczęł uciekać. Do uciekającego gajowy strzelił dwa razy z odległości 16 m.; drugi strzał ugodził H. w klatkę piersiową. Złotki zabitego przewieziono natychmiast do kosciny miejskiej i zarządzone sekcję zwłok Gajowy, który jest inwalidą (nie ma prawej ręki) tłumaczy się, że pierwszy strzał oddał na postrach i nie miał zamiaru strzelić drugi raz, lecz chciał tylko zabezpieczyć fugę, przyczem wskutek omyłki pociągnął za kurek. Wdrożone śledztwo wyjaśni niewątpliwie faktyczny stan rzeczy.

(Echa likwidacji szkoły wydziałowej.) Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego zlikwidowało z dniem 1 września istniejącą od 60 lat szkołę wydziałową. Korporacje miejskie wniosły przeciw temu odwołanie do Ministerstwa Wy-ciw Religijskich i Oświecenia Publ., które jednak odwołania nie uwzględniło. Korporacje miejskie noszą się z zamiarem

utworzenia we Wronkach miejskiego programu.

(Z Rady Miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu Rady Miejskiej wprowadzono w urzędzie w miejsce ustępujących radnych pp. Juszczaka i Lisa, dwóch nowych radnych, w osobach pp. kupca Fr. Kobusińskiego i m. fryzjerskiego Józefa Adamskiego.

(Jubileusz „Lutnia“.) Towarzystwo Śpiewu „Lutnia“ obchodziło dnia 8 bm. 20-letni jubileusz istnienia. Na program obchodu składały się rano uroczysta msza św., wieczorem koncert, przedstawienie i zabawa taneczna 50 proc. czystego dochodu z tej imprezy przeznaczyła „Lutnia“ na rzecz bezrobotnych.

(Osobiste.) Z dniem 15 bm. opuszcza stanowisko naczelnika miejscowego więzienia karnego p. Michał Paszkiewicz, udając się na równorzędne stanowisko do Drohobycza. Następcą p. Paszkiewicza będzie p. Dębiński z Drohobycza (az).

(Obrzycko. (Święto Młodzieży.) W niedzielę 15 bm. obchodzi Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej doroczne święto młodzieży ku uczczeniu swego patrona św. Stanisława Kostki.

(Jarmark.) Jarmark na towary kramne i bydlę, mający się odbyć tutaj w środę 18 bm., przełożony został na środę 25 bm.

(Spis ludności.) W związku z mającym się odbyć drugim powszechnym spisem ludności zamianowano naczelnym komisarzem spisowym na miasto Obrzycko kierownika szkoły p. Stefana Rudnickiego, na zastępcę nauczycielkę p. Wacława Domagalanę z Obrzycka. (os)

(Czarnków. (Wypadek samochodowy.) Dnia 10 bm. wieczorem idący z Śmieszkowa Klemens Winicki, czeladnik rzeźnicki, przy przechodzeniu przez szosę został uderzony samochodem tak silnie, że odniósł poważne pokaleczenia na głowie. Właściciel samochodu p. Grenzel z Śmieszkowa odwiózł pokaleczonego do lekarza a potem do lecznicy w Poznaniu.

(Nowa placówka przemysłowa.) Od kilku dni wre gorączkowa praca mularzy nad powiększeniem rzeźni miejskiej, gdyż najpóźniej 15 stycznia uruchamia się tu fabrykę bekony. Prawie z wszystkich stron budynku środkowego dobuduje się nowe lokale. Przewidziany jest ubój do 300 sztuk trzody dziennie. Eksportować się będzie bekony do Anglii. Zajęcie znajdzie około 30-40 rzeźników i 6 badaczy mięsa.

(Pożar.) W tych dniach wybuchł pożar w stodole gospodarza K. Wietgosza w Grzeczach i zniszczył doszczętnie stodołę, wszelkie maszyny rolnicze i tegoroczne zbiory. Zanim zrucono się na ratunek, cała stodoła objęta była płomieniem. — Przyczyną pożaru dotychczas nie ustalono. (cn)

(Ujęcie. (Z Bractwa Kurkowego.) W ub. niedzielę odbyło się w salce p. Al. Grusa kwartalne zebranie Bractwa Kurkowego, które zagał starszy Bractwa p. Alojzy Grus, poczem sprawdzono obecnych członków i ściągano kary za ewentualne nieprzysycie na zebranie względnie zbiórki lub wymarsze. Dalej omawiano sprawę ławek w kościele dla Bractwa. Jak wiadomo, Bractwo Strzeleckie bierze udział w każdej większej uroczystości kościelnej i ma prawo domagać się specjalnych ławek dla swych członków. Król kurkowy p. Hoppe urządził w karnale bal królewski. Po omówieniu kilka spraw mniejszej wagi zakończono zebranie.

(Z Tow. Przemysłowców.) W ub. niedzielę odbyło się w lokalu p. Al. Grusa po dłuższej przerwie zebranie Tow. Przemysłowców. Zagał je przy niestety małej liczbie członków prezes p. Harwas, podając porządek obrad. Na wstępie rozpatrzone okólniki Związku, dotyczące wstąpienia do Związku Towarzystw Przemysłowych. Postanowiono jednak najpierw należycie zorganizować Towarzystwo na miejscu, a potem radzić nad wstąpieniem do Związku. Rzemieślnicy nie tutaj nie doceniają celu, jaki mają Tow. Przemysłowe. Prezes ubolewał nad tym faktem, że zwłaszcza teraz przy długich wieczorach nie przychodzą członkowie na zebrania. Uchwalono przysłać zebranie zwołać za pomocą kurendy, na którym powołanie się ważne uchwały o reorganizacji Towarzystwa. Dalej planowano składki i po wyczerpaniu różnych wolnych głosów i omówieniu kilku spraw dotyczących się rzemiosła, zakończono zebranie hasłem „Cześć Przemysłowi“.

(Bezrobocie trwa.) Komitet pracuje nad zdobyciem pieniędzy i ofiar w naturalnych. Jedynie z powodu nieczynności miejscowych Zakładów wyrobu butelek mamy już od lata większe bezrobocie, przeszło 300 ludzi. Zasiłki z Funduszu Bezrobocia pobiera około 160 osób. Na razie sytuacja tak groźnie nie wygląda, lecz niebawem skończą się zasiłki, skończy się praca przy naprawie drogi, a potem będzie miał komitet większe kłopoty z przyśpieszeniem biednym bezrobotnym z pomocą. (um)

(Gnieźno. (Zebranie Organizacji Bezrobotnych.) Organizacja bezrobotnych pracowników umysłowych urządziła zebranie w Hotelu Europejskim, gdzie szeroko zastanawiano się nad poprawą dołi swych członków. Po wyczerpaniu porządku obrad przyjęto rezolucję, która między innymi domaga się wyjaśnienia udziału funduszy powstających z nadwyżek ściganych przez instytucje rządowe i samorządowe na rzecz bezrobocia, jak również funduszy zbieranych przez komitety obywatelskie, będące pod protektorem władz. (br)

(Powiż. (Nowe Stowarzyszenie.) Dnia 1 bm. zwołano z inicjatywy miejscowej organizacji „Kółko“ z siedzibą w Stowarzyszeniu Pań św. Wincencego a Paulo W treściwych słowach przedstawił ks. proboszcz cel i zadanie Stowarzyszenia. Po dyskusji i zapoznaniu się ze statutem wybrano zarząd następujący pp.: Zofia Chmielewska z Polanowa — prezydentka, Wiktorja Piotrowska — wiceprezydentka, Kunegunda Suchyńska, sekretarka, Czesława Maroszkówna — zastępczyni, Józefa Wasilewska — skarbniczka, Marja Aleksanderska — zastępczyni.

(Września. (Czerwony Krzyż.) Na posiedzeniu zarządu uchwalono przeznaczyć z dochodów wenty 3000 zł dla kasy Głównego Zarządu, 100 zł na bezrobotnych dla komitetu miejskiego, 100 zł dla powiatowego, dalej uchwalono zakupić przyrządy i ubrania dla drużyny ratowniczych, ponieść kosztą wyszkolenia instruktorów itd. Wkrótce obchodzić będzie po mieście w dalszym ciągu kursor i werbować nowych członków.

(Stow. Mł. Polskiej.) W niedzielę, d. 15 bm. obchodzi S. M. P. święto Młodzieży w uroczysty sposób, o czym ukażą się afisze z dokładnym programem. Święto to zapoczątkuje trzydniowe nabożeństwo dla młodzieży zorganizowanej i niezorganizowanej.

(Wenta.) Tow. Pań św. Wincencego a Paulo urządziło w niedzielę 8 b. m. wielką węgę w sali Domu Żołnierza, aby uzbierać fundusze dla biednych na gwiazdkę. Dochód z wenty był w roku bieżącym mniejszy.

(Przedstawienia teatralne.) W ostatnim czasie niemal co tydzień odwiedzali Wrześnię różne zespoły teatralne. Największym powodzeniem cieszyły się „Hiszpańska mucha“ i „Kajzer“ z panem Brackim w roli tytułowej, a świeżo znowu „Wesele łowickie“. (y)

(Kościan. (Opieka nad rodakami.) Tutejsze Tow. „Opieka Polska nad Rodakami na Obczyźnie“ przesłało dotąd na obczyznę 435 książek różnej treści oraz 580 broszur zebranych wśród miejscowego społeczeństwa na zasilenie biblioteki emigrantów.

(Zebranie organizacyjne.) Staraniem ks. mns. Szudzińskiego z Kościana zostało utworzone w Sierakowie pow. kościański nowe Stowarzyszenie Młodych Polek. Zebranie organizacyjne odbyło się 7 bm. Przewodniczył mu ks. mns. Szudziński. Na członków zapisało się 16 druch, z których wybrano następujący zarząd: Irena Nowacka — prezeska, Anna Nowakowska — naczeln., Stanisława Szczepaniakówna — sekretarka, Pelagia Grygierówna — skarbniczka. (mk)

(Ostrów. (Z ruchu charytatywnego.) Komitet parafialny z ks. prob. Zamysławskim na czele dla niesienia pomocy biednym i bezrobotnym rozwija u nas błąd i ożywną działalność. Z jego inicjatywy urządziło Stow. Miłosierdzia Pań św. Wincencego a Paulo w październiku akcję zbierkową artykułów żywnościowych po okolicznych wioskach, która dała nadspodziewany rezultat. Na specjalne wyróżnienie zasługuje tu parafia lewkowska z ks. prob. Karwatka na czele, która przysłała z wyjątkowo dużą pomocą dla biednych naszego miasta. Zebrana żywność umożliwi Komitetowi parafialnemu utworzenie kuchni ludowej w której z nastaniem zimy znajdą bezpłatnie ciepłe pożywienie nasi najbiedniejsi. By zaś nie tylko nakarmić, ale i przyodziać głodnych, przystąpiono ubiegłej soboty do zbiórki ulicznej używanej odzieży, bielizny i obuwia. Akcja ta osiągnęła swój skutek i zebrano tyle starej odzieży, że będzie można przyjąć biednym z wydatną pomocą. Wreszcie powstał komitet dla centralizacji całej akcji, parafialny „Caritas“ który w Przylutku dla Starców urzęduje codziennie w południe. By zainteresować szerszy ogół naszych pań akcją niesienia pomocy biednym, odbędzie się tutaj w czwartek 19 bm. jednodniowy kurs pracy charytatywnej. Spodziewać należy się, że jak dotąd tak i nadal wszystkie poczynania Komitetu, idące w kierunku złagodzenia nędzy obecnej znajdą życzliwe poparcie. (n)

(Ostrzeszów. (Ku czci śp. ks. dr. Jana Dzierżon.) Dnia 6 bm. odbyło się na boisku szkolnym w pobliżu toru kolejowego uroczyste sadzenie lipy pamiątkowej z okazji 25 rocznicy śmierci śp. ks. dr. Dzierżon, wysoce poważanego mistrza pszczelnictwa. Referat wygłosił nauczyciel p. Pudlak.

(Koronowo. (Nieszczęśliwy wypadek.) W czwartek, 12 bm. spłoszyły się od przejeżdżającego motocyklu konie p. Scharmera z Makowskiej i wpadły na drzewo. P. Sch. odniósł poważne obrażenia cielesne. (Ks.)

Z POMORZA

(Chojnica. (Pożar spowodowany przez dzieci.) W Ślawęcinie powstał w zabudowaniach rolnika Włodarczyka pożar, który strawił dom mieszkalny, chlew i stodołę zapełnioną zbożem. Spaliły się dwie młockarki i inne wartościowe narzędzia. Straty wynoszą około 20 000 zł, poszkodowany był ubezpieczony na 5600 zł. Ogień wzniciły dzieci pewnego robotnika, które bawiły się ogniem. (x)

(Grudziądz. (Zlikwidowanie radio-stacji.) Znajdująca się obok tut. cytadeli radio-stacja, nieczynna od kilku lat, została obecnie zupełnie rozebrana. We-

wnętrzne jej urządzenie przeniesione zostało już w ubiegłych latach do innych miejscowości, a w tych dniach zdemontowano żelazny słup antenowy. (ski)

(Gdynia. (Likwidacja wielkiej szajki złodziejskiej.) Policja tutejsza wykryła ostatnio wielką szajkę złoczyńców, składającą się z trzech złodziei i siedmiu paserów i paserek. Aresztowani złodzieje: Stefan Pajzler z Lublina, Szczepan Majcherek, urodzony w Recklinghausen i Stanisław Chmielewski z Siedlec, przez dłuższy przeciąg czasu kradli ubrania, obuwie, bieliznę i drób ze sklepów i mieszkań prywatnych. Kradzione przedmioty sprzedawali paserom, którym przewożono zawadami, niejaka Michalina Tomczyk. Wśród osób, które świadomie nabywały złodziejski łup, znajduje się m. in. właścicielka kolonjalki Marja Dams. — Wszyscy winni przekazani zostali władzom sądowym.

(Chora kasa.) Pewna pracownica biurowa udała się do jednego z tutejszych lekarzy kasowych, który jako lekarstwo przepisał jej „chinosal 0,5“. W aptece dowiedziała się, że naczelnym lekarz kasy chorych w Gdyni, dr. Bobkowski, zakazał wydawania tego lekarstwa, ponieważ jest za drogie. Kosztuje bowiem 2 zł i 60 gr. Nawet telefoniczna interwencja u dr. Bobkowskiego nie pomogła. Dziwnym jest bardzo postępowanie kasy chorych w Gdyni. Lekarz kasowy zapisuje lekarstwo, potrzebne do przywrócenia zdrowia osobie chorej, a naczelnym lekarz kasy zakazuje wydawania tego lekarstwa z powodu, że jest za drogie. Najwidoczniej obowiązkiem klientów kasy chorych jest tylko płacenie składek bez prawa żądania lekarstwa, chociażby ono kosztowało tylko 2 zł i 60 gr. (S. B.)

Echa zebrania wierzycieli

kupca Jana Łuczaka w Poznaniu

Nawiązując do artykułu pod powyższym nagłówkiem, zamieszczonym w numerze 522 „Kurjera Poznańskiego“ z dnia 12 b. m., kupiec pan Jan Fromm nadsyła nam z prośbą o zamieszczenie poniższe oświadczenie, które w imię zasady bezstronności podajemy:

Prawda jest, że zostałem wyrokiem sądowym skazany na 14 dni aresztu. Nieprawda, że za oszczerstwo. Jako jeden z największych jednostkowych wierzycieli masy upadłościowej firmy J. Łuczak wniosłem do sądu zażalenie na, moim zdaniem, złą gospodarkę kierowników nadzoru i masy upadłościowej. Zarzuty te — przesłane sądowi — z polecenia przewodniczącego Nadzwyczajnego Zebrania Wierzycieli — p. sędziego Cybulskiego — odczytałem na powyższym zebraniu, w efekcie czego na mocy pisma sądu grodzkiego z dnia 5 bm. za nr. 68/30 uzyskałem zezwolenie na przeprowadzenie przez jednego z urzędowych rzowników badań ksiąg nadzorczych i upadłościowych. Z prawa tego oczywiście skorzystałem nietylko w swoim, ale i publicznym interesie. — Panowie ci, przeciw którym wystąpiłem z zarzutami, wnieśli przeciw mnie za odczytanie — z polecenia sędziego! — mego memoriału skargę i sąd w krótkiej procedurze, nie słuchając mnie i świadków mych, wydał znany wyrok, nie podając do dziś bliższego uzasadnienia.

Oczywiście wniosłem rewizję. A niedaleka przyszłość okaże po wszechstronnem zbadaniu sprawy — i sąd przeprowadza ze swej strony rewizję — czy byłem oszczercą, czy też — co twierdzą — postępowałem w uzasadnionej obronie swych praw wierzycielskich, broniąc majątku nietylko swego, ile swych dzieci.

Jan Fromm.

RUCH W TOWARZYSTWACH

(Koło Muzyczno-Sceniczne „Dzwon“ Poznań-Jeżyce. Planarne zebranie odbędzie się dnia 18 bm. o godz. 20.30 w sali p. Jaszka przy ul. Kraszewskiego 16.

(Sodalicia Panien Urzędniczek. Zebranie sekcji apologetycznej odbędzie się w środę, 18 bm. o godz. 19.30 w Marianum, ul. Szewska 18.

(Tow. Uczestników Powstania Wielkopolskiego. III Zamek. W środę, dnia 18 bm. o godz. 20 w lokalu p. Jarockiej, ul. Maszalska 8, zebranie miesięczne. Na porządku obrad m. in. wykład druha komendanta Kutny t. „Obrońca przeciw atakom gazowym“ oraz ważne sprawy.

(Polski Związek Lokatorów i Sublokatorów (Stary Rynek 95/96) — oddział śródmiejski zwołuje na czwartek, 19 bm. o godz. 19 w sali p. Beyerowej, plac Bernardyński 2, zebranie.

(Koło Absolwentek VI szkoły wydziałowej. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 19 bm. o godz. 19.30 w szkole przy ul. Różanej.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Podczas uroczystości żałobnych p. G. Kaczmarkówny z p. F. Koniecznym zebr-

no 100 zł. — M. P. dziękując za otrzymane łaski za ubiegły miesiąc, prosząc o dalszą pomoc, 3 zł. — J. T. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 353,10 zł.

Jedyny występ genialnego polskiego pianisty

IGNACEGO FRIEDMANA zapowiedziany na sobotę, dnia 21 listopada, w auli uniwersyteckiej, wywołał żywe zainteresowanie najszerzych sfer muzycznych naszego miasta. Zainteresowanie koncertem tak wielkiego mistrza jak IGNACY FRIEDMAN jest zupełnie zrozumiałe jeżeli się zważy, że artysta ten blisko 20 lat nie koncertował w Poznaniu i tylko na skutek kilkuletnich usilnych starań dyr. koncertów Rozmarnowicza dał się nakłonić na jeden występ.

Prasa zagraniczna jak „Dresdner Anzeiger“, „Saechsische Volksztg“, „Fremdenblatt“, „Nachrichten“, „Hamburger Fremdenblatt“ i wiele innych poważnych pism niemieckich głosi jeden wielki hymn zachwytów dla gry tego światowego wirtuoza. Tak samo krytycy paryscy wyrażają się entuzjastycznie o grze Friedmana.

IGNACY FRIEDMAN to artysta, który zdobył światową sławę i tego dowiodł na swych ostatnich koncertach. Stoicki spokój, ten dar mistrzostwa, cechuje grę tego artysty, a jako odtwórca Chopina zajmuje Ignacy Friedman honorowe miejsce wśród współczesnych pianistów. FRIEDMAN swą grą obdarowuje słuchaczy radością życia. Jego technika to ostatni wyraz sprawności, owiany sporą dozą elegancji, idącej w parze z tą jego niezrównaną grą, o tytanicznej sile, to znów o aksamitnym uderzeniu, rozpylającym się ledwie dosłyszalnym pianissimie.

Przedprzedaż biletów w składzie cygar A. Szeibrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 2,50 do 10 zł (telefon 56-38).

Wolnych i zniżkowych biletów nie wydaje się. zw 11 653

Jutro, w środę, w auli Uniwersytetu koncert

CECYLIJ HANSEN

najznakomitszej wiolinistki świata A zatem już jutro, w środę, dnia 18-go listopada b. r., o godz. 8 wiecz., w auli Uniwersytetu odbędzie się na ogólne życzenie zachwyconej publiczności II-gi koncert najznakomitszej wiolinistki świata CECYLII HANSEN

która przed kilku zaledwie tygodniami koncertowała poraz pierwszy w Poznaniu, zyskując z miejsca olbrzymi zachwyt publiczności i entuzjazm krytyki! Właściwie po pierwszym swym koncercie w Poznaniu CECYLJA HANSEN nie potrzebuje więcej reklamy. Wystarczy przeczytać recenzje wszystkich bez wyjątku pism całego świata, a uzmysłowiwny sobie aż nadto dobrze, jaką to artystkę gościć będziemy jutro poraz drugi na naszej estradzie koncertowej. CECYLJA HANSEN — to obok ERIKI MORINI i ALMY MOODIE największa dziś wiolinistka świata, którą krytyka porównuje tylko z Kreislerem i Hubermanem, a więc tem samem grę jej stawia na równi z grą największych wirtuozów skrzypiec. Wszystkie superlatywy i zachwyty za słabe są, by ocenić mistrzowską grę tej genialnej wiolinistki. CECYLJE HANSEN trzeba „usłyszeć, a wówczas przekonamy się, że zaszczytne miano „Grający Anioł“, jakie nadała jej krytyka światowa, — nie jest ani odrobinę przesadzone.

CECYLJA HANSEN na jutrzejszym koncercie wykona zupełnie nowy, bardzo ciekawy i urozmaicony program, obejmujący najpiękniejsze dzieła: Haendla (Sonata D-dur), Bacha (Sarabanda), Corelliego (Folia), Mendelsohna (Koncert skrzypcowy E-moll) oraz dzieła Dworzaka, Polidiego i Falla.

Akompaniują ELFRYDA BERSON. — Jutrzejszy koncert znakomitej artystki będzie zarazem jej pożegnalnym koncertem, gdyż Cecylja Hansen wyjeżdża niabawem na 3-letnie tournée do Ameryki.

Bilety po cenach najniższych od 1-6 zł są do nabycia wcześniej w składzie cygar p. Szeibrowskiego, ul. Gwarna 20. Telefon 56-38. zw 11 950

Teatr Polski

DZIS — „Hulla di Bulla“. Środa, 18. 11. o godz. 15 „Wielki człowiek do małych interesów“. — Przedstawienie szkolne.

Środa, 18. 11. o godz. 20 „Hulla di Bulla“. Czwartek, 19 11 „Hulla di Bulla". Piątek, 20. 11. „Młody las“ — Ceny popołudniowe.

Sobota, 21. 11. „Hulla di Bulla". Niedziela, 22 11. o godz. 15 „Młody las“ — Ceny znizone.

Niedziela, 22. 11. o godz. 20 „Hulla di Bulla".

Poniedziałek, 23 11. „Młody las". Początek o godzinie 8 wieczorem Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego.

Teatr Nowy

DZIS — „Vivat Academia“ (Stary Heidelberg). Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr „Uśmiech“

DZIS — „Kraina uśmiechu“.

Teatr Objazdowy

Wł. Brackiego — „Kajzer“ Macieja Wierzbńskiego

DZIS — Tczew. Środa — Starogard.

Czwartek — Kościerzyna. Piątek — Kartuzy.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WIEDZA I ŻYCIE

POZNAŃ CZCI FARADAYA

W niedzielę w południe odbyła się — jak już pokrótce donosiliśmy — poznańska uroczystość ku czci Michała Faradaya, pioniera, współczesnej wiedzy o elektryczności i jej praktycznych zastosowaniach. Odbywają się takie obchody w całym świecie cywilizowanym — nasz oddział Polskiego Tow. Fizycznego bardzo szczerze uznał, że między środowiskami naukowymi, które święcą pamięć wielkiego odkrywcy, Poznania braknąć nie może.

W sali Śniadeckich w Coll. Medicum przy ul. Fredry zebrali się przedstawiciele świata naukowego oraz zaproszeni reprezentanci władz i instytucyj. Powitał gości prezes oddziału poznańskiego Polskiego Tow. Fizycznego prof. U. P. dr. Tadeusz Pęczalski, zagajając uroczyste obrady. Prof. Pęczalski zaznaczył, że obchód obecny jest związany ze stuleciem roku, w którym Michał Faradaj wykrył zjawisko indukcji elektromagnetycznej. Otworzyło ono nową erę w dziejach fizyki. Jemu zawdzięczamy niezwykle rozwój fizyki dzisiejszej, która wytworzyła nowy pogląd na cały wszechświat (dość wspomnieć zasadę względności Einsteina i mechanikę falową de Broglie'a). Praca Faradaya położyła też podwalinę pod przemysł elektrotechniczny, który daje dzisiaj zarobek poważnemu odsetkowi ludzi na świecie. To też cały świat cywilizowany święci rocznicę Faradaya razem z Anglią, jego ojczyzną.

Prof. Peczalski zakończył uwagami ogólniejszej natury, które nasunęło mu życie znakomitego fizyka. Michał Faraday, syn kowala, był małym rzemieślnikiem: czeladnikiem introligatorskim i fizyka zajmował się w wolnych chwilach po amatorsku. Popychany przez zamiłowanie w tym kierunku, zwrócił się do znakomitego fizyka Davyego, przesyłając mu notatki z prelekcyj, na które uczęszczał. Davy zrobił go swoim asystentem i ostatecznie eks-introligator otrzymał wstęp do Królewskiej Akademii Nauk, gdzie rozumna krytyka dopomogła mu w dalszej pracy i w rozwoju, który doprowadził do tak wspaniałych odkryć. Najgenialniejsze odkrycie może zaginać, jeżeli nie znajdzie gruntu, uznania i poparcia między współczesnymi. Bieg życia Faradaya jest wspaniałym przykładem na kulturalność środowiska, w jakim znakomity wynalazca urodził się i działał. Czcząc pamięć Faradaya — zakończył prof. Peczalski — składamy równocześnie hołd prastarej i zawsze żywej kulturze angielskiej.

Imieniem Uniwersytetu Poznańskiego przemawiał dziekan wydziału matematycznego - przyrodniczego prof. dr. Dobrowolski, poczem zabrał głos prof. B. Massey, konsul angielski w Poznaniu, a to imieniem ambasady angielskiej w Warszawie. Prof. Massey odczytał list, nadesłany przez p. P. M. Broadwooda, angielskiego chargé d'affaires. Ambasada angielska daje w tym liście wyraz radości z powodu poznańskiego obchodu i składa Polsk. Towarzystwu Fizycznemu oraz przewodniczącemu oddziału poznańskiego podziękowanie.

Na zakończenie prof. dr. Pęczalski wygłosił odczyt o odkryciach Faradaya, ilustrowany niezwykle ciekawymi doświadczeniami z dziedziny skraplania gazów, zjawisk elektrolizy i indukcji elektromagnetycznej. Jasny, zwiezły i przejrzysty wykład wybornie wprowadził słuchaczy w świat sił przyrody, które zbadał i zużytkował dla ludzkości genialny fizyk angielski. Prelegentowi a zarazem inicjatorowi tej uroczystości naukowej podziękowano gorącymi oklaskami. Z.

Z Pol. Akademii Umiejętności. Wydział lekarski odbył posiedzenie, na którym zostały przedstawione prace pp. dr. Ściesińskiego oraz Zweibauma i Ostroucha z zakresu eksperymentalnego badania nowotworów, praca prof. Lenartowicza z zakresu badań kły doświadczałnej i praca doc. Opalskiego o wazgrzycy układu nerwowego ośrodkowego.

Z Krakowskiego Tow. Słowiańskiego.
Oddział akademicki odbył posiedzenie z odczytem prof. dr. Lehr-Splawińskiego pt. „Wzajemne wpływy językowe polsko-czeskie”.

Książki nadesłane

Jerzy Kossowski: „Szyb S Nr. 4". Nakł.
księgarni Gustawa Szyllinga. Warszawa,
1931.

O GATUNEK ŻYCIA

Wyszel! niedawno w tłumaczeniu polskiem nowy tom Sygrydy Undset p. t. „Pani Hjelde“). Książka niebezpieczna — dla recenzenta. Niebezpieczeństwo tkwi w tem, że omawiają tę powieść, trudno się ustrzec pewnych narzucających się schematów moralno-społecznych, które jednak nie są tu kluczem właściwym. Pozornie mamy pospolity konflikt moralny pomiędzy „obowiązkiem“ a „użyciem“, kończący się zwycięstwem obowiązku. Ten pozór, silny i ludzacy, wodzi na pokuszenie czytelnika. A gdy się pokusie ulegnie, wszystko już idzie dalej „trybem normalnym“. Jedni zachwycają się książką, jako wspaniałą obroną moralności tradycyjnej, rygorystycznej, inni — wychodząc z założenia, że jeśli bohaterka powieści ma kochanków, to autor ma talent, jeśli zaś odmawia ich swej bohaterce, to sam jest idjota — traktują „Panią Hjelde“ zgóry, lekceważąco. — A jakże to jest naprawdę?

Pani Hjelde, była aktorka, wyszła za mąż za tak zwanego człowieka dobrego, ale prozaicznego. Jeszcze jedna wnuczka pani Bovary. Tylko więcej ma woli od swej babki, więcej siły moralnej. A znowu Krystjan jest mimo wszystko „chłopcem jak się patrzy”, wobec skapcaniałego męża Emmy. Pani ma niewątpliwe „ślady urody”, zatarte zresztą w utarczkach powszedniości. Ale dość było krótkiego wyjazdu w góry (po czwartym już połogu), aby się „odprasować”, aby zakwitło to, co tętniło utajonem podskórnym życiem. Właśnie w tym okresie kwitnienia napatoczył się taki pan Lüders, towarzysz młodości, z którym Uni jest „na ty”. Z tym Lüdersem o beszała się autorka okrutnie. W pierwszym zetknięciu mamy dla niego pewną sympatię. Prosty uczuciowy człowiek, który „prochu nie wymyślił” (z czego zresztą zdaje sobie sprawę), ale „szlachetna dusza”. Na dobrą sprawę, drugie wydanie Krystjana, na czerpanym papierze.

Pani Hjelde reaguje opornie na zwierzenia Lüdersa. Ale go nie odrzuca: ostatecznie zwierzenia są niewinne, nieśmiałe, Lüders jest twarzyszem młodości — dlaczegożby nie posłuchać tych sentymentalnych głupstwek? — Ma się przynajmniej miłe uczucie, że się jeszcze „kimś” jest „jako kobieta”. — Po powrocie z wakacji do miasta stosunek z Lüdersem wchodzi w fazę nową, patetyczną. I tutaj zaczynają się okrucieństwa autorki nad jej męską ofiarą. Okrucieństwa zrazu bardzo delikatne. Doszło do tego, że pani Hjelde odwiedza swego wielbiciela u niego w mieszkaniu (dom staje się naturalnie morgą). Już te pierwsze odwiedziny mają jakiś ton niepokojący. Lüders, który na wakacjach był pocziwym, nieszczęśliwie zakochanym chłopcem, zaczyna teraz swej ubóstwianej mówić t. zw. „rzezy subtelne”. Niepokojące są też pewne szczegóły. Gabinet Lüdersa, obwieszony dywanami, z paroma sztychami na ścianach, i z tym porcelanowym słoniem, dźwigającym szklany klosz z owocami — to wszystko zalatuje romantyzmem w wiejskim gatunku — naszkicowane leciuchnemi pociągnięciami, po mistrzowsku — ledwo dostrzegalnie. Nawet subtelna pani Uni nie splotyła się odrazu i ulega Lüdersowi dość łatwo, choć co prawda nie „ostatecznie”. Ale jednak: schadzki, pocałunki... Atmosfera domowa gęstnieje. I trzeba było, że akurat w chwili, kiedy pani Hjelde wybiera się na drugie (może decydujące?) spotkanie z Lüdersem, przychodzi do niej taka bardzo zająca sublokatorka, stara panna Boman, która udaje się na operację, a przedtem chce swej kochanej gospodyni zostawić pewne rozporządzenia w razie śmierci, no i tak pogadać. Dość, że pani Uni na schadzkę nie poszła. — W parę dni później spotyka Lüdersa. I tu autorka — znowu po mistrzowsku — tak okrutnie zmasakrowała biedaka, tak przejechała się elastyczną szpicrutą po zarozumiałości i głupocie męskiej — że naprawdę, dla tego samego książka stać się powinna ulubioną lekturą kobiet. Lüders jest to poprostu dureń. Taki subtelny dureń-psycholog, co to wszystko wie. Bo Lüders wie napewno, że jeśli Uni nie przyszła na schadzkę, to nie przez jakąś tam głupią lokatorkę, oho, on się nie da nabrać! Pani Uni spo-

*) Sygryda Unset. Pani Hjelde. Warszawa 1931. Rój. Przełożyła Marja Kuncewiczowa.

strzeża, że Lüdersa poprostu nigdy nie było; mimo to zdobywa się na tyle taktu, że nie zdradza mu tej obserwacji i dość spokojnie uśmiechnięta wraca do domu, do męża, do dzieci.

Rozmowa z Krystjanem. Ta rozmowa i wplecione w nią refleksje autorki, to momenty decydujące książki. Nie mówię, że niema tu momentu moralnego. Owszem, jest. występuje nawet wyraźnie, między innymi w maksymie, że matka dzieciom powinna nie tylko być, ale i wydawać się bez zarzutu. I to jest ważne. Ale jest w tej książce też motyw inny, zdaniem mojem, ważniejszy, decydujący. To, że t. zw. życie lekkie, skupiające się dokoła „użycia”, „szczęścia osobistego”, jest gorszym gatunkiem życia, że człowiek się w niem nie wypowiada nigdy tak gruntownie, tak prawdziwie, jak w życiu dobrowolnie ograniczonem, poddanem surowej dyscyplinie, która w oczach autorki jest znakomitą podłożem dla rozwoju wyższych, elastyczniejszych, głębszych.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU

- Jutro, we środe, odbędzie się zebranie naukowe, urządzone przez Poznańskie Towarzystwo Filozoficzne. Obrady toczyć się będą w sali 22 Collegium Minus, początek o godzinie 20-tej.

Na porządku dziennym odczyt prof.
U. P. dr. Z. Zawirskiego p. t. „O logice
Brouwera“.

Astronom watykański. Jako osobna oddbitka z XXXIII tomu „Wiadomości Matematycznych”, ukazał się zyciorys zmarłego rok temu znakomitego astronoma ks. Jana Jerzego Hagena, opracowany przez profesora Uniwersytetu Poznańskiego, Alfreda Denizota. Jan Jerzy Hagen, urodzony w roku 1847, po odbyciu studiów matematycznych i teologicznych, w roku 1888 został kierownikiem obserwatorium Georgetown College w Waszyngtonie; w roku 1906 został powołany do Rzymu, na kierownika obserwatorium watykańskiego i tutaj pracował aż do śmierci, która nastąpiła 5 września 1930 roku. Do najznakomitszych dzieł J. J. Hagena należą m. in. Atlas gwiazd zmiennych w siedmiu serjach (przy opracowaniu siódmej serji współpracował wielkopolanin Kazimierz Graff, obecnie dyrektor Obserwatorium uniwersyteckiego w Wiedniu), dalej „Synopsis der höheren Mathematik”, „Index operum Leonhardi Euleri”, „La rotation de la Terre”, „Die veränderlichen Sternen”, „A Preparatory Catalogue of a Durchmusterung of Nebulae”. Wielkopolską pracą Hagena jest jego udział w skatalogowaniu przeszło pół miliona gwiazd w strefie Nieba od 55 do 64 stopnia szerokości, w którym brał udział, jako dyrektor obserwatorium watykańskiego. Wspomnieć też trzeba o nowem opracowaniu przez Hagena wydaniu dzieła „Colori Stellarum”, obejmującym ocenę barw przeszło 6 tysięcy gwiazd. J. J. Hagen był odznaczony licznymi godnościami naukowymi, jak honorowe członkostwa instytucji naukowych i honorowe doktoraty. W dniu osiemnastolecia otrzymał od Papieża pamiątkowy złoty medal. (tk)

TEATR

Jubileusz teatru wileńskiego. Z Wilna donoszą nam: Tworzy się komitet obywatelski, który zajmie się obchodem dwudziestopięciolecia naszego teatru polskiego w Wilnie. Odrodził się ten teatr na nowo przed ćwierćwiekiem, gdy stworzyła go, po wieloletniej przerwie, p. Nuna Młodziejowska-Szczurkiewiczowa. Uroczystość będzie miała duże rozmiary, społeczeństwo nasze chce uczcić tę ważną datę solennie i poważnie. (tw)

Teatr międzynarodowy w Bernie. Z Pra-
gi donoszą nam: Dyrektorem teatru mi-
ędzynarodowego w Bernie szwajcarskiem jest Karol
Lustig-Prean, urodzony w Czechach, w
miejscowości Prachaticze. P. Lustig organi-
zuje w Bernie teatr międzynarodowy. We-
czwartki będą grali aktorzy francuscy z
Paryża, oraz słynny „teatr okropności”
„Grand Guignol”, w inne dni tygodnia bę-
dą zmieniały się ze sobą różne trupy obce,
np. zespół rosyjski, włoscy śpiewacy opero-
wi, oraz zespół angielski z English Players,
który objeżdżał zachodnią Europę w ubie-
głym sezonie z „Pierwszą Panią Selby”.
Sam teatr berneński wystawi po francusku
„Fausta” Gounoda, zaś po włosku parę o-
per włoskich. (pp)

RUCH REGIONALISTYCZNY

O toruńskim cechu rzeźniczym, który liczy sobie już 600 lat istnienia, założony bowiem został w 1331 r. napisał broszurę pt. „Z dziejów cechu rzeźniczego w Toruniu” zasłużony regionalista pomorski, sędzia T. Pietyrkowski. Jest to zarys dziejów, skreślony na podstawie zachowanych statutów i przywilejów, przeprowadzony aż do ostatnich czasów. Broszura ta jest obficie ilustrowana fotografiami zabytków cechowych. (J. St.)

trwalszym wrzuceń wartościowszych przeżyć. Bohaterce swej udostępniła autorka też prawdę w trybie złagodnym, obdarzając ją wielbicielem-dur-niem, dzięki któremu ów lepszy smak życia dość bezboleśnie ułożył się w ładnej głowie pani Uni. Autorka jak-by zlitowała się nad swoją bohaterką odstępując jej prawdę, zdobywaną zazwyczaj gorzkimi doświadczeniami, po cenie najniższej. — Ciekawą stroną książki jest to właśnie, że obronę życia wytężonego, dyscyplinowanego przeprowadza się na gruncie nie tylko moralnym, ale — i przedewszystkiem — estetyczno-psychologicznym. Jest to naturalnie wielka zaleta książki, bo zapewnią jej dostęp do tem szerszego grona czytelników.

Przekład dokonała p. Kunciewiczowa. Przekład jest dobry, dialog swobodny, ogólne wrażenie naturalności i giętkości. Tem więcej razi kilka jaskrawych rusycyzmów, szpecących solidną zresztą robotę artystyczną.

J. E. Ski wski.

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Sztuka polska na Olimpiadzie. Z Warszawy donoszą nam: W kamienicy Barczyków na Starem Mieście odbywa się wystawa „olimpijska”. Mianowicie Polski Komitet Olimpijski oraz Instytut Propagandy Sztuki rozpięły konkurs na dzieła sztuki plastycznej, mające za temat sport. Na najbliższym Olimpiadzie w Los Angeles w przyszłym roku odbędzie się mianowicie konkurs literacki, plastyczny i muzyczny, do którego staną także artyści polscy. Nagrodzono w dziale malarstwa dwiema pierwszymi nagrodami p. Jadwigę Umińską („Pięściarze”) i Rafała Malczewskiego („Narciarze”), dalsze nagrody otrzymali E. Geppert („Konie”), Wład Jaroński („Narty”) i W. Borowski („Kobiety, strzelające z łuku”). W rzeźbie dostał nagrodę p. Karny za akt, drugą pierwszą p. Kenar, dalsze F. Masiak i Fr. Strykiewicz. (tw)

LITERATURA

Nagroda literacka wydawców skandynawskich. Wielcy wydawcy skandynawscy — Gyldendal w Kopenhadze, Norsk Gyldendal w Oslo i Bonnier w Sztokholmie — zjednoczywszy się, wyznaczyli nagrodę literacką w wysokości 25.000 koron za najlepszą powieść skandynawską. Nagrodę otrzymał młodszy powieściopisarz norweski Sigurd Christiansen. za powieść p. t.: „Dwóch żywych i jeden trup”.

Sigurd Christiansen urodził się w r. 1891. Uchodzi on za najlepszego psychologa wśród całej młodej generacji norweskiej. Pod względem ujmowania i przeprowadzania współczesnych przełomów duchowych stoi on niewątpliwie pod wpływem Sigrid Undset. Napisał dotychczas następujące powieści: „Życie nasze osobiste” (1919), „Na Gólgocie” (1920), oraz główne swoje dzieło, trylogię p. t. „Państwo”, „Przyjazd”, „Miecz”. „Państwo”. Prócz tego napisał kilka utworów scenicznych, cieszących się dużym powodzeniem w teatrze norweskim.

Mimo wszystko wynik konkursu wydawców skandynawskich wywołał w Norwegii duże zdziwienie. Nagrodzonej bowiem powieści daleko do arcydzieła „Dwóch żywych i jeden trup” — to bardzo przeciętna i naiwna historia kryminalna. W norweskich kołach literackich tłumaczą sobie wynik konkursu tem, że jurorzy nagrodzić pragnęli nie daną powieść, lecz całą dotychczasową twórczość Christiansena. (ek)

Pisma nadesłane

„**Tęcza**”. Zesz. 46. Treść: „Wielka przemiana „Tęczy”. — Ks. Biłko: „Zaniedbana dziedzina”. — X. J. P.: „Nasi młodzi”. — M. W. Majewska: „Praca w słońcu”. — En Waśkowski: „Nas, co idziemy”. — En tout cas”. — J. Drobnik: „W polskim Karlsbadzie”. — J. Sztadynger: „Nie kradnij”. — „Nie taki szary Londyn”. — M. Jarosławski: „Wizyta u wodza Beduinów”. — Światłocienie. — W. Noskowski: „Życie teatralne”. — Powieść i nowela — Rozrywki umysłowe. — „Tom I Ze-

„Encyklopedia Wojskowa”. Tom I. Wy-
szyt 9. Treść: „Chelm — Cieszyń”. Wyd.
Towarzystwa Wiedzy Wojskowej i Wojsk.
Instytutu Naukowo-Wydawniczego.

„Przeszłość”. Nr. 11. Treść: P. Gańvir-
ski: Kiedy Anglia i Francja zaczęły prze-
widywać napad Niemców? — P. Żukow-
ski: „Z historii stosunków angielsko-chi-
skich”. — St. Wesiolek: „Wojna chłop-
wa w Niemczech 1525 r.” — P. Żukowski:
„Reformatorskie pomysły Lottschera” —
Kresowińska: „Wspomnienia z lat 1914-
1918”. — Z. Dąbrowski: „Krótki zarys roz-
woju nauk ścisłych w Grecji starożytno-
ści”. — J. Ujda: „Wyszy-
ty stopień humanizmu polskiego”. — J. Ma-
kosińska: „Z folkloru Poznania”. — Mate-
rjały dla przyszłego historyka kultury
naszej epoki.

Człowiek, który zakończył wielką wojnę

Jak nieznany podoficer angielski zwyciężył Hindenburga

Z okazji 13 rocznicy zawieszenia broni na froncie zachodnim, pisma angielskie przytaczają sensacyjną wiadomość o szczególnej ostatniej ofensywie aliantów, która przełamała t. zw. „linję Hindenburga” i zmusiła Niemcy do zakończenia wojny. Drobny napór przypadek sprawił, że do rąk kwatery głównej aliantów dostał się dokument, zawierający szczegółową dyslokację niemieckich wojsk. Umożliwiło to wyruszenie przeciw Niemcom bez ryzyka jakiegokolwiek niespodzianek.

Oto, co opowiada pułkownik angielskiej służby wywiadowczej Valentine Vivian, szef wywiadu wojskowego w r. 1918: „8 sierpnia 1918 roku rozpoczęła się zwycięsta bitwa pod Arras. Był to „czarny dzień Ludendorffa”, jak on sam przyznaje w swych pamiętnikach. Rozdałem wówczas wszystkim oficerom małe mapki, wskazujące stanowiska niemieckich sztabów dywizyjnych i brygadowych. Wszyscy zostali pouczeni, by w razie ofensywy szukać przedewszystkiem lokalów sztabowych, zabijać lub brać do niewoli oficerów i szukać dokumentów. Pewien oddział kawalerii dokonał owego dnia udanego raidu na Vancourt, gdzie w starym domu fermiera mieścił się sztab niemieckiego korpusu”.

W wykonaniu rozkazu jeden z podoficerów przeszedł zebrał wszystkie papiery, znalezione w lokalu zniemacka napadniętego sztabu. Zbierał je z podłogi, z koszyków pognozione, podarte. Nie przeglądał i nie czytał. Nie było na to czasu. Zebrał wszystkie papiery, wsypał je do worka, zapieczętował i przesłał do sztabu angielskiego. Właśnie ten nieznany

do dziś podoficer dokładnym wykonaniem rozkazu przyczynił się do zwycięstwa aliantów i szybkiego zakończenia wojny. Gdy bowiem sztabowcy angielscy przystąpili do szczegółowego badania znalezionych świstków, ku zdumieniu znaleźli dokument, zawierający najbardziej szczegółowy opis dyslokacji niemieckich oddziałów od kanału La Manche aż do Verdun. Wymieniona była dyslokacja ukrytych dział niemieckich, trajektorie działania niemieckiej artylerii, wyliczone tam były stanowiska sztabów, ambulansów, rezerw, schrony samolotów, ha. nawet wyszczególnione wszystkie karabiny maszynowe, których niesposób było „wymacać” nawet z samolotów.

Klucz był w rękach aliantów. Jaką drogą dostał się do sztabu korpusu niemieckiego, który z reguły tak dokładnych szczegółów dotyczących całego frontu mieć nie powinien — pozostaje tajemnicą. Chodziło jeszcze o sprawdzenie, czy dokument niemiecki nie został umyślnie podrzucony celem wprowadzenia w błąd. Pod dowództwem majora Stevensona wyruszyli na zwiady angielska flotylla napowietrzna. Jakoż okazało się, że sytuacja oddziałów niemieckich w najdrobniejszych szczegółach zgadza się z danymi, wykazanymi w znalezionym dokumencie.

To było początkiem końca wojny. Marszałek Foch opracował swój plan przełamania „linji Hindenburga” od Ypres do Reims na podstawie owych danych. Ofensywa rozpoczęła się 28 września i trwała już nieustannie przez 6 tygodni i 2 dni, aż Niemcy, przyparci do muru, musieli 11 listopada prosić o zawieszenie broni.

obłocznym szafirowym nieboskłonem zaczęły przewalać się głucho grzmoty. Fenomen ten — dodaje Lady Mills — jak był, tak pozostał niewytłumaczony.

Jeszcze ciekawszy był eksperyment, przedsięwzięty przez farmerów osady Alberta w 1921 r. Oto pewien kalifornijczyk, nazwiskiem Hatfield, zdolał do tego stopnia przekonać „hreczkosiejów” o swej mocy sprowadzania deszczu, że ci zebrał pomiędzy sobą pokasną kwotę pieniężną, aby za nią „kupić” u wróżbity pożądaną opad. Spisano akt notarialny, mocą którego Hatfield zobowiązany był „dostarczyć” w ciągu trzech miesięcy określonej ilości opadów deszczowych.

Po załatwieniu tej kwestji formalnej, deszczotwórca zaczął zbudować szalas w dzikim i odludnym zakątku obwodu Chappice Lake i, udając się do swej pułsteli, zabronił najsurowiej zbliżać się komukolwiek do „wytwórni deszczu”. Pierwszy opad obiecał „wyprodukować” w ciągu sześciu dni. Atoli już po upływie trzech doby otwarły się słusy niebieskie i rzesisty deszcz skropił spieczoną glebę. Przy końcu trzeciego miesiąca warunki kontraktu były całkowicie wykonane i zagadkowy kalifornijczyk odebrał z rąk notariusza umówioną kwotę pieniężną.

Jednakże rolnicy Afryki Południowej, nie chcąc zależeć od takich lub innych zresztą nie zawsze uczciwych „cudotwórców” i pragnąc kwestję poprawy warunków atmosferycznych ująć bardziej rzeczowo, założyli „związek ku zwalczaniu posuchy”, którego staraniem jest skłonić rząd do uznania walki z brakiem deszczu za jedno z głównych zadań państwowych.

Opierając się na przesłankach meteorologicznych, założyciele owego związku twierdzą, że istnieje możliwość zmuszenia chmur do wydzielania deszczu w pożądaną obfitość. Jeden ze sposobów polega na wzbiciu się samolotu ponad obłoki i następnym ostrzeliwaniu tychże cząstkami piasku, nasyceniem elektrycznością. Odnosne próby już poczyniono z chmurami białymi, przyczem zdołano wywołać opady zarówno deszczu jak i śniegu.

Natomiast nie zaleca się eksperymentować z czarnymi chmurami burzowymi, zdaniem uczonych, mogłyby na takie „podrażnienie” zareagować w sposób dla lotników zgoda niepożądany. Znalazło się jednak dwu śmiałków. Hiszpanów, którzy, nie bacząc na tak groźne niebezpieczeństwo, wyrazili gotowość podjęcia się ryzykownego pojedynku z gromowymi chmurami — przedsięwzięcia znacznie niebezpieczniejszego, jak twierdzi jedna z gazet angielskich, aniżeli walka toreadora z rozjuszoną bykiem.

Kr.

Sto lat chloroformu

W październiku 1831 r. po raz pierwszy sporządzono chloroform. O honor wynalazku sprzecza się trzech uczonych. Z nich należy zgóry wylaczyć Samuela Guthrie'ego w stanie New York, ponieważ tenże nie uświadamiał sobie, że ma w ręku nowy związek chemiczny. Dwaj inni są Justus Liebig i aptekarz paryski Eugen Soubeiran. Obaj zastosowali tę samą mniej więcej metodę, obaj wiedzieli, że chodzi o nowy materiał. Obaj ustanowili odmienną, lecz fałszywą formułę chemiczną. Dopiero w roku 1844 znalazł chemik Dumas prawdziwą formułę i nazwał materiał chloroformem. Któremu z obu uczonych należy się pierwszeństwo, trudno stwierdzić. Pierwszą narkozę chloroformem zastosował w roku 1848 J. H. Simpson w Edynburgu w Anglii.

W i P.

Nowa para Pata i Patachona

Z Teheranu (Persja) wyruszyła w turnée światowe najdziwniejsza para, jaką świat oglądał: 18-letni młodzieniec, Siakh-Khan, liczący 265 cm. wzrostu, 30-letni zaś jego towarzysz niedoli, szeik Salim, mierzy tylko 45 cm. Perski Pat i jego Patachon zostali zaangażowani na występy przez managera Amerykanina, który spodziewa się zebrać niezłą fortunę obwozując oryginalną parę po świecie.

Byli cesarz chiński Pu Yi, któremu Japonja chciała rzekomo dopomóc do uzyskania tronu w Mandżurji. Według ostatnich wiadomości jednak Pu-Yi znikł gdzieś bez śladu, a Japończyków posadzają, że go uwięzili, ponieważ nie zgadzał się na ich plany.

Czy wiecie, że...

— W Stanach Zjednoczonych mieszka 1 268 583 Polaków urodzonych w Polsce i 2 073 615 Polaków, urodzonych już w Stanach.

— Najstarszym lekarzem w Paryżu jest dr. Queniot, który liczy sobie 100 lat i bierze jeszcze udział w obradach Akademji Medycznej, której jest członkiem rzeczywistym.

— Najmniejszy aeroplan na świecie wybudowali w Turynie bracia Frignani, nadając swemu samolotowi wagę tylko 135 kilogramów.

— Z Melbourne (Australja) wyruszyli do Monte Carlo cztery sportsmenki i auctie, które przejdzie zatem 18.000 mil ang. z wylaczeniem przejazdu przez ocean.

— Towary, które wielkie magazyny amerykańskie zamieniają klientom lub przyjmują z powrotem, przedstawiają w ciągu roku wartość 1 miljarda 600 milionów dolarów.

— Najlepszą korę korkową dostarczają lasy korkowe w Hiszpanji, przyczem drzewa te co rok okrywają się po zdjęciu starej nowymi grubymi płatami kory.

Kobieta dyrygentem

Kobieta - dyrygent Antonja Brico dzierżyć będzie batutę na VII. koncercie symfonicznym Orkiestry stoł. m. Poznania, który odbędzie się w niedzielę dnia 22 listopada wieczorem o godz. 8 w Teatrze Wielkim. Zaproszenie p. A. Brico na kierowanie koncertem symfonicznym u nas, spowodowane zostało wielkim sukcesem jaki dyrygentka ta odniosła z Filharmonją warszawską jak i na szeregu występach zagranicą. Recenzenci warszawscy z Felicjanem Szopskim na czele, wyrażali się jak najochlebniej o talencie kapelmistrzowskim p. Antonji Brico. Publiczność nasza niewątpliwie zainteresuje się pierwszym występem kobiety - dyrygenta, co stanowić będzie atrakcję swego rodzaju.

W programie Mozarta Symfonia g-moll, Dworzaka Symfonia z Nowego Świata, Webera uwertura do opery Wolny Strzelec i Wagnera wstęp do op. Śpiewacy Norymberscy.

Powieściopisarz bandyta

Dziwne przeżywają ludzie niejednokrotnie koleje, dziwne i bardzo tragiczne. Tragizmowi życia swego często sami winni. W Paryżu opowiadają obecnie wiele o Janie Fleaudoux, prawdziwym dziecku tego miasta, urodzonym na Mont - Martre, który jako młodzieniec dziewiętnastoletni napisał swój pierwszy romans pod tytułem „Romans upadłej dziewczyny”. Książka zdobyła mu sławę nawet poza granicami Francji. Ale młody autor nie potrafił cenić swego talentu. Poczynił znajomości, które go ciągnęły w przepaść, a którym się oprzeć nie umiał. Pewnego dnia zapisał się do bandy apaszów, której działalność zasadzała się na rabunkach i kradzieżach kieszonkowych. Ale brudna działalność młodego powieściopisarza nie trwała długo, bo już po upływie pół roku ujęto go i osadzono na dwa lata w więzieniu.

W czasie przymusowego odsiadkiwania pod kluczem Fleaudoux nie próżnował, bo napisał cztery powieści i dwie sztuki teatralne. Będąc już na wolności, spieniężył twory ducha swego, za które otrzymał 100 000 franków. Cóż, kiedy i tych pieniędzy nie umiał uszanować, bo puścił je w krótkim czasie w towarzystwie lekkomyślnych kobiet. A kiedy poczuł płótno w kieszeni, przerzucił się znnowu do apaszów. Przy następnym aresztowaniu go, wykazano mu pięćdziesiąt sześć przestępstw. Tym razem nie mieli sędziowie dla niego litości i skazali go na dożywotne więzienie w Kayenne.

Działo się to w roku 1907. Ale nie minął nawet rok, i młody przestępca wraz z trzema towarzyszami zwiózł z więzienia. Po niesłychanych trudach i kłopotach dostarli w listopadzie 1908 roku do Marsylii. Tu za dnia był robotnikiem portowym, a nocami pisał romans, zaczęty w Kayenne, osnuty na tle życia skazańca. Odtąd zdawał się być porządnym człowiekiem. W roku 1910 wydano w Marsylii jego nową powieść pod tytułem „Galernik”. Jako autor ukrył się pod pseudonimem: „Maurice Fillican”. Książkę rozchwytywano. W jednym miesiącu sprzedano 400 000 egzemplarzy.

Fillican (Fleaudoux) przeniósł się następnie do Ameryki, a później kolejno do Anglii, Japonji, Chin i Egiptu. Z każdą nowowydaną książką rośnie jego sława i nie mniej jego kasa.

W jesieni zeszłego roku zatęsknił za krajem ojczystym. Zaprzagnął zobaczyć swe miasto rodzinne, odświeżyć wspomnienia młodości i swych upadków moralnych. Pojechał więc do Paryża, pewny, że zapomniany już o Fleaudoux i jego przestępstwach zwłaszcza, że od tych lat wszelki ślad zaginął po nim. Zamieszkał w Paryżu jako Fillican i wiodł życie spokojne. Pewnego dnia zaszedł do kawiarni na placu Pigalle i usiadł w ogródku przed domem. Nagle jakby z pod ziemi zjawił się przed nim mały człowieczek z cygarem w ustach. Był to inspektor policji Millardienne, który przed dwudziestokilku laty czynny był przy aresztowaniu Fleaudoux i znał całą jego przeszłość. Wiedział również o jego ucieczce i powodzeniu autorskiem. Inspektor więc, przyrzawszy mu się uważnie, dobył błyskawicznie rewolweru, i zakomenderował — „ręce do góry!” — W ten sposób aresztował Fleaudoux, którego zdradził jeden z jego dawnych towarzyszy, z którym autor stale korespondował.

Jan Fleaudoux liczy obecnie czterdzieści osiem lat. Wszyscy ci, z którymi stykał się po powrocie do Francji, wystawiają mu jak najlepsze świadectwo. Podobno zamierzają się starać u prezydenta o utaskawienie dla niego.

(kw)

Wesoła umowa studenta

„Ja niżej podpisany Chrystjan Lazare obowiązuje się wypłacić Alfredowi Leon 10 tysięcy dolarów w tym dniu, gdy majątek mój będzie wynosił 25 milionów...”

— Czy tak będzie dobrze? — spytał ze śmiechem studentek Lazare przyjaciela

— Doskonale! — roześmiał się tamten

— Tylko jeszcze podpis...

— No, oczywiście, ha ha, ha! bez podpisu nieważne! — rzytał Lazare i zamieszczę podpisał: „Chrystjan Lazare”

— I data, — upominał się Alfred Leon

„New York d. 119 lipca 1903 roku”, dopisał tamten.

— W porządku.

Śmiały się jeszcze chwilę, potem Leon schował papierek do portfela, i uderzając dłonią w stół knajpy, krzyknął:

— Kelner! płacić!

Gdy wychodzili, zlekka kołysząc się na nogach, Lazare powiedział ze śmiechem:

— Obawiam się, że długo poczekam na tych 10 tysięcy... 25 milionów w majątku...

nie zanosi się na to...

A jednak!

Upłynęło przeszło ćwierć wieku.

I oto, przed sądem cywilnym w Paryżu toczyła się ubiegłej soboty sprawa.

— Alfred Leon przeciw Chrystjanowi Lazare! — wywołał wspaniały woźny.

Sprawa o 10 tysięcy dolarów. Bo Chrystjan Lazare, mimo że sam w to nie wierzył za czasów studenckich, doszedł do majątku 25 milionów.

Adwokat Alfreda Leon położył na stole sędziowskim pośrodku papierek.

— Pan Chrystjan Lazare nie przeczy, bynajmniej, że on pisał to zobowiązanie.

Ustalono, że majątek jego przekroczył 25 milionów, wobec tego, mój klient pan Alfred Leon ma prawo żądać przyrzeczonej sumy.

Adwokat Lazare'a dowodził, że pakt z przed 28-miu lat zawarty był po pijanemu i na żarty i wobec tego nie może być ważny.

Sąd ogłosi wyrok w tej niezwyklej sprawie za tydzień.

Zmora rolników

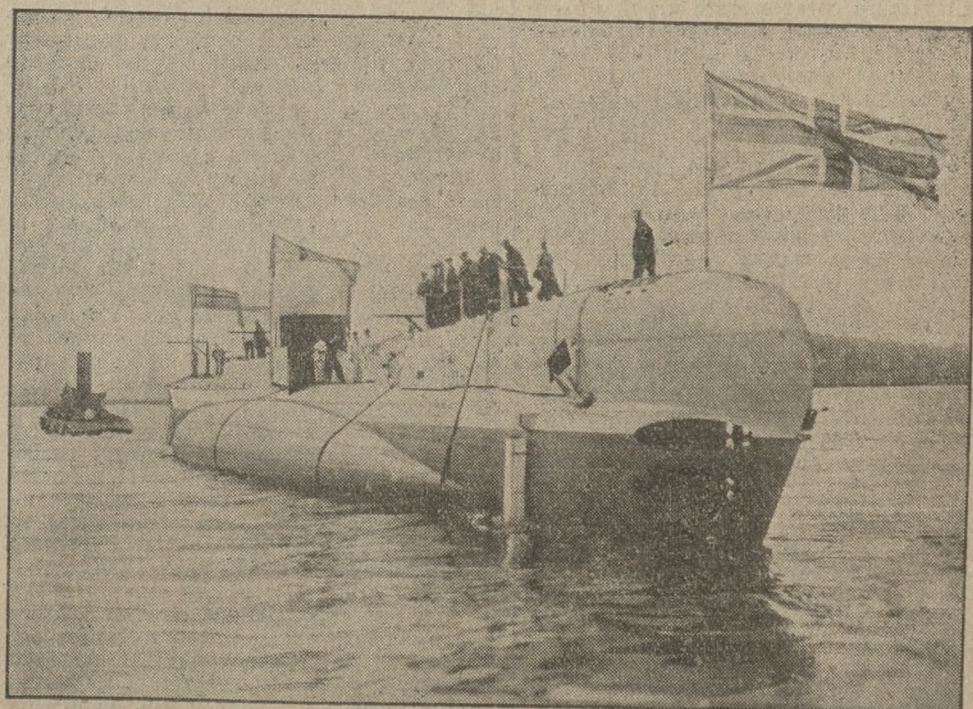
Zakup deszczu. — Tajemniczy osobnik. — Niesamowity pojedynek.

Wieczne narzekanie naszych rolników na stan pogody stało się już nieomal przysłowiowe. Tymczasem warunki atmosferyczne naszej strefy t. zw. „umiarkowanej”, są wprost idealne w porównaniu z kaprysmi aury innych połaci globu ziemskiego.

Oto na niektórych obszarach Afryki Południowej od czterech lat nie spadła kropla deszczu i gubernator kolonii Przylądka, który niedawno powrócił z objazdu okolic, dotkniętych klęską posuchy, podaje w swych hrelacjach wręcz wstrząsające szczegóły o skutkach braku opadów deszczowych, a wyrażających się w tłumem opuszczaniu zagród przez farmerów i przemienianiu się żyznych ongiś lasów i bujnych pręry w spalone żarem słonecznym pustynie.

Nie dziw też, że najcięższe mózgi stron tamtejszych gorączkowo pracują nad rozwiązaniem problemu: jak możnaby zmusić obłoki do otwarcia słuz i dostarczenia tak bardzo pożądanego opadów? Wywołać deszcz sposobem sztucznym usiłowano tam już dawniej, przyczem uciekano się do różnorodnych hmetod. Ludność tubylcza jest przeświadczona, że ich wróżbici mogą dowolnie „ściągać” deszcz.

Głośna badaczka Afryki, Dorothy Mills, opowiada, iż była kiedyś świadkiem „zaklęć deszczowych” krajowego maga i, po dokonaniu przezeń rytualnych ceremonij, ku jej najwyższemu zdumieniu, po bez-

Nowy typ łodzi podwodnej, zbudowane, w Anglii. Jak widzimy, swym wyglądem zewnętrznym różni on się znacznie od dotychczasowego.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Polacy w Gdańsku

W okresie, gdy przed 10 laty zawierano umowę polsko-gdańską, budziła ona nawet zachwyty: wszak byli i tacy, co podnosili jako nader cenną właściwość, jako szczęśliwą inowację w dyplomacji, że w tych sprawach, gdzie nie można było dojść do porozumienia, postawiono obok siebie... sprzeczne tezy. A więc: godząc się na wykonywanie tezy gdańskiej, kontrahent polski dumnie zaznaczał w umowie swoje odmienne zdanie. Jakże to w praktyce miało skutki i jak to w ogóle wyglądało, zademonstrujemy na przykładzie art. 12-go umowy, zawierającego warunki naturalizacji w W. M. Gdańsku.

A więc: najpierw ustalono zasadę, że Gdańsk nie będzie odrzucać wniosków obywateli polskich o nadanie obywatelstwa, jeżeli będą odpowiadać warunkom ustawowym, ale zasadę tę odrzuca spaczono przez dodanie zastrzeżenia:

„...chyba, że naturalizacja byłaby szkodliwa dla w. m. Gdańska pod względem gospodarczym, narodowym, społecznym lub religijnym, albo w inny sposób zagrażałaby dobru w. m. Gdańska”.

Niedość na tem: ponieważ słusznie przewidywano, że na tle odrzucania wniosków o naturalizację wynikną między Polską i Gdańskiem spory, postarano się o ustalenie trybu postępowania, przyczem zastosowano wspomniany na wstępie dualizm tez. Oto, jak ów dualizm wygląda:

„...Przytem w. m. Gdańsk oświadcza, że rozstrzygnięcie wniosków o nadanie obywatelstwa jest wyłącznie wewnętrzną sprawą, że zatem różnice zdań w odniesieniu do takich wniosków nie podlegają rozstrzygnięciu w myśl artykułu 39 konwencji”.

Rzeczpospolita Polska oświadcza, że nie podziela tego zapatrywania, że przeciwnie — sprawa dotyczy stosunków pomiędzy Polską a Gdańskiem, a zatem podlega rozstrzygnięciu w myśl artykułu 39 konwencji”.

Et voilà! Gdańsk swoje, Polska swoje! Wolne Miasto zawarowało sobie taką swobodę w zakresie naturalizacji osiedlających się na jego obszarze Polaków, że może każdy wniosek o nadanie obywatelstwa gdańskiego odrzucić. Pod tym względem znajdujemy się w znacznie gorszym położeniu od obywateli innych narodowości! Tymczasem już Traktatem Wersalskim (w art. 104 pkt. 5) zapewnione zostało Polsce, że Gdańsk nie będzie czynił żadnych różnic na niekorzyść obywateli. Wynika stąd, że cytowany powyżej art. 12, w swej wersji „gdańskiej” jest wyraźnym wykróceniem przeciwko traktatowi pokoju, wobec czego winien ulec zmianie!

Należy spodziewać się, że rząd polski skorzysta z przysługującego mu obecnie prawa i położy kres nadużyciom Wolnego Miasta w stosunku do obywateli Rzeczypospolitej. Kola gospodarcze ziem zachodnich są szczególnie zainteresowane w rychłej rewizji umowy polsko-gdańskiej.

Z ZAGRANICY

(z) **Przebudowa życia gospodarczego Włoch.** Wielki proces gruntownej przebudowy życia finansowego i ekonomicznego Włoch zatacza coraz szersze kręgi. Po dokonaniu zasadniczej reorganizacji Banca Commerciale, stworzono „Istituto Mobiliare Italiano”, instytucję, która odtąd z ramienia państwa sprawować będzie faktyczną kontrolę przemysłu włoskiego, a to przez finansowanie go oraz jednocześnie kierowanie produkcją ku istotnemu zaspokojeniu potrzeb narodowych. Podporządkowanie wszystkich usiłowań interesom państwa znalazło nowy wyraz w koordynacji towarzystw żeglugi morskiej. Utworzone zostało wielkie towarzystwo „Italia”, które obejmie flotę 3 największych towarzystw włoskich, a mianowicie „Navigazione Generale Italiana” (około 212 000 tonn), „Lloyd Sabaudi” (166 000 tonn), oraz „Cosulich” (134 000 tonn). Wszystkie stowarzyszenia, zachowując prawa własności, przelewają na rzecz „Itali” całokształt spraw, związanych z komunikacją morską. Niezależnie od tego, mniejsze towarzystwa również przystępują do koordynacji tej floty w analogiczny sposób, tworząc towarzystwo „Lloyd Triestino”, które rozporządzać będzie flotą handlową w sile 286 000 tonn. Tym sposobem zunifikowana flota handlowa włoska oddaje na usługi państwa 850 000 tonn, co pozwoli państwu rozwinąć sieć linii morskich, przede wszystkim zaś na Daleki Wschód. W tych warunkach włoska marynarka handlowa skutecznie będzie mogła konkurować z obcymi liniami.

Konjunktury

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach akcyj i papierów procentowych panowała w tygodniu ubiegłym naogół silna wyższa, spowodowana w pierwszym rzędzie hausą na rynkach zbożowych, zapowiadającą się ze względu na małe zapasy Argentyny i Australii i duże zakupy zbóż przez dotychczasowych eksporterów, Rosję i Niemcy, na czas dłuższy. Duży wpływ na giełdy papierów miały również: haussa na giełdzie srebra, miedzi, kauczuku, bawełny, wełny i innych surowców, silne ożywienie w przemyśle angielskim, a ostatnio także w niektórych działach przemysłu amerykańskiego, pewne uspokojenie na rynkach kapitałowych, a w szczególności powrót złota do Stanów Zjednoczonych, który uzwężał się w przyroście tego kruszcza w ciągu pierwszego tygodnia listopada o ca 65 milionów dol. netto. Groźny konflikt wojenny na Dalekim Wschodzie nie mógł osłabić oddziaływania na tendencję giełd wyżej wspomnianych czynników.

Szczególnie mocne usposobienie miały giełdy londyńska i nowojorska, które tylko przejściowo wskutek realizacji zysków przez spekulację wykazywały lekkie osłabienie. Udział publiczności w obrocie giełdowych na obydwu rynkach był stosunkowo znaczny. Obroty na giełdzie amsterdamskiej znacznie się zwiększyły przy ogólnej tendencji zwykłej. Za pieniądź dzienny płacono 1/2 procent za dyskonto prywatne 1.13/16 proc. w stosunku rocznym. Również Paryż i Wiedeń poza przejściowym osłabieniem, wywołanym nieco większą podażą, ujawniły tendencję mocną.

Giełda warszawska pozostawała nadal pod znakiem zastoju. Transakcje akcjami ograniczyły się jedynie do 3 lub 4 papierów. W końcu tygodnia kilka transakcji zawarto dawnio nienotowanymi akcjami, jak Haberbusch, Pocisk, Częstocice i Handtke. Większe ożywienie panowało w dziale papierów procentowych, zwłaszcza w grupie pożyczek państwowych.

Obroty na giełdach dewiz były umiarkowane. Dolar utrzymał się w notowaniach oficjalnych na poziomie 887, na rynku prywatnym płacono za nie 887 1/2 — 887 — 887 1/2. Ruble złote obniżyły się wskutek wzmożonej podaży z 5.12 na 5 zł. Za dolary złote płacono 9.10.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub tygodniu następująco:

	9. 11.	10. 11.	11. 11.	12. 11.	13. 11.	14. 11.
Pszenvica						
Warszawa	25.00	26.50	—	27.00	27.50	—
Poznań	24.50	25.00	—	25.50	25.75	25.50
Lwów	23.00	23.25	—	23.75	—	—
Lublin	—	—	—	25.00	—	—
Żyto						
Warszawa	25.25	26.50	—	27.00	27.00	—
Poznań	25.00	25.00	—	25.00	25.00	25.00
Lwów	23.50	23.75	—	24.75	—	—
Lublin	—	—	—	24.75	—	—
Jęczmień						
Warszawa	25.00	25.50	—	25.50	25.50	—
Poznań	25.00	25.00	—	25.00	24.75	24.75
Lwów	20.50	—	—	21.50	—	—
Lublin	—	—	—	22.50	—	—
Owies						
Warszawa	25.00	25.00	—	25.00	25.00	—
Poznań	24.25	24.75	—	24.75	24.75	24.75
Lwów	25.00	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	23.25	—	—

Zachwiał się dwa główne czynniki haussy na amerykańskich rynkach pszenicy i natychmiast rozpoczął się gwałtowny odwrót. Historia ruchu cen na rynkach zbożowych w ubiegłym tygodniu jest niezwykle pouczająca. Jeszcze we wtorek wydawało się, że mocna tendencja zostanie utrzymana. Tymczasem nadeszło oficjalne zdementowanie ze strony Sowietów pogłoszek o powstrzymaniu na cały rok eksportu pszenicy i zepełnienie, że w najkrótszym czasie wywóz z Rosji zostanie nanowo podjęty. Oczywiście, trudno zbadać praktyczną realność tej zapowiedzi, jednakowoż samo oświadczenie wystarczyło, by możliwość likwidacji znaczniejszej części stoków amerykańskich stanęła pod znakiem zapytania. Równocześnie odpadł drugi czynnik zwykły cen pszenicy, a mianowicie przednówek w Argentynie i Australii, bowiem chociaż żniwa jeszcze nie zostały rozpoczęte, to jednak już rozpoczęto sprzedaż pszenicy z nowych zbiorów z dostawą na grudzień. Rozmiary tych transakcji są dość poważne, gdyż np. Australia sprzedawała w ub czwartek 50 000 tonn nowego zboża.

W ten sposób czynniki chwilowe, które właśnie odegrały zasadniczą rolę przy poprawie cen na amerykańskich giełdach zbożowych, przestały działać i nastąpiło nagłe załamanie. Okazało się, że realne przesłanki, wynikające ze zmniejszenia w z. b. zdolności wywozowych państw eks-

porterskich i powiększenia zapotrzebowania importerów, nie uzyskały dotąd bezpośredniego wpływu, za wyjątkiem rynku żyta.

Ruch cen pszenicy na giełdzie w Chicago w przeciągu ostatnich tygodni potwierdza spekulacyjny ich charakter. W Stanach Zjednoczonych spekuluje nie tylko kulisa, ale również szerokie warstwy publiczności, dla której pszenica jest tak samo dobrym obiektem gry, jak akcje lub waluty. Tempo, jakie przybrała niżka w Stanach Zjednoczonych jest szybsze od niedawnego tempa wyżki, a także wpływ jej na inne zboża oraz na inne rynki jest zdecydowanie wyraźny. Bezpośrednie straty spowodowane ponownym spadkiem cen, potęgają wzrost uchwytnych zapasów zbóż które w ciągu tygodnia (od ubiegłej środy), na skutek haussy wzrosły w Stanach Zjedn. i w Kanadzie o przeszło 20 mil. buszli.

W Liverpoolu uwidacznia się przeladowanie zarówno towarem, jak i umowami na dalsze terminy, to też nastąpiła niżka cen, chociaż w Londynie w tymże czasie podniosły się ceny maki. Równocześnie, w związku ze spekulacją amerykańską, ujawnia się daleko idąca powściągliwość Europy do czynienia zakupów. W Niemczech określono ostatecznie zapotrzebowanie na zboża importowe w bież. roku na 2 mil. tonn. Jest to niewątpliwie minimum faktycznych potrzeb. Pomimo to jednak ceny uległy niżce.

Na polskim rynku utrzymała się nadal mocna tendencja, jednakowoż bez poważniejszych zmian cenul giełdowych. Jedynie pszenica zwykła w dalszym ciągu w granicach od 1.00 do 1.50 zł. za kwintal. Żyto zwykłe w dalszym ciągu w granicach od 1.75 zł. dochodząc do ceny 27 zł. za kwintal. — Na rynku wewnętrznym poprawa ceny na zboża po spadku późniejszym nastąpiła znacznie wcześniej niż gdzie indziej. Dlatego też nie poczyniła mimo wydatnej wyżki poza granicą tak znacznych postępów. Ten wzgląd może posiadać dużą wartość obecnie kiedy załamała się haussa na rynkach amerykańskich. O ile nie nastąpią jakieś szkodliwe posunięcia ze strony decydujących czynników, np. wprowadzenie do kraju zagranicznych zbóż, albo niewłaściwa akcja interwencyjna, to ceny wewnętrzne powinny się utrzymać a obecnym poziomie.

Nie należy się jednak spodziewać, że poprawa ceny ziemiopłodów przyczyni się do natychmiastowej poprawy położenia gospodarstwa wsi. Mówi się dziś, że mamy przed sobą jeszcze pewien trudny okres dla rolnika, spowodowany nieopłacalnością hodowli. Dopiero wówczas, gdy nastąpi wyrównanie między wysokimi cenami produktów rolniczych a produktami hodowlanych będzie można liczyć na poprawę.

Nabiał

Konjunktury na rynkach maślanych kształtowały się w tygodniu ub. naogół spokojnie, notowania nie uległy pod koniec tygodnia sprawozdawczego żadnym zmianom. Notowanie berlińskie z dnia 14. bm. utrzymało się na dotychczasowym poziomie i wynosiło 114, 104 i 90 Rm. za I, II i III gat. przy tendencji spokojnej.

Na rynku krajowym sytuacja bez zmiany. Jedynie w Warszawie Komisja Nabiałowa podwyższyła w dniu 14. bm. ceny masła wyborowego i deserowego o 20 groszy, w handlu serem tendencja bez zmiany. Podwyższoną została natomiast cena mleka konsumcyjnego wskutek sezonowego spadku produkcji. W Warszawie ceny za mleko pełne wzrosły o 5 gr. na 1 litrze.

Jaja

Sytuacja na rynkach jajczarskich jest naogół spokojna, dopiero pod koniec tygodnia sprawozdawczego dała się zauważyć lekka tendencja zwykła na niektórych rynkach. Dotyczy to zwłaszcza rynku angielskiego i francuskiego. Wzrostowi cen przeciwdziała narazie znaczna podaż jaj konserwowanych.

W kraju przeważa tendencja lekko zwykła. Cena za jedną skrzynkę jaj prześwietlanych wzrosła do 200 zł, dochodząc do 215 zł za kwalifikowany towar. Hloroskopy na najbliższe tygodnie zapowiadają się pomyślnie.

Bydło i mięso

Tendencja niżkowa dla bydła rogatego i trzody chlewnej trwała w tygodniu sprawozdawczym w dalszym ciągu. Na targowicy poznańskiej niżka dla bydła wynosiła 2—4 zł dla trzody 2—6 zł na 100 kg.

Sytuacja na rynku żywa, którego eksport jest utrudniony przez reglamentację przywozu w Austrii i Czechosłowacji pogarsza ciężką sytuacją angielskiego rynku bekoni. W dniu 13. b. m. polski bekoni spadł o 8 sh na 1 cwt. i był notowany w granicach 37—39 sh za 1 cwt.

Z WYDAWNICTW

(w) **Rolnik-Ekonomista**, nr. 22 zawiera w treści artykuły: Jerzego Gościńskiego „Nasz rynek zbożowy w pierwszym kwartale roku 1931/32”, dr. Witolda Babińskiego „Nowelizacja ustawy o ochronie lasów”, dr. Wacława Borowskiego — „Przemysł margarynowy w świetle interesów rolnictwa”. Poza tem numer zawiera przegląd rynków, kronikę krajową i zagraniczną oraz statystykę.

O zdrową politykę finansową

Warszawska Izba Przemysłowo-Handlowa zajmowała się na swem zebraniu — o którym już referowaliśmy — sprawą: równowagi budżetowej, przygotowań reformy podatkowej, ograniczenia tendencji etatystycznych i monopolistycznych, zmian w samorządzie terytorjalnym i t. p. Odnośnie tych zagadnień uchwalono szereg rezolucyj. Czytamy w nich m. in.:

„Życie gospodarcze kraju jest w najwyższym stopniu zainteresowane w utrzymaniu równowagi budżetowej, będącej podstawą pewności stosunków gospodarczych i umożliwiającej przetrwanie przeżywanego kryzysu.

„Wobec spodziewanego dalszego obniżenia wpływów skarbowych, Izba wyraża zarazem opinię, iż wysokość budżetu w przyszłym okresie budżetowym nie powinna przekraczać faktycznego jego wykonania w bieżącym okresie budżetowym.

„Pojmując nowoprowadzone i projektowane świadczenia podatkowe jako wywołane doraźną potrzebą zwiększenia dochodów państwowych i traktując je jako przejściowy środek walki z kryzysem, Izba podnosi, że życie gospodarcze jest tak przecięzione świadczeniami publicznymi w sposób wybitnie nierównomierny, że obok doraźnych ulg, dotyczących bieżących i zaległych podatków, jest niezbędnym przygotowaniem zasadniczej reformy podatkowej.

„Równowaga budżetowa wymaga również dalszej pracy w kierunku zmniejszenia wydatków państwowych przez ograniczenie przejawiającej się w tendencjach etatystycznych i monopolistycznych gospodarczej działalności państwa i samorządu terytorjalnego, oraz przez kompresję wydatków wynikającą ze zmniejszenia i uproszczenia administracji publicznej, przy jednoczesnym pozostawieniu najszerszego pola działania inicjatywie prywatnej. Winno również nastąpić wydatne ograniczenie obciążeń społecznych.

„Jednocześnie Izba uważa za konieczne jak najszybsze wprowadzenie racjonalnej obrony celnej, oraz wykorzystanie wszystkich narzędzi polityki handlowej dla zabezpieczenia krajowego rynku pracy i produkcji przed konsekwencjami gwałtownych przemian w międzynarodowym obrocie handlowym”.

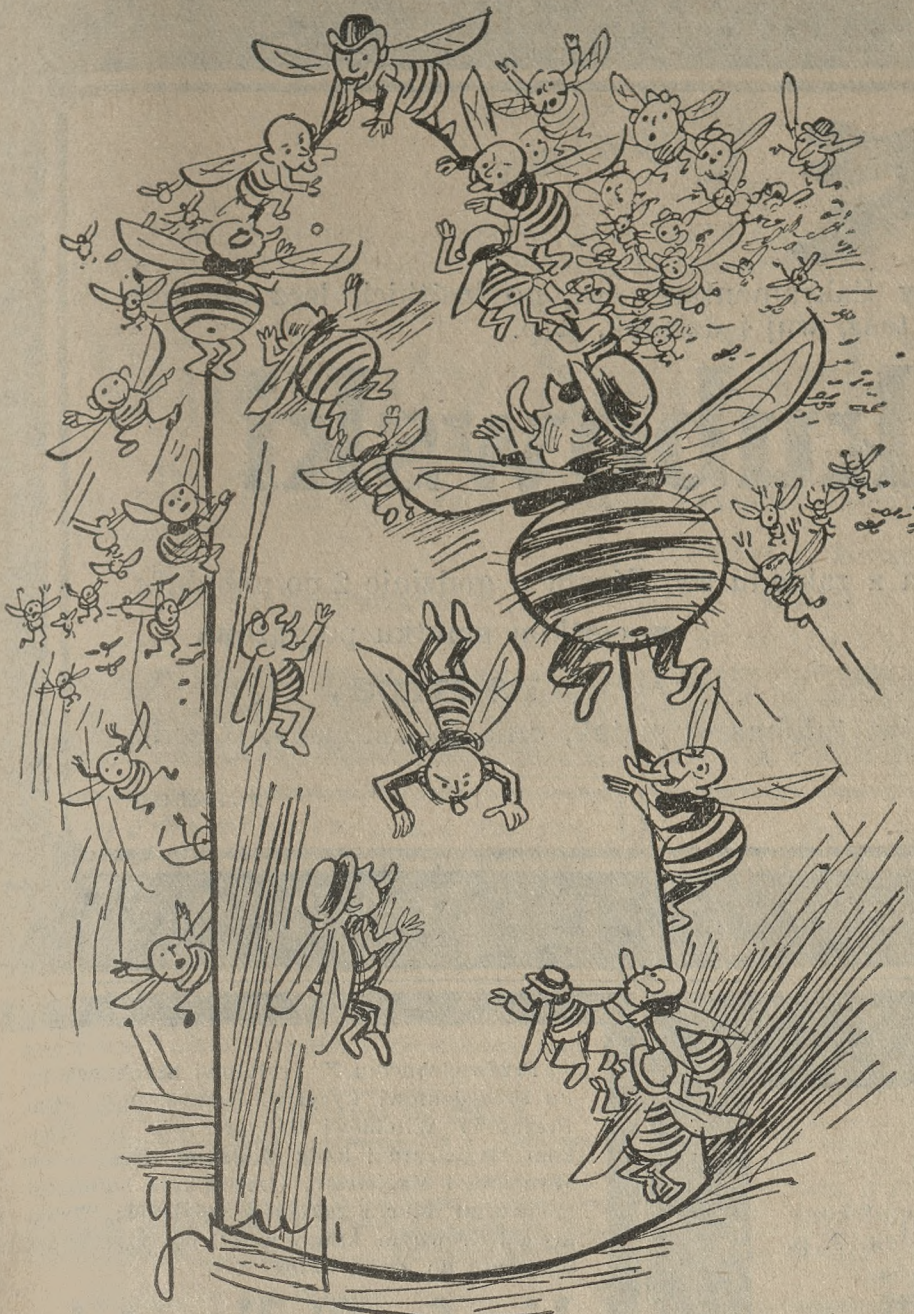
KRONIKA GOSPODARCZA Z KRAJU

(k) **Ważne rozporządzenia.** Ostatni Dziennik Ustaw R. P. numer 99 z dnia 16 listopada przynosi niemal wyłącznie ustawy, dotyczące nowych świadczeń podatkowych. Na wstępie znajduje się ustawa o kryzysowym dodatku do państwowego podatku dochodowego, o uiszczeniu niektórych zaległych podatków w naturze na cele bezpośredniej pomocy bezrobotnym, o opodatkowaniu piwa, o opodatkowaniu wina i miodu syconego oraz ustawa upoważniająca przedsiębiorstwo państwowe „Polska poczta, telegraf i telefon” do zaciągania długoterminowych pożyczek inwestycyjnych.

(k) **Po zaopiniowaniu projektu nowej taryfy celnej.** Dnia 12. b. m. ukończone zostały prace międzynarodowej komisji wyłonionej przez Izby Przemysłowo-Handlowe R. P. dla zaopiniowania III części projektu nowej taryfy celnej. Ostateczna opinia Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P. przedłożona będzie ministerstwu przemysłu i handlu w dniach najbliższych.

(k) **W sprawie ochrony prawnej wierzycieli.** Niedostateczna ochrona prawna wierzycieli wciąż jest podnoszona przez sfery gospodarcze, które wskazują konieczność uzdrowienia stosunków w tej dziedzinie drogą: 1. przeprowadzenia nowelizacji rozporządzeń o zapobieganiu upadłości, 2. usprawnienia egzekucyj w b. zaborze rosyjskim przez uzależnienie hał licytacyjnych i wyznaczania na prowincję licytacji w dnie targowe. 3. zobowiązanie komorników do odpowiadania na pisemne zapytania wierzycieli w sprawie przebiegu egzekucyj, 4. porozumienia się z wszystkimi instancjami sądowymi w celu jaknajwiększego przyspieszenia wszystkich czynności urzędowych, zwłaszcza egzekucyjnych w sprawach handlowych, 5. stworzenie warunków umożliwiających szerszej publiczności branie udziału w licytacjach. Należy zaznaczyć, że zwiększenie ochrony prawnej wierzycieli jest zagadnieniem, którego doniosłość wypłyka się szczególnie na tle obecnego kryzysu. Nie ulega bowiem wątpliwości, że przyczyną zastoju wielu warsztatów są straty poniesione na dłużnikach towarowych w związku z niedostateczną ochroną prawną.

„Cukier krzepi“

Odżywcze wartości curku oceniają doskonale „sanacyjne“ trutnie.

Kupiectwo a hale targowe

Na wczorajszym zebraniu Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan zajmowano się nader aktualną sprawą utworzenia centralnych hal targowych i zwinienia kilku rynków targowych. Przemawiali pp. dyr. Ropp, dyr. Związku Towarzystw Kupieckich Sikorski, prezes Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan p. Majewicz, p. Kowalski, p. Czosnowski, p. Thomas, p. Woźniak, p. St. Szulc, p. Pogorzelski i inni.

Zajmujące obrady trwały do północy. W rezultacie zebrania jako opinię Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan można przyjąć, że kupiectwo jest przychylne utworzeniu hal targowych, gdyż chodzi o to, aby ujednolicić handel owocami i artykułami wiejskimi. Sprawa sama nasuwa jednak obawę, że umieszczenie centralnych hal targowych na Targach Poznańskich jest przesunięciem punktu handlowego od śródmieścia. Sprawy te mają być w przyszłości omówione bardzo szczegółowo, na jednym z zebrań Stowarzyszenia Kupców Chrześcijan. Wyrażono obawę, że z chwilą ewentualnego zwinienia targów na Placu Sapieżyńskim zmaleje ruch na Starym Rynku i w ulicach pobliskich co dla kupiectwa nie może być korzystne. Należy rozważyć obmyślenie środków powodujących należyte ożywienie śródmieścia. (k)

Związek zredukowanych pracowników umysłowych

Powstał zalegalizowany przez Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego Związek Zredukowanych Pracowników Umysłowych na województwo poznańskie z siedzibą w Poznaniu. Sekretariat mieści się przy ul. Kantaka 5, m. 18; tamże utworzono biuro czytelni, podań, wszelkich wniosków do władz, oraz udzielania wszelkich porad prawnych.

O skrytki do dowodów tożsamości koni

Z prowincji zapytują nas, czy właściciele koni remontowych są prawnie obowiązani do posiadania t. zw. skrytek do przechowywania dowodów tożsamości koni. Jak nas informują,

rozpowszechnianiem tychże skrytek na terenie województwa poznańskiego zajęły się starostwa oraz im podległe urzędy. Chodzi o skrytki, wykonane z blachy, które wraz z dowodem mają stale znajdować się przy koniu. Ponieważ skrytki okazały się w użyciu niepraktycznymi właściciele koni kupować ich nie chcą.

Przepis, któryby nakazywał posiadanie przez właścicieli koni skrytek, oczywiście nie istnieje. Jeżeli jednak rozpowszechnianiem tego artykułu zajęły się władze administracji ogólnej, to nie mogą one funkcji tych spełniać w charakterze urzędowym, albowiem im tego czynić nie wolno. Natomiast nie jest wykluczone, iż poszczególne starostwa zostały poniekąd wprowadzone w błąd przez to, że w sprawie tej zaangażowana jest ich bezpośrednia władza przełożona — poznański urząd wojewódzki. Zamówienie skrytek wyszło bowiem istotnie z tegoż urzędu wojewódzkiego, co także wykracza przeciwko przepisom, zakazującym władzom administracji ogólnej wykonywanie podobnych czynności. Natomiast skoro wymieniony urząd wojewódzki aprobował zlecenie na wykonanie odnośnych skrytek, to tem samem przejął on na siebie prawny obowiązek poniesienia kosztów tej transakcji.

Tak się też stało. Jeden z dostawców skrytek, względnie jego bank poręczający, nie mogąc jakoś doczekać się swej należności, skierował sprawę na drogę sądową, wszelako z tym skutkiem, że urząd wojewódzki musiał mu wypłacić z kasy państwowej przeszło 55 tysięcy złotych. Drugiemu dostawcy rzeczony urząd po uprzednim zasięgnięciu opinii jeneralnej prokuratury — przyznał w tych dniach w drodze ugodowej z tego samego tytułu przeszło 22 tysiące złotych. W jakim stadium znajduje się sprawa trzeciego wykonawcy skrytek, narazie stwierdzić nie mogliśmy, gdyż jest to jedna z firm zamiejscowych.

Z powyżej przedstawionego stanu rzeczy wynika, że z winy urzędu wojewódzkiego Skarb państwa narażony został na poważne straty. Na ten fakt „radosnej i wórczości“ zwracamy uwagę Izby Kontroli Państwa oraz naszych posłów. Czy winni tego wykroczenia służbowego zostali pociągnięci przynajmniej do odpowiedzialności dyscyplinarnej?

Kongres muzyki kościelnej

Informacje w sprawie Kongresu w Krakowie 22 i 23 b. m.

1) Wszelkich informacji udzielać będą dwa biura informacyjne kongresu, jedno na głównym dworcu kolejowym w Krakowie i drugie w Domu Katolickim przy ul. Straszewskiego 18, czynne już od soboty 21 b. m. przez cały czas trwania kongresu.

2) Dla uczestników kongresu uzyskał komitet organizacyjny 50% zniżkę kolejową w drodze powrotnej z Krakowa do miejsca zamieszkania. Każdy uczestnik, pragnąc skorzystać ze zniżki, winien zgłosić się w jednym z biur informacyjnych kongresu, gdzie otrzyma odnośne zaświadczenie komitetu, na podstawie którego będzie mógł zakupić w kasie kolejowej bilet ulgowy.

3) Noclegi od 1 zł wwyż w krakowskim miejskim domu wycieczkowym i w hotelach krakowskich, które przyznały uczestnikom kongresu bardzo daleko idące zniżki.

Szczegółowe informacje w powyższych sprawach zawierać będzie 32 stronicowy program kongresu. Związek Chórów Kościelnych.

Zjazd pracowników Banku Związku Spółek Zarobkowych

W dnach 22 i 23 listopada odbędzie się w Warszawie III zjazd delegatów Zrzeszenia Pracowników Banku Związku Spółek Zarobkowych S. A. — Tow. Zap. w Poznaniu.

W pierwszym dniu zjazdu odbędzie się o godz. 9.30 uroczysta Msza św. w kościele św. Aleksandra, a o godz. 11.30 posiedzenie plenarne. Dzień ten zakończy się wspólną kolacją o godz. 20.

W drugim dniu obrad na posiedzeniu plenarnym nastąpi po sprawozdaniu wybór władz Zrzeszenia.

OPIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

SPORT

Ciężka atletyka

„Teutonia“ i „HCP“ 6:1. Mecz ten odbył się w Berlinie przynosząc zdecydowaną porażkę „HCP“, dla którego jedyny punkt zdobył Tuszyński w wadze lekkiej; na pkt. ulegli Grządzielewski i Smol, a pozostałych położono na łopatkach.

Gry sportowe

K. S. „Warta“ przypomina wszystkim swym członkiniom i członkom, że treningi odbywają się w każdą niedzielę od 10 do 11.30.

Piłka nożna

Zawody ligowe w dniu 22 listopada prowadzi następujący arbitry: „Legia“ i „Warszawianka“ — p. dr. Lustgarten, „Cracovia“ i „ŁKS“ — p. Krukowski, „Pogoń“ i „Polonia“ — p. Seidner.

Spadek „Lechii“ lwowskiej do klasy A był naogół oczekiwany przez zainteresowane sfery ligowe i przeszedł bez większego wrażenia. Przed bardzo trudnym dylematem stanęła „Pogoń“, która ze względu na patryjotyzm lokalny oraz na dobre stosunki, łączące ją z „Lechią“, sympatyzowała z tym klubem. Jednak z drugiej strony wchodził w grę interes materialny, gdyż zamiast 33 odebrała się w roku 1932 tylko 22 mecze, czyli, że frekwencja publiczności na zmniejszonej ilości zawodów musiała być większą. Coprawda korzystniejszy dla „Pogoni“ byłby spadek „Czarnych“, ponieważ z towarzysztwo to posiada więcej zwolenników od „Lechii“, a ponadto rywalizacja pomiędzy temi klubami jest szczególnie zacięta. Wreszcie zależy „Pogoni“ na zdobyciu czołowego miejsca w tabeli, więc nie wolno jej tracić żadnego punktu.

Finał o mistrzostwo klasy C pomiędzy „Wartą“ III. a „Victorią“ Poznań na boisku Victorji zakończył się zwycięstwem młodych walczyków 5:1. Bramki zdobyli: Nowicki 3, Uliwiak 1, Biliński 1. Decydujący a zarazem rewanżowy mecz odbędzie się w niedzielę na boisku Warty o godz. 11-tej.

„Warta“ I b. rozegrała dwa mecze towarzyskie z reprezentacją Kutna i wyszła z nich zwycięsko bijąc gospodarzy 9:1 oraz 2:1.

Pięściarstwo

Związek Niemiecki zdysqualifikował do 31 grudnia br. włącznie Donnera i Kuglera, ponieważ nie usprawiedliwili w dostateczny sposób swej odmowy startowania w reprezentacji niemieckiej przeciwko Polsce, „narażając tem samem — jak głosi oficjalne orzeczenie — Związek na przykre konsekwencje“.

Kto

ceni swój wzrok
ten powinien
żądać
od optyka
tylko

SZKIEŁ „PUNKTAL“

ZEISS

Szczegółowy opis na żądanie wysłać bezpłatnie fabryka Carl Zeiss, Jena.

Pw 8 868 44.13

RADJO

Programy radiofonijne:

Środa, dnia 18 listopada 1931 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 11.40 przegląd prasy krajowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godzina 14.00 notowania giełdy; godz. 14.30 kwadrans Tow. Ziemiaków Wielkopolskich; godz. 16.05 „Miesiąc propagandy Śląska“; godz. 16.15 przegląd prasy polskiej; godz. 16.30 audycja dla dzieci w wyk. „Wujcia Czesia“; godz. 17.05 zagadnienia społeczno-wychowawcze (wygl. p. Julia Cybulska); godz. 17.20 kwadrans lotniczy; godz. 17.35 koncert popołudniowy (transm. z Warszawy); godz. 18.50 referat o spisie ludności; godz. 19.05 wygadanka akademicka; godz. 19.45 wiadomości prasowe; godz. 20.00 „Silva rerum“; godz. 20.15 „Czy monarchizm się przeżył“ (odcz. 2); godz. 20.30 audycja wieczorna Wyk. ork. 58 p. p. pod batutą kpt. Maks. Chmielewicz, Zofia Zmigród-Fedyczkowska, art. op. sopran, Rom. Juraszek, art. dram. (recytacje) kplm. Bolesław Tyllja (akomp.); godz. 21.45 audycja wesoła w wyk. p. Sylwestra Wesolowskiego, prof. Marjan Sauer (akomp.); godz. 22.00 sygnał czasu, „Z nad krawędzi“ (pogadanka brata Cezarego); godz. 22.15 ostatnie wiadomości prasowe; godz. 22.20 komunikat sport. i policyjny; godz. 22.35 muzyka taneczna z kabaretu „Apollo“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.45 muzyka gramofonowa; godz. 14.45 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 skrzynka pocztowa; godz. 15.50 muzyka z płyt; godz. 16.20 „O Karolu Miarce“; godz. 16.40 płyty gramofonowe; godz. 16.55 lekcja języka angielskiego; godz. 17.10 odczyt; godz. 17.35 utwory J. Offenbacha w wyk. orkiestry; godzina 19.15 „Komunikat rolniczy“; godz. 19.30 płyty gramofonowe; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godz. 20.00 wieczór narodowościowy rumuński Feljton o Rumunji; godz. 20.15 koncert muzyki rumuńskiej; wyk. Elżbieta Cortus (fort.), Stefania Millerowa (sopr.), Wł. Lewinger (skrzypce), Roman Micewski (fort.) i prof. L. Urstein akomp.; godz. 21.00 słuchowisko z okazji święta rumuńskiego; godzina 21.45 koncert; godz. 22.30 płyty gramofonowe; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Huzen (1875 m) 20.55 koncert symfoniczny: Koenigswusterhausen (1635 m) 12.00 koncert z Gdańska, 15.00 koncert fort., 16.30 koncert, 18.00 koncert solistów, 20.00 koncert; Davenport (1554 m) i Londyn (261 m) 21.15 koncert symf., 23.35 muzyka taneczna; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 19.30 koncert chóru, 20.30 kabaret, 22.00 muzyka taneczna; Kalundborg (1154 m) 20.00 muzyka operetkowa, 21.20 koncert solistów, 22.05 wieczór rumuński; Oslo (1071 m) 21.50 koncert solistów, 22.35 muzyka taneczna; Budapest (550 m) 21.35 koncert solistów, 22.20 ork. cygańska; Wiedeń (516 m) 20.25 koncert, 21.20 słuchowisko, 22.15 muzyka popularna; Mediolan (501 m) 20.45 „Trzy życzenia“ opt. Ziehrera; Praga (486 m) 19.45 muzyka egzotyczna, 21.00 wieczór rumuński; Rzym (441 m) 21.00 „Madame Butterfly“ op. Pucciniego.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KRONIKA TOWARZYSKA

— Koło Śpiewu im. Moniuszki urządza w sobotę, dnia 21 b. m., o godz. 20 zabawę taneczną z różnymi niespodziankami w sali Ogrodu Zoologicznego. Zw. 11 948/2 Zarząd.

Dnia 16 listopada 1931 zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, mój ukochany mąż, nasz najdroższy ojciec, teść, wuj i dziadek, ś. p.

Walenty Jakubowski

w 83 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19 listopada z zakładu św. Józefa o godzinie 2 po południu.
O czym donosi

w ciężkim smutku pogrążona
rodzina.

Za spokój duszy ś. p. Zmarłego odprawi się msza św. żałobna w piątek, dnia 20 listopada, o godz. 8,30 rano w kościele Farnym.

Poznań, ulica Wodna 15.

Pw 8 857-46.51

Dnia 16 listopada b. r. zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec i dziadek, ś. p.

Władysław Wieniawa - Chmielewski

były właściciel majątku Jeleń, pow. brodnicki

przeżywszy lat 74. Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu w czwartek, dnia 19 b. m., o godzinie 2,45 po południu z kaplicy cmentarnej w Dębcu. Nabożeństwo żałobne nazajutrz w kościele Bożego Ciała.

zw 11 945

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i wnuki.

Wojnowo, Krobła.

Przewielebnemu X. Prałatowi Stychłowi, Panu Prezydentowi Cyrylowi Ratajskiemu, Panu Prezesowi Witoldowi Hedingerowi, pp. członkom Magistratu i Rady Miejskiej. Urzędnikom Wydziału I Magistratu, Urzędnikom i Funkcjonariuszom biur i zakładów miejskich, Znajomym i Krewnym, którzy wzięli udział w odprawieniu do grobu zwłok ś. p.

Józefa Walkowiaka

dyrektora biur miejskich

i złożyli dowody Swego współczucia i życzliwości, składamy na tej drodze z głębi serca płynące

podziękowanie.

zw 11 942

Żona z dziećmi.

Dnia 14 b. m. odbył się w Kikole pogrzeb ukochanej, ś. p.

Zofji Nałęcz

córki Władysława i Jadwigi z hr. Krasińskich Nałęczów, zmarłej dnia 11 b. m. w kwiecie wieku, po krótkich i ciężkich cierpieniach, zaopatrzona św. Sakramentami, o czym Krewnych i Znajomych zawiadamiają

Pw 8 856-64.319

pogrążeni w bólu
rodzice i rodzeństwo.

Dnia 16 listopada 1931 r. o godz. 13 zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa i najtroskliwsza matka, babcia i teściowa, ś. p.

z Gulińskich

Marja Kozłowiczowa

wdowa po nauczycielu

w 62 roku życia. Eksportacja zwłok z domu żałoby do kościoła paraf. w Kostrzynie, odbędzie się w czwartek, 19 b. m., o godz. 9-tej, poczem nabożeństwo żałobne i pogrzeb na cmentarz w Czerlejnje.

W głębokim żalu pogrążone

Kostrzyn, 17 listopada 1931 r.

dzieci.

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

zw 11 951

Dnia 16 listopada, o godz. 6.30 rano, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony kilkakrotnie Sakramentami św., w 74 roku życia, mój dobry i kochany mąż, nasz troskliwy ojciec, teść, brat i dziadek, ś. p.

Władysław Matuszewski

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 19-go b. m., o godz. 3 po południu, z domu żałoby Nabożeństwo żałobne w tym samym dniu o godzinie 8,30 rano.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Smigiel, Krotoszyn, Kościan, Paris, Berlin.
Nowe Miasto, Poznań. dw 1619

Wielebnemu Duchowieństwu, Szan. Dyrekcji Banku Cukrownictwa, Koleżankom i Kolegom, wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za szczere wyrazy współczucia oraz wieńce i liczny udział w pogrzebie mojej najdroższej żony, naszej najlepszej matczki, najukochańszej córki i siostry, synowej i bratowej, ś. p.

Marji Radoszewskiej

składają serdeczne

Bóg zapłać!

W głębokim smutku pogrążeni
mąż z dziećmi i rodzina.

rw 3 499

Słomę prasowaną

żytnią, pszenną i owsianą

kupuje w każdych ilościach „RAIFFEISEN“ Hurtownia Towarów, Spółdzielnia zap. z ogran. odp. w Katowicach. ul. Gliwicka nr. 3, telefon nr. 630, 643 i 3152. zw 11943

Specjalności firmy

MIESZKANIE

6 pokoi frontowych przy ul. Gwarnej, III piętro, od 1 grudnia wpro-t od gospodarza do wynajęcia. Zgłoszenia do „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 46,36 Pw 8 855-46.86

Dnia 17. 11. 1931 r., zasnął w Bogu, po krótkiej chorobie, nagle, zaopatrzonej Olejami św., mój najdroższy, nigdy niezapomniany mąż, nasz najukochańszy, troskliwy ojciec, brat i szwagier, ś. p.

Wincenty Smolarkiewicz

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 18 b. m. o godz. 3 po poł. z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny. Msza św. nazajutrz o godzinie 8,30 w kościele parafjalnym.

Poznań, Za Bramką 4.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z synami.

zw 11 941

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Wnoszę odwołania przeciw wadliwym i krzywdzącym wymiarom podatku dochodowego na rok 1931,

opracowuję wnioski o **ulgowe świadectwa przemysłowe na rok 1932**, przyjmuję zlecenia we wszelkich najzawilszych sprawach podatkowych i takowe przeprowadzam **szybko i skutecznie** o ile zachodzą ustawowe warunki.

JANUSZ GAŚIEWSKI,

absolwent Wydziału prawno-ekonomicznego U. P. — b. etatowy urzędnik Wydziału podatkowego Izby Skarbowej w Poznaniu
telefon 54-10 POZNAŃ, 27 Grudnia 5 telefon 54-10

Wyciąć!

Szczęście i dobrobyt przez

LOS I. Kl. 24 Polskiej Państwowej Loterii Klasowej

Główna wygrana 1 000 000 zł

oprócz tego 25 premii i wygranych po
zł 500 000, 475 000, 450 000, 400 000
i t. d.

Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10,— 1/2 losu 20,— 1/1 losu 40,—

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia Swego w najszczęśliwszej i znanej kolekturze

Juljana Langer, Poznań

Centrala Wielka 5

Oddz. Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol).
Tel. 16-37, 31-41. P. K. O. 212 475.

Zamówienia piśmienne załatwia się odwrotną pocztą.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 24 Polsk. Lot. Państw.

1/4 los. po 10,— zł

1/2 los. po 20,— zł

1/1 los. po 40,— zł

Należytość uiszczyć natychmiast po otrzymaniu losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę załączonym.

Imię i nazwisko

Dokładny adres

Wyciąć!

Lokal handlowy

przy Placu Wolności 2

(zajmowany przez firmę Nowicki i Grünastel)
jest od 1. 1. 1932 do wynajęcia. Zgł. przyjmuje
W. Szymański, Stary Rynek 80/82, I. ptr.
zw 11947

PIECE

kuchnie westfalskie,
rury, kolana, płyty
z kragami, kuchenki
naftowo-gazowe, że-
lazka elektryczne, ga-
zowe i okowicane,
wagi i ciężarki
tanie

A. KOSZEWSKI

Poznań, St. Rynek 61.

Pw 8654 41 365

Sprzedam korzystnie:

3 motory elektr. 12 i 8 Ps 110 volt
platformę na 5000 kg.
szafę żelazną
papę na zapęd
50 tarcz
pluczkę
2 krajaniki do buraków
2 strugarki do ziemniaków
samochód Landauer.

Zgłoszenia do eksp. Kurjera
Pozn. pod dw 1620

"Estetyka"

Pierwsza Lecznica Chirurgiczno-KOSMETYCZNA

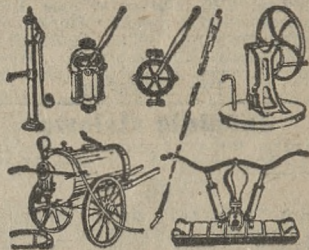
WARSZAWA, ul. Kredytowa nr. 9, tel. 222-06

WSZELKIE OPERACJE CHIRURGICZNO-KOSMETYCZNE
jak usuwanie w drodze operacyjnej nadmiaru skóry
i fałd oraz innych zniekształceń: twarzy, oczu, ust,
nosa, uszu, piersi, kończyn górnych i dolnych, nad-
miaru tłuszczu brzucha i bioder, leczenie żyłaków itp.
Kierownictwo Lecznicy objął chirurg-kosmetyk. Pokoje
na stały pobyt z utrzymaniem i opieką lekarską.
Godziny przyjęć codziennie 11—13 oraz 16—18 (oprócz
sobót, niedziel i świąt). Pw 8411-62.356

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919
Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu
swoich właściwości: w rozpaczyliwych wypadkach wszystkich
liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, eczemie, pryszczach,
wyrzutach wszelkiego rodzaju czerwoności iwarzy i nosa, odmro-
żeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o cel użyteczności.
Świetne uznanie. Jeżeli bez skutku zwróć pieniądze.
Cena: 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry.
bez portorium. nw 4425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN” Gdańsk 2, Handegasse 43.

Wszelkie POMPY i części za-
mienne pomp. SIŁAWKI zwy-
kie i połączone z beczką do-
pożaru, polewania szos, ogro-
dów i t. p. celów po eca naj-
większa w kraju fabryka pomp
studziennych.

Inż. W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)
zał. 1868 r.

Cenniki na żądanie. Duże rabaty.
Pw 8490-31.50

Ozdoby

CHOINKOWE

tanio — wprost z fabryki. Kom-
plet bogato asortowany tylko zł
6,85. Podwójny zł 13,— KOLEN-
DY dodajemy DARMO. Wysył-
ka w skrzynce. Placi się przy od-
biorze. Za przesyłkę dolicza się
2 zł. Zamawiajcie natychmiast.
Fabryka Dobrzyńskich, Warszawa,
Karmelicka 15 A 1. nw 6 957

SŁOMĘ

żytnią prasowaną oraz

SIECZKĘ

zdrową, suchą, w partjach wa-
gonowych, sprzedajemy za
gotówkę. Oferty do eksped.
Kurjera Pozn. pod zw 11 944

Racjonalno-indywidualna kosmetyka

Środki i sposób Paryskiego Uniwersytetu de B-
i amerykański. Oddłuszczenie parafin etc.
Trwałe barwienie brwi i rzęs.

„IRNIS”

Instytut Hygieniczno-Kosmetyczny

Piekary 5.

Tel. 25-91.

dw 1521

Tiule Hafty Koronki

Dodatki do Bielizny

Ogromny wybór!

Po znanych niskich cenach poleca

WIELKOPOLSKA FABRYKA BIELIZNY

W. RAKOWSKI

Poznań, ul. Pocztowa 1. Pw 8042 42,1

Drzewo rąbane i opałowe sprzedaje najtaniej

DRWALNIA P. O. „CARITAS”.

Ceny z dostawą w dom:

Koszyk rąbanego drzewa zł 0,70 1 m. drzewa rąbanego zł 20,—
1 m. drzewa rżniętego zł 19,— 1 m. szczapów zł 18,—

Zgłoszenie przyjmuje Centrala, Nowy Rynek 13, tele-
fony 55-88 i 13-80, oraz Agentury. zw 11940

L. cz. 4. K. 7/30. 13/30 i 14/30.

PRZETARGI PRZYMUSOWE

Nieruchomości położone w Dobrojewie, Bielejewie i No-
salewie, powiat Szamotuły, i w chwili uczynienia wzma-
nek o przetargu zapisane w księdze gruntowej dóbr rycer-
skich Dobrojewo tom IV, dóbr rycerskich Bielejewo tom V
i dóbr rycerskich Nosalewo tom V na imię hrabiego Fran-
ciszka Kwileckiego w Dobrojewie względnie w Warszawie
ulica Smolna 16, zostaną w drodze egzekucji: a) Dobro-
jewo jak wyżej dnia 11 grudnia 1931 r. o godz. 9.30 przed
południem; b) Bielejewo i Nosalewo jak wyżej dnia 12 go
grudnia 1931 r. o godz. 9.30 przed południem, wystawione
na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, sala nr 11.

A) Dobra Dobrojewo składają się z następujących

obszarów:	783.90.63 ha z czystym dochodem 4 059.69 tal.
rola	8.14.40 „ „ „ „ 46.30 „
podwórze	9.17.21 „ „ „ „ 792.05 „
ogród	114.75.44 „ „ „ „ 38.12 „
łaki	73.88.10 „ „ „ „ 24.50 „
woda	19.59.74 „ „ „ „ 569.21 „
pastwisko	643.11.68 „ „ „ „ 0.31 „
las	80.20 „ „ „ „ „
pustki	1.07.80 „ „ „ „ „
drogi	1.07.80 „ „ „ „ „

1654.45.20 ha. Czysty dochód 5 530.18 tal.

i są zapisane pod artykułami matrykuły 1, 5 i 10 obszaru
dworskiego Dobrojewo, Binina folwarku, gminy i dworu
i Dobrojewo lasu. Budynki są zapisane pod nr. 1 i 14 księ-
gi podatku budynkowego i składają się z następujących
zabudowań obwodu dworskiego Dobrojewo: pałac z pod-
wórzem, 3 kuchnie 4 domy, 13 domów rodzinnych, 15 chle-
wów, 2 kurniki, obora i świnia, 2 stodoły, obora, mle-
czarnia, śpichlerz, 5 szop, stajnia i remiza węgłarnia, lo-
downia, gorzelnia, budynec dla stróża, 2 świnia, sto-
doła, lazienka, cegielnia, 2 szopy dla cegieł, dom dla cho-
rych, stajnia, kuchnia z pralnią, dom dla sikawki, dom
dla ogrodnika, świnia dla deputantów, buda dla dzie-
żawcy alei, szopa dla drzewa, waga, oranżeria i obora.

Pod nr. 2 księgi podatku budynkowego zapisane jest
leśnictwo Klemensowo, gdzie stoją następujące budynki:
dom mieszkalny z podwórzem, stajnia, stodoła, świnia-
nia, dom mieszkalny dla leśniczego z podwórzem, chlew
ze stodołą, tartak.

Pod nr. 7 księgi podatku budynkowego na obwodzie
dworskim Binino jest zapisany folwark Binino. Do niego
należą następujące budynki: dom mieszkalny z podwó-
rzem, świnia, kurnik, stodoła, stodoła ze śpichlerzem,
owczarnia, stajnia i obora, szopa, obora, 4 domy rodzin-
ne z 4 chlewami, 3 domy mieszkalne z 2 chlewami, obora,
świnia, obora dla deputantów.

Roczna wartość użytkowa wszystkich powyżej pod a)
wymienionych budynków wynosi 6 006 marek.

B) Dobra Bielejewo są zapisane pod art. matrykuły
6, 7 i 8 i leżą w Bielejewie, w Bininie w Głuchowie i Do-
brojewo las i mają następujące obszary:

rola	396.80.80	ha	czysty dochód	1 318.56	talar
łaka	67.03.70	„	„	396.03	„
podwórze	3.11.75	„	„	—	„
woda	7.35.40	„	„	10.17	„
las	379.84.00	„	„	286.38	„
pastwisko	35.50.10	„	„	22.52	„
ogród	8.67.06	„	„	33.95	„
	898.32.81	ha		2 067.61	talar

898.32.81 ha 2 067.61 talarów

Budynki są zapisane pod nr. 3, 4 i 8 księgi podatku
budynkowego. a) leżą na obszarach należących do obwodu
dworskiego Bielejewo, leśnictwa Forestowa, folwark Ste-
fanowo, folwark Bielejewo i Spibieda.

Pod nr. 3 księgi podatku budynkowego figurują: dom
mieszkalny z podwórzem, stodoła, obora, dom mieszkalny,
parownik i świnia.

Pod nr. 4 jak powyżej figurują: 2 domy mieszkalne
z podwórzem dla leśniczego, 2 chlewy z 2 stodołami, osob-
na stodoła.

Pod nr. 8 jak powyżej figurują: dom mieszkalny dla
urzędnika, świnia, 2 stodoły, owczarnia, 2 stajnie, obo-
ra, 6 domów mieszkalnych, 4 chlewy, obora i szopa dla
wózów.

Roczna wartość użytkowa wszystkich powyższych za-
budowań wynosi 630 m.

C) Dobra Nosalewo są zapisane pod art. matrykuły
9 i 16 obwodu dworskiego Dobrojewo i gminy Nosalewo
i należą do terytorium Nosalewo dwór, Nosalewo folwark,
Nosalewo gmina i Orliczko.

Składają się z następujących obszarów:

44	łaka	19.89.88	19	19	19	117.89	19
	pastwisko	6.28.40	19	19	19	33.86	19
	ogród	1.20.41	19	19	19	4.72	19
	woda	22.39.90	19	19	19	4.35	19
	podwórze	1.07.50	19	19	19	—	19

347.43.92 ha 1 110.96 talarów

Budynki są zapisane pod nr. 5 księgi podatku budyn-
kowego obwodu dworskiego Nosalewa. Składają się z na-
stępujących budynków: dom mieszkalny z podwórzem
dla urzędnika, świnia, obora, stajnia, kuźnia, obora
dla deputantów, stodoła, 3 domy mieszkalne, 2 chlewy, go-
ścińiec, chlew, dom rodzinny, świnia, dom mieszkal-
ny dla urzędnika, stajnia ze śpichlerzem, warsztat kolo-
dziejski, śpichlerz z remizą i szopa, kurnik.

Roczna wartość użytkowa budynków wynosi 570 m.
Wzmianki o przetargach zapisano w księgach gruntowych
dnia 31 października 1930 r.

Szamotuły, dnia 21 października 1931 r.
nw 6 982 Sąd Grodzki.

W sprawie upadłościowej nad majątkiem Witolda Wy-
szynskiego w Starolecie, ul. Starolecka 18, — zwołuje się
walne zebranie wierzycieli na dzień 25 listopada 1931 r.,
godz. 10, pokój 29. Sąd celem rozpatrzenia wniosku
zawłodcy o uchylenie postępowania upadłościowego
z powodu braku masy i ewtl. złożenia sprawozdania kon-
cowego Poznań, dnia 3 listopada 1931 r. Sekretarjat 2-a
Sądu Grodzkiego. nw 6 981

3. K. 46/31. PRZETARG PRZYMUSOWY. Nierucho-
mość położona w Inowrocławiu i w chwili uczynienia
wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Ino-
wrocław k. 1855 na imię Józefa i Salomei małżonków Rut-
kowskich z Inowrocławia jako właścicieli po polowie —
zostanie dnia 19 stycznia 1932 r., o godz. 10, w drodze egze-
kucji wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie.
Inowrocław, dnia 12 listopada 1931 r. Sąd Grodzki.
nw 6 980

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1811)

1 t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Chcesz

się wzbogacić kup losy Loterii Państwowej u Wład. Billerla, św. Marcina 19. Ciągnięcia już 19 listopada. nw 6929

Majątek

386 móg powiat Mogilno w wysokiej kulturze i z doskonałym pełnym inwentarzem budynki maszynowe przy 100 000 zł wpłaty na sprzedaż lub wydzierżawie doskonałemu rolnikowi. Do objęcia 50 000 zł potrzebne. Oferty Kurjer Poznański zdp 84 620

Sypialnie

nadzwyczajnie sprząda tylko stolarnia Kwiatowa 6 zdpw 84 662

Parcele 50 gr metr²

Każdy kupujący może otrzymać 19-letnią 6% pożyczkę na spate ziem. budowę założenie gospodarstwa warształu pracy. Informacje — Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 15, telefon 37 15. Pw 8 465-43 57

„Centrala mebli“

Swarzędz naprzeciw poczty poleca meble po cenach niskich. Wielk. wybór. Pw 8 477-8 30 25 5

Buldożkę

francuska 3-miesięczna rasowa biała sprząda Zarząd dóbr Majdan, Kolbuszowski. nw 6058

Sprzedam

wyszynek wódek — restauracja, stary zaprowadzony. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 84 724

Mleczarnia

Parowo - Motorowa z filjami do sprzedania w powiatowym mieście. Interes rozwinięty i w pełnym ruchu. Oferty proszę kierować do Kurjera Poznańskiego pod zdp 84 349

Kwiaciarnia

zaprowadzona od lat 10-ciu w dużym mieście pow. (około 90 000 ludn.) zaraz do sprzedania. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdp 84 351

Parcele

budowlane Wały Leszczyńskiego, Brama Warszawska Szelaż, ul. Bukowska, Ławica, Górczyn sprząda. „Osadopol” Rzeczypospolitej 9 zdp 84 133

Harmonjum

sprządam. Ogrodowa 13 dom ogrodowy miesz. 23. zdp 83 962

Fortepian

sprządam Wały Król. Jadwigi 2. Pietryga. zdp 83 961

Skład

towarów krótkich w powiatowym mieście wojsko gimnazjum, przy ruchliwej ulicy dobrze prosperujący. Wpłaty 12-15 000. Oferty Kurjer Poznański zdp 83 663

Siostry Streich

teraz Gwarna 15

Robótki

rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Tw 502

Okazyjnie

sprząda kupuje meble używane garderobe różne inne przedmioty. Nowy Dom Komisowy W. z. na 16. Pw 8573-57 406

Płaszcz

jesiennie zimowe nadeszły Piekne modele w olbrzymim wyborze po cenach rewelacyjnie niskich poleca P. Szerza wińska: Ska i Wodna 1 — Przyjmujemy asygnaty Kredytu. Pw 8469-39 69

Meble

używane, oraz inne przedmioty sprząda i kupuje Poznański Dom Komisowy Dumnickańska 3. Telefon 24-42. Pw 8472-1 05

Antykwarnia

Antonięgo Pióro, Marcinkowskiego 28. poleca bezkonkurencyjnie upiększenia mieszkaniowe. Pw 8747-45 15

1,25 północzochy jedwabne maco 0,85; prima 1,45; welna jedwabie 2,75; welniane 1,75; prima Bemberg 3,35; dziecięce od 0,35; torebki damskie skórkowe nowos 4,90; parasole 4,50; modny 5,55; berety czeskie 1,35; czapki nowos 1,75 biustonosze 0,75; koszule dzienne 1,50; nocna 3,50. Największy wybór najtaniej tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdp 85 054

Piece

kucharki kafilowe przenośne tanio poleca Milich, Dolna Włda 21. zdp 85 012

Skład kolonjalny

dobre zaprowadzony, korzystnie sprządam. Łazarz, Śniadeckich 4. zdp 84 964

Gospodarstwo

prywatne 43 móg ziem burszaczana, budynek nowe sprządam 14 000. Wrocławska 19 mieszkanie 1. zdp 85 156

1,50 ciepła koszula

meksa trykotowa. Dżenna 2,90 wierzchnia zefirowa 4,85 smokigowa 6,75 kołnierze sztywne 0,65, krawaty od 0,75 czapki 1,75 rekawiczki ciepłe 0,65 welniane podwójne 1,65 nappa podszewka 4,75 getry 1,65 skarpety 0,30, mocne 0,33, jedwabne 0,75 welniane 1,60 najtaniej największy wybór tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym. Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. zdp 85 055

Nowości

na sezon jesen ny tweedy już od 2,25 na płaszcze kostjumy od 5,50 georgette welutiny na suknie crepe-de-chine od 5,50 crepe georgette od 7,25 w wszystkich kolorach poleca hurt. i detal. W. Groszkie wicz, Poznań Wrocławska 3. Pw 8 666 44 35

2,90 kamizelka damska

Zemper jedwabie 3,75 prima 9,85, garsonki damskie elegancie welniane 6,50, pullovery mekie 2,25, deseniove 8,25 Nowos suwaczem 5,75, dziecięce sweterki 1,50 deseniove 2,50, welniane 4,90, szale — ciepły 0,65, elegancie biały 1,45, rypsovy 1,90, chustki nowos 1,90 najtaniej, największy wybór tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska Wielkie Garbary 40, naprzeciw Wodnej. zdp 85 056

Skórki

lamy ceny hurtowne Hankiewicz Wielka 9 (wchód Szewska) rw 3431

Jadalnie

kompl. 12 krzesel jak nowa — sprząda Mickiewicza 9, m. 5. zdp 85 004

Łóżka

hotelu francuskiego, stoliki szafy, stoły kanapy, umywalki materace wiósenne. Składowa 4, podwórze od 11-16. zdp 85 011

Skład

spożywczy, zaprowadzony, magiel, mieszkanie z powodu choroby zaraz sprządam. Adres wskazuje Kurjer Poznański zdp 84 966

Szaf

kilka do garderoby robotniczej, każda dla trzech oddzielnie, zamkami tanc Sztańca kamień, madlo, fryzarka, piec stolarski do klejenia, magiel pokojowa, maszyna Sngera, piec duży lany, lańcuchy pasy transmisyjne grube Ul. Staszica 21, właściciel domu. zdp 84 947

Szklanki szlifowane Kieliszki szlifowane Najlenszą porcelanę

Noże, widelce łyżki, całkowite wyprawy tanio tylko wprost w Hurtowni Porcelany. Wroniecka 24 podwórze. zdp 85 246

Skład

kapeluszy z ubikacją na inną branżę Półwiejska 30 skład 4. zdp 84 946

Bufet

umywalka marmurowa płytą tanio. Dąbrowskiego 7 m. 5. zdp 84 942

Dla ogrodnika

8 móg ziem z łaką za 4000 zł sprządam pod Poznaniem Ochowski Janikowo Poznań 10. zdp 84 951

Dom

położony w ogrodzie 5 ubikacyjny dworzec, szosa autobusy w miejscu. Matuszewska Czerwonak Poznań 10. zdp 84 950

Witold Leworski

Obrazy i oprawa

tylko Wrocławska 36 największy wybór najniższe ceny. Pw 85 19 20 41 43 1

Najszczęśliwsze

losy Loterii Państwowej poleca Kędziora Poznań Seroca 56 zdp 73 774 5

Skład

spożywczy, dobry sprządam tanio. Adres Kurjer Poznański zdp 85 021

Skład zegarmistrzowski

złotniczy naistarszy

w mieście wojewódzkim 60 tys. mieszkanców z powodu choroby i starości do sprzedania lub przyjąć wspólnika. Oferty Kurjer Poznań zdp 84 975

Spód

futrzan (niedzwiedzie) bardzo obszerny do podróży lub samochodu 75 złotych. Za Branka 5b, mieszkanie 6. zdp 84 974

Bufet klubowy

do oddania. Mieszkanie 2 pokoje kuchnia do dyspozycji. Warunki do umowy. Kaucja pożądana. Zgłoszenia piśmienne „Par” pod 46,16. Pw 8 649-46 16

Pianino

na sprzedaż Wierzbicice 6, mieszkanie 6. zdp 84 984

Sprzedam

lub wydzierżawie dom w Pobiedziskach Czarniejewska 4, od zaraz. zdp 84 969 70

Skład cukierków

zaraz na sprzedaż tanio z powodu choroby za gotówkę zł 2.500-3.000. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 85 168

Kolonjalka

stara, zaprowadzona z masłem. Mieszkanie 2 pokoi kuchnia, duże piwnice, górka. Kurjer Poznański zdp 85 118/19

Kanarka

z klatką sprządam tanio, przeprowadzka. Oferty Kurjer Poznański zdp 85 077

Używane

meble okazyjne. Kozłowski, Szewska 15. zdp 85 084/85

Szpicki

białe, młode, czyste, rasy. Biała 1a, przy Grunwaldzkiej, m. 11 zdp 85 043

Smoking elegancki

średnia figura, tanio na sprzedaż. Marsz Focha 19 m. 5. zdp 85 060

Okazja

klarnet oraz flet sprządam korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdp 85 063

Limuzynę

„Steyer”. 6 cylindrów jak nowa, zaraz za 4 ceny sprządam. Hotel Dworcowy, Oborniki. zdp 85 064

Futro

sealowe nowe korzystnie. Półwiejska 37 m. 4. zdp 85 067

Skład

z urządzeniem św. Marcina, towarem lub bez tanio sprządam. Adres poda Kurjer. Poznań. zdp 85 062

Futro

nadające się dla szofera. Woźna 14a, II. m. 10. zdp 85 087

Piec

gazowy, stojący sprządam. Trybalski Plac Sapieżyński 11. zdp 85 205

Skład

blawatów i tow. krótkich rynek leżycki sprządam z towarem lub bez. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 85 258

Gospodarstwo

60 morgowe, dobrej ziemi, budynek dobrym stanie korzystnie sprządam. Cena według ugody. Stanisław Majchrzycki, Kaliszanki p. Wągrowiec zdp 85 260

Parcele

budowlane bardzo dobrym położeniu, na dogodnych warunkach sprządam. Korpok, Krzyżowniki przy stacji Ławica. zdp 85 242

Skład

kolonjalny sprząda kuchenne mieszkaniami tanio sprządam Swarzędz Rynek 34. zdp 84 948

Modny

wózek dziecięcy sprządam. Reja 2 m. 8. zdp 84 955

Piekarnię

Poznań bardzo dobrze prosperująca mieszkanie 4 pokoje kuchnia sprządam tanio z powodu stosunków rodzinnych. Strzałkowski Ostrówek 10. zdp 84 983

Fabryka mechaniczna

w Poznaniu w biegu bardzo korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdp 84 915

Probiernia

wódek i detal, sprząda tytoniu w śródmieściu z koncesją sprządam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdp 84 914

Gospodarstwo

25 móg roli sprządam, Michał Adamczyk Krzyżowniki. zdp 84 908

Skład

kapeluszy z towarem w Ostrowie 3 pokoje z wygodami i meblami za 2000 odstąpię. Kozin Półwiejska 5. zdp 84 990

Koń

na sprzedaż. Wielkie Garbary 49 K. Swierkowski. zdp 85 154

Ubranie

granatowe, 2 płaszcze meskie. — Mikołajczak Pocztowa 5. zdp 85 248

Kolonjalka

mieszkanie, towar sprządam. — Adres Kurjer Poznań. zdp 85 256

Konia

wóz 3 cal. i kase National sprządam. Bóznicza 14. zdp 85 211

Pościel

i frak na średnią figurę sprządam tanio. Wielkie Garbary 48, mieszkanie 5. zdp 85 196

Resztówka

490 móg bonitacja 420, całkowitym żywym, martwym inwentarzem przy Poznaniu cena 300 zł morga. Lech, Poznań, Grobla 22. Telefon 29-45. — Na odpowiedź znaczek. zdp 85 065

Skład

urządzeniem w pobliżu Starego Rynku tanio. Oferty Kurjer Poznański zdp 85 212

Skład

nadający się na każdą branżę w najlepszym położeniu na Jeżykach sprządam natychmiast. — Dąbrowskiego 52. zdp 85 108

Parcele

budowlana przy kościele Łazarzskim korzystnie sprząda. Poplińskich 11, m. 6. zdp 85 115

Wózek

reżny. Degórski, Dąbrowskiego 88. zdp 85 138

Kiosk

w dobrym punkcie, 1.800 na sprzedaż Adres Kurjer Poznański zdp 85 149

Sprzedam

dom z ogrodem i dwie morgi roli 3 km od Wrześni, nadający się dla ogrodnika lub innego zawodu. Zgłoszenia do Oredown. zdp 85 192

Restaurację

sprządam z koncesją Sulecki, Strumykowa 4. zdp 85 188/9

Morwa

4-letnie drzewka, sztuka 1,50 poleca Skowroński. Sierpowo, poczta, stacja Bojanowo-Stare. zdp 85 267

Sieczkarke

reżną i różne meble korzystnie sprządam. Junikowo 28. zdp 85 257

Skład

kolonjalny, mieszkanie, pokój kuchnia sprządam z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa. Adres Oredownik zdp 85 239

Linotyp

dwumagazynowy

w dobrym stanie okazyjnie sprządam za gotówkę, ewentualnie na raty. Oferty: Skończyk, Warszawa, Mokotowska 25. Pw 8 470-62 351

10

wysokocielnych jałowic

rasy nizinnej o pięknych figurach, po bardzo młodych matkach na do oddania w cenie umiarkowanej obora zarodowa Buczek Wielki poczta Rychtal. zdp 85 177

Pianino

Ecke (Ibacha fortepian) korzystnie sprządam św. Marcina 22 parter wysoki. zdp 85 161

3,75

rekawiczki skórkowe Nappa zimowe 4,75, trykotowe 0,65, szale 0,60, białe 1,25, chustki nowos 1,90, getry 1,60, p. o. wery meskie 2 zł, suwaczem 5,75, dżempry jedwabie 3,75, północzochy damskie 1,25, Prima Bemberg 3,25, maco 0,80, welna jedwabie 2,70, skarpetki 0,30, 1,50, koszula ciepła meska. Ceny bezkonkurencyjne. Skład fabryczny. Władysław Trojanowski, Wielkie Garbary 36, obok Wielkiej. Pw 8846-58 32

Jadalnie stylowa

bardzo tanio sprządam. Stolarnia, Bukowska 9. zdp 85 200

60

móg pszennej ziemi, budynek welbowane, inwentarze stajnia, miesz. cena 16 000, wpłaty 10 000. Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdp 85 216

Łóżka

metalowe i wózek dziecięce poleca z powodu likwidacji tego artykułu niższe ceny kosztów „Serwis”. — W. Zietek, Poznań, 27 Grudnia 2. Pw 8862-46 43

Futro

plżmowce, kołnierzy wydra okazyjnie sprządam. Dąbrowskiego 9/11, m. 8. zdp 85 220

Mieszkanie
1 pokój kuchnia, balkon, ogród przy dworcu Lubon, do wynajęcia zaraz. Adres wskazuje Kurjer Poznański z dw 84 968

Oddam
jednopokojowe mieszkanie (pokój kuchnia korytarz) za zwrotem kosztów własnych. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 028

Mieszkanie
pokój i kuchnia na przedmieściu, dzierżawa 720 zł za 2 lata z opłatami. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 028

Pokój
próżny. Gospodarz. Bluszczowa 4. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 033

Pokój
kuchnia 1.000 1/4 roku, miesięcznie 40. Sulecki, Strumykowa 4. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 164

Dwa
pokoje, kuchnia, Osiedle przy Warszawskiej Powidzka 22. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 150 a

2 pokoje
kuchnia, odstęp, zgoda gospodarza dzierżawa miesieczna. Dolna Włda 64. m. 2. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 096

Pokój
z kuchnią umeblowany z centr. ogrzewaniem, elektr., gaz, do wynajęcia. Błona 9. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 099

3 pokoje i kuchnia
z elektrycznością i wodą w osobnym nadziemnym domu, 3 minuty od tramwaju, wraz z 1/2 morgowym ogrodem, do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 079

Ubikacje
warsztatowe, wydzierżawie na mieszkanie, warunki remont - dzierżawa. Pocztowa 20. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 223

Mieszkanie
1-2 pokojowe centrum, całkowite urządzenie 2.000. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 249

Mieszkanie
6 pokoi, komfort, przy parku Włsona, bez odstepnego, do gospod. rca. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 089

Mieszkanie
frontowe 3 pokoje kuchnie oddam za pożyczkę 12 do 15 000. — Spieszne oferty „Par” pod 46.31. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 246 31

10 000 — 15 000 zł
poszukuje do mego dobrze zaprowadzonego przedsiębiorstwa w list hipoteczny. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 183

W Swarzędzu
mieszkanie 6 pokoi, łazienka, nadające się dla lekarza, do wynajęcia od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 252

9 SZUKA MIESZK

Mieszkania
3-4 pokojowe z łazienką za czynszem zgóry poszukuje od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 471

Mieszkania
3 do 4 pokojowe poszukuje, — Zgłoszenia i warunki do Kurjera Poznańskiego z dw 84 952

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje dwóch ewtl. jednego z kuchni wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 912

Próżnego
pokój poszukuje. Pilne zgłoszenia Plac Sapieżyński 11. Jądolajnia. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 018

2
pokoje kuchnie blisko śródmieścia poszukuje. Czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 041/2

Emeryt
zależy płatnik szuka 2-3 pokojowego mieszkania przynależności, okolica Wierzbice. — Grudnia. — Czynsz miesieczny. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 059

Szukam
2-4 pokoi, kuchnie, słonecznych, śródmieście, zapłaci czynsz zgóry dwa lata lub dam odstepne. — Oferty Kurjer Poznański z dw 85 126

Mieszkania
4-5 pokojowe I lub II, piętro poszukuje wyższy urzędnik od 1. 1. 32. Czynsz normalny bez zapłaty zgóry. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 44.44. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 204

Poszukuję mieszkania
bez odstepnego w centrum 5-8 pokoi. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11 pod 46.37. Pw 8865 46.37

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pokój
kuchnia, zamieniam na jeden pokój. Adres Kurjer Poznański z dw 84 916

11 POKOJE UMEBL

Dwuosobowy
studentom Ratajczaka 11 a. wejście 3. mieszkanie 69. z dw 89 073

Frontowy
taraz Działalskich 3. mieszcz. 4. z dw 83 729

2 pokoje
łazne sypialni i mieszkalni jasne i słoneczne, elektryczność i wszelkie wygody Cieszkowskiego 1. mieszkanie 5. z dw 82 037

Dwuosobowy
panom utrzymaniem — bez dogodnych warunkach Babińskiego 7. mieszkanie 1. z dw 85 030

Panu
zaz. Mickiewicza 11. III. pra. wo. z dw 84 343

Eleganckie
2 lub jeden ewentualnie używane kuchnie. Gaiowa 4. m. 9. z dw 85 031

Dwuosobowy
kuchnia. Matejki 45. m. 4. z dw 85 014

Czysty
ładny pokój, lepszym panu. — Pościel pożądana. Szamarzewskiego 8. m. 7. z dw 85 015

Centrum
jedno-dwuosobowy, dobrze umeblowany elektryka. Szkolna 11. mieszkanie 8. I. z dw 84 983

Plaszcz
sportowy beżowy (watołinie) tania. Piekary 25. m. 3. z dw 84 901

Pokój
wszelkie wygody, telefon. Matejki 60. m. 8. z dw 84 906

Dworcu
Focha 27. m. 12. z dw 84 816

Frontowy
jedno-dwuosobowy. Składowa 11. mieszkanie 9. z dw 85 044

Niekrepujący
jeden lub dwa (łazne) utrzymaniem, bez usytuowanemu. Ratajczaka 9. mieszkanie 8. z dw 85 053

Pokój
2-3 osobom zaraz. Poznańska 58 a. mieszkanie 1. z dw 85 020

Pokój
dla dwóch panów. Kraszewskiego 4. m. 8. z dw 85 163

Wspólny
panom lub bezdzielnie małżeństwu. Strumykowa 25. m. 5. z dw 85 090

Klatki
schodowej spokojnemu panu. — Wielkie Garbary 29. m. 8. z dw 85 091

Wspólny
dla studentki zaraz. Poznańska 57. m. 8. przy Jasnej. z dw 85 102

Małżeństwu
pokój św. Wojciech 14/15. m. 17. z dw 85 051

Niekrepujący
czysty, ciepły, pokój. Dolina 3. m. 7. z dw 85 076

Panny
na wspólny. Wielka 9. mieszkanie 8. z dw 85 057

Pokój
dwa. Jednoosobowy, niekrepujący, słoneczny zaraz. Kanałowa 7. II. prawo. z dw 85 186

Panu
niekrepujący panu. Staszica 9. m. 4. z dw 85 220

Wspólny
panu. Półwiejska 33. II. lewo. z dw 85 218

Pokój
umeblowany 2 panom, panom. Kubiak, pl. Sapieżyński 3. III. z dw 85 113

Tani
pokój. Grunwaldzka 11. m. 6. z dw 85 117

Śródmieście
dla pań, panów, tylny dom, parter, m. 51. Piekary 22. z dw 85 116

Pokój
małżeństwu, panom wynajme 1. Mostowa 4. I. lewo. z dw 85 136

Pokój
elektryczność, osobnem wejściem. Kopernika 4 a. m. 13. z dw 85 052

Cieple
niekrepujące, zaraz. Romanowska. Mostowa 4. z dw 85 058

Marcinkowskiego
16 II. prawo, utrzymaniem. wolny. z dw 85 061

Pokój
dobrze umeblowany na dwie osoby z dobrem utrzymaniem, telefon, łazienka. Bakowska. Aleje Marcinkowskiego 3 b. I. piętro. m. 17. z dw 85 071

Pokój
Piekary 8 a. parter m. 20. z dw 85 072

Pokój
dla pana. Ogrodowa 2. I. prawo. z dw 85 093

Pokój
dwuosobowy zaraz. Fr. Ratajczaka 17. m. 13. z dw 85 098

Pokój
z fortepianem panience. Krasieńskiego 3. mieszkanie 8. z dw 85 110

Dąbrowskiego
23 mieszkanie 7 słoneczny centralnem ogrzewaniem, utrzymaniem. jw 1.935

Blisko Uniwersytetu
dwuosobowy frontowy, słoneczny, elektryczność, ogrzewanie, utrzymanie, bez. Towarowa 20. mieszkanie 3. z dw 85 129

Pokój
frontowy. Matejki 38. IV. z dw 85 127

Ładny
pokój utrzymanie lub bez. Łakowa 9. mieszkanie 10. z dw 85 167

Pokoik
panience. Słowackiego 39. mieszkanie 10. jw 1.936

Lepszemu
panu frontowy 1. 12. — Wielkie Garbary 2. m. 5. z dw 85 123

Z telefonem
pokój duży również na biuro wydzierżawie. Wielkie Garbary 42. m. 3. z dw 85 201

Pokój
Skarbowska 14. mieszkanie 8. z dw 85 210

Pokój
umeblowany zaraz. Poznańska 27b. m. 5. pr. z dw 85 214

Dobrze
umeblowany. Piekary 9. m. 2. z dw 85 224

50 zł
elegancki dwom. Polna 3. mieszkanie 5. z dw 85 270

1-2
komfort, ciepło, u samotnej pani. Orzeszkowej 16. II. z dw 85 262

Dobrze
umeblowany pokój do wynajęcia. Kwiatowa 5. mieszkanie 9. z dw 85 263

Jedno - dwuosobowy
panom albo panom utrzymaniem lub bez od 1. Młńska 2. 16. z dw 85 245

Pokój
umeblowany skromnej panience. Szyperska 21. m. 7. r w 3 506

Pokój
wolny. — Górna Włda 42. III. prawo. z dw 85 250

12 SZUKA POKOJ

Pokoju
niekrepującego, dobrze umeblowanego elektryczność (zmienność) od 1 grudnia. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 517

Niekrepującego
używanie kuchni, małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 963

Pokoju
próżnego na biuro na Jeźcach poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 988

Próżnego
pokoju na biuro na Jeźcach poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 991

Pokoju
używanem saloniku śródmieście pierwsze piętro poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 956

Na biuro
pracy społecznej używania pokoju 2 razy tygodniowo przed południem w śródmieściu nie wyżej I. piętra. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod z dw 84 909

Małżeństwo
bezdzielne, inteligentne, solidne poszukuje dobrze umeblowanego pokoju z używaniem kuchni. — Oferty Kurjer Poznański z dw 84 931

Przyjezdny
bedacy od czasu do czasu w Poznaniu poszukuje pokoju niekrepującego na 1-2 godzin za każdorazową opłatą. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 339

Pokoju
skromnego dla panienki z wejściem z klatki schodowej własną pościelą zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 038

Pokoik
Jeźce. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 190

Szukam
dużego pokoju słonecznego, śródmięściu dla pani z dziewczynką, umeblowany lub bez zaraz. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 125

13 LOKALE

Warsztaty
60 kwm do wynajęcia. Zgłoszenia Wierzbice 31 n. stróża. z dw 83 977

Lokal handlowy
śródmieście, 3 obzerne pokoje na I. piętrze, nadające się również na biura adwokata lub lekarza zaraz lub od 1. 12. wynajme. Bliska wiadomość: Wielkie Garbary 8. I. Sławek, między godziną 16-18. r w 3 489

5 pokoi
lub więcej, śródmieście, nie wyżej 2. piętra, oraz składu poszukuje od stycznia. Kurjer Poznański z dw 84 993

Na
biuro i składnice wynajme lokale jasne, suche, parterowe wraz z piwnicą (Czynsz kwartalny przystępny. Mostowa 39. narożnik Woźnej u portiera z dw 84 647

Ubikacji
szopy poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 137

14 DZIERŻAWY

Skład
rzeźnicki do wydzierżawienia od zaraz. Adres wskazuje Kurjer Poznański z dw 85 141

Warsztat
slusarski wraz narzędziami wydzierżawie, czynsz miesieczny od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 910

Młyn
parowy Pomorze, opał własny, 150 centnarów, 80 morgi ziemi bez konkurencji sprzedam tanio lub wydzierżawie. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 823

Poszukuje
dzierżawy piekarni, najchętniej w dużej kościelnej wsi. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 990

Strzelnica
z pełnym wyszynkiem zaraz korzystnie do wydzierżawienia — dzierżawa wynosi miesięcznie 100 zł obficie 2.500 zł. Zgłoszenia — Tomasz Hendrysiak, Sarnowa, powiat Rawicz. z dw 85 169

Wydzierżawie restaurację
ze składem kolonialnym i 28 morgi ziemi I. klasy ziemi z budynkami we wsi kościelnej, bez konkurencji. Oferty do Kurjera Poznańskiego z dw 85 172

Dzierżawa
Resztówka 165 morg. ziemia buraczana przy Poznaniu, inwentarz żywy, martwy, kompletny, wygodny garnitur, obficie 9.000. — Lech, Poznań, Grobla 22. — Znaczek na odpowiedź. z dw 85 066

Ubikacje fabryczne
Poznań, Łazarz, nadające się do każdego przedsiębiorstwa. 500 m² ubikacji fabrycznych, 250 m² maszynowych szop, stajnia na 4 konie, 2 garaże, 4 pokoje na biura i mieszkanie dla stróża, zaraz do wydzierżawienia. Właściciel, Poznań, Strusia 10. mieszkanie 3. z dw 85 143

Gospodarstwo
130 morgi ziemi pszennej 12 łaki, dom 5 pokoi, budynki murowane żywym martwym inwentarzem 10 lat wydzierżawie wysiew 40 morgi pszenicy 40, żyta kościół szkoła w miejscu od miasta zimą nazajętego 4 km, obficie 6.500, Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, telefon 18-97. Pw 8854-58.40

Dzierżawa
600 morgi pszena ziemia, okolica Kościana, obficie 15.000, Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. z dw 85 217

16 OSOBISTE

Krysia
przejęte. Henryk. Odpowiedź Kurjer Poznański z dw 85 032

... Życzy
z głębi duszy. Inocencio uchylić. Stan. Had. z dw 84 981

Panów Szantażystów
prosze o skomunikowanie się w sprawie wiadomości listów w ich własnym interesie! Przebywam w domu między 1-4 południe ul. Mickiewicza. z dw 84 945

Weksle
blanco na sumy z 220 i 170, wystawiciel Ludwik Zydorek. Ko bierno Parcela. żyro Marianna Zydorek, Kobierno Parcela, uniważniam ponieważ zaginęły. Anna Studerówna, Krotoszyń, ulica Kaliska. nzw 7 026

Obelge
rzucana na o L. Dembkową odwołuje. L. Rogoziński, Koronowo. d 1617

Pania
która zabrala 13 bm w łazienkach Kasy Chorych, kabina 10 brzożowa jedwabną parasolkę, wzywam do oddania w Sekretariacie w przeciwnym razie ogłoszę jej nazwisko w pismach. nzw 7 027

Nieznajomy
Nienoznałam, proszę o kilka słów do Kurjera Poznańskiego r w 3505 Słonko.

21 ZGUBY

Zgubiono
zegarek damski na reke (Srebrny, droga pamiątka), kierunek plac Wolności, Fredry. Uczciwego znalazcę proszę oddać za wynagrodzeniem. Dąbrowskiego 83.55. m. 6. Czub. z dw 85 221

Lorgnon
(okulary z rączką) double zgubiono piątek Solna-plac Działowy. 10 zł nagrody. Strzelecki. Wrocławska 20. nzw 7 028

22 ROZMAITE

Akuszerka
Kleinwłocherowa Poznań, centrum ulica Romana Szymańskiego, go 2 pierwsze piętro lewo drugi łom od Placu Światokrzyskiego. z dw 76 644

2,90 złote
pończochy prima jedwabne. Jedwab z welna od 2,90, czysta welna od 3,90 rekawiczki pończochy i skarpety z najlepszych fabryk w wielkim wyborze po cenach znacznie niższych poleca specjalny magazyn pończoch J. Schubert, Poznań ul. Wrocławska 3. Pw 8515-41.93

Chiromantka
z długoletnią doświadczonej praktyką przeprowadzi się z ulicy Marcello Mottego 2, na ulicy Franciszka Ratajczaka 15. m. 10. II. piętro. I. wejście w Pasażu Apollo, prawo. z dw 84 425

Egzemę
leczy radykalnie masę Egzemoł laboratorium A. Khippla Warszawa Grochowska 87 c. Zająć w aptekach. nzw 6 334

Kto
wykona ortoped. obuwie damskie? Oferty Kurjer Poznański z dw 84 920

Kapelusze
przerabiam, fasjonuje śliczne modele tania. Piekary 25 pr. lewo. z dw 84 902

Krawcowa
z dobrym krojem poleca się poza dom, Kilińskiego 12. mieszcz. 2. z dw 84 904

Mistrzyni
damska, krawiecka poleca się na płaszcze, suknie, podług najnowszych żurnali paryskich Włda Kilińskiego 12. m. 2. z dw 84 905

Kto
wynieczy perfek i szybko pracować na maszynach pończosznicej? Oferty Kurjer Poznański z dw 84 920

Drogi Wuju
na kogo czekałeś? Proszę nas odwiedzić. Kaz. B. z dw 84 024

Doradca
prawny, długoletnia praktyka sądowa, adwokacka, załatwia sprawy podatkowe, egzekucyjne, sądowe. Dolata, Marcinkowskiego 16, obok kościoła. z dw 84 144

Oczka
podnoszą pończoszkach Witkowska, Strzelecka 2. z dw 85 097

Poszukuje
cerowania, reparacji. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 238

Pralnia
Piekary 3, Niegolewskich 8. przyjmuję bieliznę do prania, prasowania. Ceny najniższe, odbiór, dostawa dom. z dw 85 253

Dobra krawcowa
w dom. 2.50 dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 85 100

Krawcowa
w dom. specjalność płaszcze, przebróbki i dziecięca. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 261

Pralnia
Piekary 3, Niegolewskich 8. — przyjmuję wszelkie zlecenia, wchodzące w powyższy zakres. Ceny najniższe. z dw 85 254

23 OŻENKI

Panie
w 40 roku żamozne mogą znaleźć dobrego meza. Oferty Kurjer Poznański z dw 83 829

Kawaler
szuka żony, ładnej, religijnej, posiadającej gotówkę dla ukonczenia domu. Wiek — obywatel Panny, także służące fotografii, znacznikiem Oredownik Wielkop. d 1610

Kawaler
lat 30, samodzielny przemysłowiec z braku znajomości pragnie poznać panie, skromna, przystojna do lat 28. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera Poznańskiego z dw 84 982

Dla
mojego krewnego inżyniera porucznika rez. współwłaściciela większego przedsiębiorstwa poszukuje znajomości pań z posagiem 60-70 tysięcy w celu matrymonialnym. Pośrednictwo rodziców lub krewnych pożądanę. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego z dw 84 944

Panna
starsza, religijna, inteligentna, gospodarna, sympatyczna, posiadająca mieszkanie, urządzenie, pozna pana prawego charakteru, sympatycznego, wyższego urzędnika lub kupca najchętniej z prowincji wdowca z dzieckiem wiek od 45. Cel matrymonialny. Rzecz honorowa. Pośrednictwo wykluczone. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 957

Dla
mej córki posiadającej własny dom z interesem i piekarnia poszukuje na tej drodze meza. Pannowie piekarze od lat 29. dzieli w swym zawodzie miłego usposobienia, z majatkiem zechca swe oferty złożyć do Kurjera Poznańskiego z dw 84 923. Rzecz traktuje się poważnie.

Panna
szatynka, inteligentna i młoda, posiadająca 15 tysięcy zł pragnie poznać (dla braku znajomości) człowieka stalego charakteru, inteligentnego i religijnego w celu matrymonialnym (najchętniej z urzędnikiem państwowym z pewnem utrzymaniem) Oferty z dołączeniem fotografii nadadzą do Kurjera Poznańskiego pod z dw 84 639

Poszukuje
żony dla mego bratanka kawalera lat 30, urzędnika kolejowego na stanowisku w Poznaniu, człowieka zdrowego, trzeźwego, religijnego. Panny lub młode wdówki bezdzietne, w odpowiednim wieku córki gospodarzkie lub obywatelskie z wyprawą i odpowiednim posażem, który pożądaną dla wspólnego dobra, zechca oferty złożyć z zaufaniem wraz z fotografią, która się zwraca do Kurjera Poznańskiego z dw 85 0012

Dla krewniej
inteligentnej, przystojnej, gospodarniej sympatycznej wdowy, lat 39, z dzieckiem mieszkaniem, 4 tysiące gotówki, poszukuje odpowiedniego meza. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 206

Brunet
przystojny kawaler, lat 25, slusarsko-mechanik przyjmuję oferty w celu matrymonialnym Kurjer Poznański z dw 85 030

Panna
lat 32 z umeblowaniem na jeden pokój, kuchnie pozna pana celem zamażpójścia. Oferty Kurjer Poznański z dw 85 035

Kawaler
lat 26, piekarz-cukiernik, posiadający 6 tys. gotówki szuka dla braku znajomości panny posiadającej piekarnię lub gotówkę celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 973

Wdowa
z jednym dzieckiem, brunetka, lat 35, inteligentna z trypokojowym mieszkaniem, szuka meza, urzędnika lub rzemieślnika. Oferty Kurjer Poznański z dw 84 977

Kawaler
lat 26, posiadający własny skład, chciałby poznać pannę posażną w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod z dw 85 173

Panna
krawcowa, z urzędzeniem mieszkaniem, pozna pana na stałe posadzie, cel matrymonialny. — Oferty Kurjer Poznański z dw 85 159

Pomorzanka
wyznania rzymsko-katolickiego, około lat 30 na samodzielnem stanowisku z majatkiem i wyprawą, z powodu braku znajomości poszukuje inteligentnego pana celem zamażpójścia. Panowie serjo myślicy na stałym stanowisku mają pierwszeństwo. Oferty wraz z fotografią uprasza się do Kurjera Poznańskiego pod z dw 85 165

Ziemianka
wdówka 35-letnia z 4-letnią córeczką, szlachcianka, wykształcona, muzykalna, bardzo przystojna brunetka, posiadająca 300 morg. prześliczną resztówkę poszukuje znajomości pana wykształconego, kulturalnego z większą gotówką lub na dobrem stanowisku. Cel matrymonialny. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera Poznańskiego pod jw 1983

24 NAUKA

Kurs tańców rozpoczynamy
Mikołajczak, Kłedecka. Pocztowa 29. Pw 4490 38.216

Akademja tańców Wituszkowskich
Ratajczaka 9. Pw 8 616-57.441

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27. Grudnia 19. m. 9. z dw 83 282

Studentka
IV roku udziela francuskiego, matematyki 1.50 godzin. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 84 908

Cudzoziemka
udziela lekcji angielskiego, francuskiego. Zajmie się dziećmi. Libelta 12, Dr. Zółtowski, 1 do 3. z dw 84 979

Kto
przygotuje do matury z polskiego i francuskiego. Oferty z podaniem ceny upraszam do Kurjera Poznańskiego z dw 84 985

Szkola tańców
Baletmistrza Szczurka. Dom Rzemieślniczy ulica Ratajczaka. z dw 84 941

Tanio
udziela kaligrafii przygotowuje do gimnazjum. Oferty Kurjer Poznański pod z dw 84 940

Francuzka
lekcje metoda szybka początkującym oraz tłumaczenia. Adres wskazuje Kurjer Poznański z dw 84 911

Zdolny
korepetytor dla ucznia IV. kl. gimn. specjalność łacina, franc. mat. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera Poznańskiego z dw 84 926

Maturzysta
rutynowany korepetytor udzieli pomocy lekcjach gimnazjalnym klas niższych, rodzina 40 erszy. Oferty Oredownik z dw 85 213

Francuski
teoria, praktyka, również matrymonialnym. Ratajczaka 29. III. lewo. z dw 85 114

Tańczyć
pierwszorzędnie wucza Szczurkówna. Zgłoszenia: Rzeczypospolitej 9. I. piętro. z dw 85 130

Kursy
kroju szycia damskiego, Nowak. Wrocławska 33. dw 1 618

Kto
udzieli lekcji polskiego, francuskiego dziewczynce I. gimnazjalnej. Wynagrodzenie 15 zł. — Adres wskazuje Kurjer Poznański z dw 85 195

Greki
łaciny, korepetycji udziela. Słowackiego 31/33. mieszkanie 7. jw 1084

25 MUZYKA

Pianino
do ćwiczeń, lekcje muzyki. — Młńska 3, mieszcz. 8. z dw 83 594

Trio
dobrze zgrane od 1 grudnia br. potrzebne Oferty z fotogr. i ref. oraz pod warunków Hotel Euro-pejski, Ostrów Wlkp. dp 1609

Początkującym
muzyki tanio udzielam Kantata 7. m. 7. zdw 84 943

Skrzypce
(dobry gatunek) sprzedam. Kraszewskiego 19. m. 6. zdw 85 160

Kto
wypożyczy fortepian za wynagrodzeniem miesięcznym. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 85 075

Pierwszorzędny
dobrze zgrany kwartet (spiew) potrzebny od 1 grudnia. Zgłoszenia z podaniem pensji Hotel pod Lwem, Inowrocław. nw 7 022

26 ROZRYWKA

Miły
pobyt Parzanika, Półwiejska 30. koncert — separaty. zdw 84 868

Kino Roxy
Pan X. w zaulkach Londynu. zdw 84 919

27 SZUKA PRAC

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenę drobnych

Werkmistrz
specjalista na wykoje (sznyt), obeznan z kalkulacją, organizo-waniem robót masowych sposo-bem nowoczesnym oraz książko-wością poszukuje posady. Ła-skawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 861

Dziewczę
poszukuje zaraz posady jako po-czątkująca. Zgłoszenia do Ku-rjera Pozn. zdw 84 677

500 zł
wypożyczy zecer za otrzymanie odpowiedniej posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 882

Praczką
uczciwa poleca się. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 763

Pielęgniarkę
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 688

Ogrodnik sofer
egzaminowany wszechstronna wiedza pierwszorzędna szuka za-jęcia zaraz lub później. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 780

Gospodynę
z długoletnią praktyką poszukuje posady stałej, samodzielnej. Zgło-szenia R. Krezymon u p. Pitzer-manna, Chelmno. (Pomorze). zdw 84 532

Krawcową
szuka pracy poza domem. Waly Król. Jadwigi 2. mieszkanie 9. zdw 84 843

Biuralistka
skromnych wymagań szuka po-sady. Kurjer Poznański zdw 84 188

Ogrodnik - pszczelarz
kawaler. lat 26 8-letnia praktyka egzaminowany przez W. I. R. znający dokładnie swój zawód. dzielną handlowiec. posiadający dobre świadectwa. poszukuje po-sady jako żonaty lub kawaler od 1. 1. 1932. Łaskawe zgłoszenia M. Zdzarta, Nochowo. p. Srem. zdw 84 359

14 dni
próbnych chce pracować za darmo. Licze lat 31. Jestem Polakiem inwalidą wojennym. Tym sposobem chce dać pp. fabrykan-tom, kupcom, możliwość przekonania się o mej działalności obojet-nie w jakim charakterze pracy. Polecam się gorąco łaskawym względem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 84 108

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Szary Dom”.
Aurora: „W godzinę zwycię-stwa”.
Colosseum: „Ludzie na po-sterunku”.
Corso: „W płaszkach Sahary”.
Edison: „Noce bezsenne, noc szalone”.
Harfa: „Kean czyli Gehenna duszy”.
Kapitol: „Człowiek, który kręci”.
Metropolis: „Hara Kiri” oraz Rewja p. t. „Rumba”.
Nowości: Na scenie rewja: „Prosto z mostu”.
Odeon: „Przedziwne kłam-stwo Niny Pietrówny”.
Orzel: „Indyjski grobowiec”.
Renaissance: „Określ straceń-ców”.
Roxy: „Pan X w zaulkach Londynu”.
Słońce: „Sekretarka osobi-sta”.
Teczka: „Noc w Joschiwarze”.
Wilsona: „Zaklęta Rzeka”.

Praczką
działa praso-waczką, pracuje po-za domem. Oferty pisane-usne Dzielnicy 11. parter. Matuszek zdw 84 307

Pierwszorzędna siła akuracjonalność i zaufanie
płynnie w niemieckim poszukuje posady kupiec lat 46. dla prowa-dzenia przedsiębiorstwa każdej branży. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 545

Dziewczyna
uczciwa z dobrej rodziny zaraz poszukuje posady. Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 84 536

Dla
mej asystentki dentystycznej — dzielnej w operatywie poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia nadesłać proszę do Kurjera Po-znańskiego zdw 84 822

Rolnik
kawaler lat 38 pochodzący z zie-miańskiej rodziny. mający 15 let-nią praktykę rolną, przymiennie po-sadę w charakterze rzadcy go-spodarczego lub inną, służy go-spodarstwu. Zgłoszenia pod zdw 83 314 Kurjer Poznański

Dziewczyna
ze wsi z porządnej rodziny po-szukuje pierwszej posady w po-rządny dom. Oferty Kurjer Po-znański zdw 85 006

Posługi
poszukuje uczciwa dziewczyna. Oferty Kurjer Poznański zdw 84 999

Panią
lat 23, inteligentna miła, na-wskroś uczciwa, znająca szyć, robotki, język polski nie-miecki, kochająca dzieci przy-jmnie posadę od 1 lub 15. Miejs-cość obojetna. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 85 003

Poszukuje
posady woźnego lub portjera. w banku. Kaucja 250 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 005

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 85 016

Gospodynę
w średnim wieku, całkiem samo-dzielną szuka posady do dworu, lub w mieście. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 019

Inteligentną
samotną panią, posiadającą ma-ture, piszącą na maszynie po-szukuje posady w biurze. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 025

Krawcową
dobrą poszukuje posady, chętnie na wyjazd. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 026

Stolarz
bezrobotny szuka pracy, odna-wia, naprawia, tania meble. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 960

Sierota
umiejąca szyć, znająca robotki ręczne, poszukuje posady za-raz lub później za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 965

Posługę
gotowaniem lub bez przyjme. — Posiadam dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 971

Służącą
uczciwą z gotowaniem, szuka posady do wszelkiej pracy z do-brymi świadectwami zaraz lub od 1 grudnia. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 972

Dziewczyna
samodzielna do wszystkiego po-szukuje posady zaraz lub od 1. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 84 980

Gospodynę - kucharkę
lat 30, z dobrymi świadectwami, znającą bardzo dobrą kuchnię, niecierpienie ciast, wszelką pracę domową poszukuje posady. Zgło-szenia Kurjer Pozn. zdw 84 986

Nauczycielka
poszukuje posady (Poznań), przygotuje do szkół. Konwersa-cja francuska. Korepetycje. — Wymagania skromne. Oferty upraszam Kurjer Pozn. zdw 84 987

Młynarz
samodzielny, kawaler, ostatnio 2 lata na samodzielnym stano-wisku poszukuje posady. Zgło-szenia Kurjer Pozn. zdw 84 989

Ekspedjentka
z branży cukierkowej poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 976

Bufetowiec - kelner
poszukuje posady, miejscowość obojetna. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 997

Piekarz
który samodzielnie pracował. szu-ka posady. Zgłoszenia: St. Jar-muż, Janczewo, poczta Damasławek, powiat Znin. zdw 85 171

Nauczycielka
sierota, szuka posady, najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia: Małec-kiego 1, mieszkanie 9. zdw 85 158/a

Służącą
poszukuje posady z dobrem go-towaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 002

Praczką
poszukuje prania. Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 85 068

Młodszy
pomocnik fryzjerski, dobrze obznajmiony w strzyżeniu dam-skim i w obsłudze męskiej, po-szukuje posady. Płaca podług umowy, miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 073

Gospośia
starsza, samodzielna, czysta, uczciwa, z dobrymi poleceniami szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 111/12

Posługi
z praniem poszukuje Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 84 903

Służącą
do wszelkich prac domowych z szyćciem poszukuje posady. Cecylia Maciejewska. Pogorzała, po-wiat Koźmin. zdw 84 935

Dziewczyna
wiejska uczciwa spokojna samo-dzielną gotowaniem szuka po-sługi lub posady zaraz lub od 1. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 930

Przyjmę
pranie lub posługę Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 84 927

Dziewczyna
umiejąca samodzielnie gotować i zaprawiać może się okazać do-brymi świadectwami poszukuje posady zaraz — 1. 12. miejscowość obojetna Oferty do Kurjera Po-znańskiego zdw 84 936

Praczką
czysta i sumienna szuka prania. Mączna 8a. I. piętrowo. prawo. zdw 84 937

Posługi
lub prania poszukuje Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 84 938

Osoba
uczciwa szuka posady na cały dzień z gotowaniem zaraz lub 1. 12. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 923

Kucharkę
uczciwą, sumienną, czystą, pracowitą, znającą dwie kuchnie, praso-wanie, szyćcie, bielizny i szyćcie, dobre świadectwa szuka posady 1. 12. Oferty Kurjer Po-znański zdw 84 994

Rzadzca gosp.
kawaler 11 lat prakty. energiczny, sumienny, dobry, zamilowany rolnik, dobre polecenia zna książko-wość, kasę, sołectwo, z powodu zmiany właściciela poszukuje od 1. 1. 32 posady. Łaskawe zgłosze-nia Kurjer Pozn. zdw 84 940

Szofer - mechanik
z kilkoletnią praktyką poszukuje posady, na żądanie kaucja. Oferty proszę do Kurjera Poznańskiego. go zdw 84 925

Poszukuje
posady szofera względnie inka-senta, kaucja 500 zł. Oferty pro-szę do Kurjera Poznańskiego zdw 84 924

Gospodynę - kucharkę
poszukuje posady zaraz w mie-scie lub w majątku. Referencje dobre. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 922

Mistrz
piekarski znający piernikarstwo z powodu samotności poszukuje posady do samodzielnego prowa-dzenia piekarni, najchętniej gdzie brak mistrza. Oferty Kurjer Po-znański zdw 84 917

Dziewczyna
szuka posługi okolicy Łazarza. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 84 913

Dziewczyna
uczciwa, pracowita, zwinna szu-ka posady od pierwszego grud-nia z małym gotowaniem lub do wszystkiego Łaskawe oferty Ku-rjer Pozn. zdw 84 907

Poszukuje
pracy w dom poza dom na płaszcze, suknie. Półwiejska 8. mieszkanie 12 zdw 84 906

Dam
200 złotych za wyrobienie stałej posady inkasenta, woźnego. — Zgłoszenia do Orodownika zdw 85 197

Praczką
szuka prania. Kokotkiewicz, Da-browskiego 62, u Wiśniewskiej zdw 85 050

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 049

Dziewczyna
wiejska, silna, z długoletnimi świadectwami, szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 074

Sierota
uczciwa, chętna, milego nespo-bienia szuka posady do wszystkiego z gotowaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 85 219

Szukam
jakiegokolwiek posady w mieście lub na wsi. Mam ca. dziesięć lat praktyki kasowo-rachunkowej w tem blisko dwa lata w majątku ziemskim. Zapotrzebowania pro-szę Kurjer Pozn. zdw 85 190

Krawcową
szuka posady poza domem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 080

Służącą
starsza z dobrymi świadectwami i poleceniami szuka posady, wy-magania skromne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 081

Kelner
szuka posady, władca czterema językami, złoży kaucji do 5.000. Kabaret Moulin Rouge wykluczo-ny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 103

Praczką
poszukuje prania. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 107

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub posługi. Oferty Kurjer Po-znański zdw 85 140

Dziewczyna
z prowincji szuka zaraz jakiej-kolwiek pierwszej posady, cokol-wiek szyje, wyszywa. Małe wy-nagrodzenie. Oferty Kurjer Po-znański zdw 85 144

Służącą
z gotowaniem do wszelkich prac domowych, czysta, zaufana szuka posady zaraz lub od 1. 12. 31 r. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 85 147

Księgarz
lat 26 uczciwy, pracowity, ob-znajmiony też z papeterią i wy-pożyczalnią książek, prosi usilnie o jakiegokolwiek zajęcie. Oferty pod zdw 85 170 do Kurjera Pozn.

Ekspedjentka
rzeźniczką uczciwą, małym wynagrodzeniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 162

Dziewczyna
dobrze połączona z dobrem, samo-dzielną gotowaniem szuka po-sady. Zgłoszenia pod „Dziewczy-na” do „Par” Bydgoszcz, ul. Dworcowa 54. Pw 8853 63,615

Gospośia
religijna, oszczędna, czysta, zai-mie się gospodarstwem domo-wym, wyroczym, gotowaniem smacznie, niecierpi, ciębia, ciast, wynagrodzenie skromne, miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 194

Kaucji
500 zł za posadę stałą. Zgłosze-nia do Kurjera Pozn. zdw 85 198

Maszynistka
polsko-niemiecka, znająca wszel-kie prace biurowe, szuka po-sady. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 203

Panią
do jednego dziecka lub pomocy w składzie szuka posady. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 078

Magister
farmacji, katolik, Pomorzanie, z praktyką 1 1/2 roczną, poszukuje posady od 1. 1. 32 roku. Zgłosze-nia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 179

Gospodynę kucharkę
z dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz lub od 1. 12. tylko w domu katolickim. Oferty pro-szę pod Jadvigą Stefanią, Lesz-no, ul. Osiecka 24. zdw 85 266

Poszukuje
posady do wszystkiego dobrem gotowaniem, dobre świadectwa. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 237

Przyjmę
posadę jako mamka. Oferty Ku-rjer Pozn. zdw 85 240

Dziewczyna
do wszelkiej pracy z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Po-znański zdw 85 241

Gospodarz
żonaty w młodszy wieku, obec-nie na 600 mors. majątku z do-brymi świadectwami, poszukuje po-sady od 1. 1. 32. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 85 255

Prawnik
dyplomowany w przysiężnym po-łożeniu szuka zajęcia popołudnio-wego, najchętniej u adwokata lub korepetycji. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 247

23 WOLNE MIEJSCA

Potrzebny
mistrz piekarski kawaler ewen-tualnie spółnik z niewielkim ka-pitałem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 84 648

Uczennicę
fryzjerską. Kraszewskiego 8. iw 1976

Chłopaków
do posyłu, Zupańskiego 8, miesz-kanie 4. zdw 84 962

Dziewczę
do posługi zaraz, Al. Wielkopo-lska 10, II. ptr. zdw 84 939

Freblanka
bardzo dobrze połączona potrzebna zaraz na przedpołudnie (8.30 do 13.30). Wojciechowska, Focha 66, III. Zgłoszenia codziennie 15-16, wtorek 20-21. zdw 85 244

Dzielną
ekspedjentką do składki papieru, zabawek i artykułów piśmiennych od zaraz potrzebna. Zgło-szenia piśmienne z odpisami świadectw do „Par”, Aleje Mar-cinkowskiego 11 pod 46,52 Pw 8858-46,52

Kierownicze stanowisko
samodzielne, stale, dobrze płatne. Pania, inteligentne, idealistki, mające zdolności organizacyjne z udziałem 3.000 zł. do współpra-cy poszukiwane. Gwarancja hi-poteczna zapewniona. Oferty ży-ciorysy „Par”. Aleje Marcinko-wskiego 11 pod 58,38. Pw 8 847-58,38

7 zł dziennie
Poważne przedsiębiorstwo prze-mysłu krajowego, poszukuje pań, panów do lekkiej pisemnej pra-cy domowej Gdynia Port skrzyż-ka pocztowa 4. dw 1593

Chłopiec
syn uczciwych rodziców w naukę fryzjerstwa potrzebny. Feliks Ostrowski Swarzędz. zdw 84 954

Bony
najchętniej freblanki młodej z do-brymi świadectwami poszukuje na wieś Zgłoszenia od 9-11. — Chelmońskiego 1. II. ptr. na pra-wo. zdw 84 918

Biuralistka
początkująca potrzebna. Wyma-gane średnie wykształcenie i ład-ny charakter pisma. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 85 013

Krawcy
na mundur oficerski tylko pierwszorzędne siły, potrzebni za-raz. Jan Musiał. 27. Grudnia 3. zdw 85 155

Uczeń
może się zaraz zgłosić. — A Chmielnik mistrz piekarski. św. Wojciech 25. zdw 85 199

Tomikowski
Szamarzewskiego 18 restauracja, dobrej kucharki i dziewczyny do wszelkich prac poszukuje. zdw 85 187

Kilka pań
celem sprzedaży pokupnego arty-kulu poszukuje. Zarobek wysoki. Zgłaszaj się z legitymacją 18 od godz. 10-1 i od 16-18. „Haj-e-na”. Plac Działowy 3. rw 3 502

Starsza
dziewczyna do prac domowych i małego gospodarstwa. Zgłoszenia: Wachowski, Poplińskich 2. zdw 85 202

Potrzebna
dziewczyna do wszystkiego. Sie-miradzkiego 11. IV. lewo. gdw 85 205

Kucharkę
wiejskiej, samodzielnej, starszej poszukuje. Wierzbicice 5. m. 6. zdw 85 207

Służącą
gotowaniem potrzebna pierwsze-go. Grobla 18, mieszkanie 7. zdw 85 017

Wspólnik (czki)
cukierni, jadłodajni 2-3 tysiące poszukuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 037

Panny
do cukierni 600 zł kaucji poszu-kuje. Oferty Kurjer Pozn. zdw 85 036

Dzielną nadmierną
w średnim wieku, długoletnią praktyką, chlubnymi świadectwami, dobrymi referencjami, obeznany z nowoczesną techniką, pracował kilka lat w młynach handlowych i go-spodarczych, znający dokład-nie przemiał pszenicy i żyta oraz budowę i remont młynów szuka posady od 15. 12. lub 1. 1. nadmierną lub samo-dzielną, dzielnicą obojet-na. Może złożyć odpowiednią kaucję. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 11 938

JEDWABIE bardzo tanio!

Toile de soie mtr. od 5,40
Crêpe de chine " " 5,75
Crêpe Georgette " " 8,50

pod gwarancją z prawdziwego jedwabiu, w wielkim wyborze pięknych kolorów, poleca:

F. Woźniak
POZNAŃ, ul. Kramarska 16.

Pw 8 866-46,53

Humor zagraniczny

— Portfell! — albo strzelam!
— Spieszcie się — oddałem go już jadącym tamtym (Le Rire). S. F.

Przedpłata

na grudzień 1931. za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Po-znanu w kwotę z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnośnem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5,01 kwartalnie z 15,03, pod opaską miesięcznie w Polsce z 9,00, w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odeszkodowania.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiały poświęcone danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziela, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia

Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniami miejscami 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wy-da-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe według możliwości. Drobną ogłosze-nia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami potoczniemi 200 gr. od 1-lamowej milio-nów. Ogłoszenia do wy-da-nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża: do wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, większe według możliwości. Drobną ogłosze-nia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.